DRc/R1, fos. 119–229

<booklet 1>

119r <quire I starts here>

Incipiunt priuilegia aecclesiae sancti
andreae hrofensis concessa a tempore aethil-
berhti regis, qui fide christiana a beato au-
gustino suscepta, eandem aecclesiam con-
strui fecit.
.
.
(R)(EGNANTE)
IN PERPETVVM DOMINO
nostro iesu christo saluatore,
mense aprilio, sub die
iiii. kl' maias, indictione
vii. ego æthelberhtus rex
filio meo eadbaldo admo-
nitionem catholice fidei
optabilem. Nobis est
aptum semper inquirere,
qualiter per loca sanctorum
pro animae remedio
uel stabilitate salutis nostrae aliquid de portione
terrae nostrae in subsidiis seruorum dei deuotissi-
mam uoluntatem debeamus offerre. Ideoque tibi
sancte andrea tuaeque aecclesiae quae est constitu-
ta in ciuitate hrofi breui ubi praeesse uidetur

119v

iustus episcopus, trado aliquantulum telluris mei.
Hic est terminus mei doni. Fram suðgeate
west andlanges wealles að norðlanan to
stræte, ⁊ swa east fram st(r)æte að dodding-
hyrnan ongean bradgeat. Si quis uero au-
gere uoluerit hanc ipsam donationem, auge-
at illi dominus dies bonos. Et si presumpserit
minuere aut contradicere, in conspectu
dei sit damnatus et sanctorum eius hic et in aeterna
secula, nisi emendauerit ante eius transitum
quod inique gessit contra christianitatem nostram.
Hoc cum consilio laurentii episcopi et omnium princi-
pum meorum signo sanctae crucis confirmaui, eosque
iussi ut mecum idem facerent. AMEN.
De stokes quae antiquitus uocabatur
+ (I)n nomine andscohesham.
domini dei nostri iesu christi ego eadberht rex can-
tuariorum donaui aliquam partem terrae pro reme-
dio animae meae atque indulgentia delictorum
meorum episcopatui beati andreae apostoli ac ue-
nerabil(e) uiro ealdulfo eius aecclesiae antistiti
in regione quae uocatur hohg in loco qui
dicitur, andscohesham id est decem arat(r)orum
iuxta aestimationem prouinciae eiusdem Huius

120r

uero terrae possessionem ita predicto episcopo largitus

sum cum omnibus ad eum pertinentibus id est campis
siluis pratis piscariis salsilagine, atque omnibus
utensilibus eius iuxta notos terminos consti-
tutos Hoc quoque praecipimus ut nullus presu-
mat propinquorum eorum uel successorum eorum hanc do-
nationem meam minuere infringere quoquomodo
Si quis uero quod non credimus contra preceptum meum huic do-
(natione mea (e) malibolo animo contraire tempta-
uerit, sciat se in die iudicii rationem deo red-
diturum manentem ta-)
men hanc cartulam nichilominus in sua fir-
mitate si quis uero magis defendere au-
gere uoluerit, addat deus bona eius in terra
uiuentium Hanc quoque donationem meam ego
eadberht rex cantu(a)riorum propria manu
confirmaui et signum sanctae crucis infixi te-
stes quoque idoneos commites meos confir-
mari et subscribere feci. Ego uilbaldus
commites meos confirmari et subscribere
feci Ego dimheahac co( )mites meos confir-
mari et scribere feci. Ego hosberht commi-
tes meos confirmari et scribere feci.
Ego nothbalth commites meos confirmari
et scribere feci. Ego banta commites meos

9–11 *three lines in space for two*

120v

confirmari et scribere feci. Ego ruta commi-
tes meos confirmari et scribere feci. Ego
tidbalth (comites meos) confirmare et scribere feci.
+ (I)n nomine Quomodo a(l)duulfus petierit confirmari hanc /
domini dei summi. Ego alduulfus episco-
pus in primis penitus ignoraui quod a doro-
uernensis aecclesiae praesuli et rege, hac kar-
tula confirmata esse debuisset, postea agno-
ui et tam diligenter postulaui ab archiepiscopo
nothelmo et rege aethilberhto praesidente
meo largitore eadberhto ut ipsi manu sua
hanc donationem corroborassent, et sic in metro-
politano urbe perfecte compleuerunt. Actum
mense april', indictione vi. anno ab incarnatio-
ne christi dcc xxxviii. + Ego nothelmus
gratia dei archiepiscopus testis consentiens subscri-
psi kanonice. + Ego aethilberhtus rex pre-
fatam donationem signo sanctae crucis confirmaui.
+ Ego Beornheard testis subscripsi. + Signum
manus, tunan. + Signum manus balthardi.
+ Signum manus eanberhti.
De unius nauis libertate.
+ (I)n nomine domini dei saluatoris nostri iesu christi. Si ea
quae quisque pro recipienda a deo mercede hominibus

4 *vertically in the margin* / donationem.

121r

uerbo suo largitur et donat, stabilia iugiter
potuissent durare superuacaneum uideretur
ut litteris narrarentur ac fulcirentur. Sed

dum ad probanda donata ad conuincendumque
uolentem donata infringere nichil prorsus
robustius esse uideretur quam donationis
manibus auctorum ac testium roborate non in-
merito plurimi petunt, utque eis conlata
dinoscuntur paginaliter confirmentur.
Quorum postulationibus tanto libentius tantoque
promptius consensus prebendus est quanto et il-
lis qui precatores sunt, utilior res secundum hoc
uisibile seculum nunc impertitur. Et illis qui con-
cessores existunt, pro impertito opere pietatis
uberior fructus secundum inuisibile postmodum
tribuetur. Quam ob rem ego ethilbaldus rex
merciorum praesentibus litteris indico me dedis-
se pro anima mea alduulfo episcopo aecclesiaeque bea-
ti andreae apostoli quam gubernat, unius nauis
siue illa proprie ipsius siue cuiuslibet alte-
rius hominis sit, incensum id est uectigal, michi
et antecessoribus meis iure regio in portu lun-
doniae usque hactenus competentem, quemadmo-
dum mansuetudinem nostram rogauit. Quae

121v

donatio ut in perpetuum firma et stabilis sit, ita
ut nullus eam regum uel optimatum uel telo-
niariorum uel etiam iuniorum quilibet ipsorum in
parte aut in toto in irritum presumat aut
possit adducere manu proprio signo sanctae cru-
cis subter in hac pagina faciam, testesque ut sub-
scribant petam. Quisquis igitur id quod pro anima mea
donaui aut donatum est illibatum permanere
permiserit, habeat communionem beatam cum pre-
sente christi aecclesia atque futura. Si quis autem non
permiserit, separetur a societate non solum sanctorum
hominum sed etiam angelorum, manente hac dona-
tione nostra nichilominus in sua firmitate.
Actum mense septembrio die, indictione ii. anno
regni nostri xvii. + Ego aethilbald rex sub-
scripsi. + Ego danihel episcopus subscripsi. + Si-
gnum manus oba. + Signum manus sigibed.
(H)oc etiam iterum confirmatum est a beorhtuulfo
regi merciorum in uico regali uuerburgeuuic.
Ego berhtuulf rex merciorum hanc meam dona-
tionem et predecessoris mei aethilbaldi regis
cum signo sanctae crucis confirmaui his testibus
consentientibus et quorum nomina hic conti-
nentur, ad indulgentiam delictorum meorum

18 *in the margin* confirmatio
beorh(t)uulfi
regis merciorum.

122r

atque predecessoris mei aethilbaldi regis Si quis
autem successorum meorum regum aut principum
aut teloniariorum hanc donationem nostram in-
fringere uel minuere uoluerit sciat se sepa-
ratum a congregatione omnium sanctorum in tremen-

do die iudicii nisi prius digne emendauerit,
amen. + Ego berhtuulf rex merciorum sub-
scripsi. + Ego ceolnoð archiepiscopus subscripsi.
+ Ego seðrið regina subscripsi. + Ego celred
episcopus subscripsi. + Ego tatnoth episcopus subscrip-
si. + Ego hunberth dux subscripsi. + Ego
mucel dux subscripsi. + Ego hunstan dux
subscripsi.
+ (I)n nomine domini nostri
iesu christi. Omnem hominem qui secundum deum uiuit
et remunerari a deo sperat et optat, oportet
ut piis precibus assensum hilariter ex animo
prebeat. Quoniam certum est tanto facilius ea quae
quisque a deo poposcerit consequi posse quanto et
ipse libentius hominibus recte postulata con-
cesserit. Quo circa ego sigiraed rex cantiae
tibi uenerabili earduulfo episcopo ut diligenter
postulasti aliquam particulam terrae iuris mei
id est quasi unius et semis iugeri in ciuitate

122v

hrofi ad augmentum monasterii tui aeternali-
ter possidendam concedo ac describo cum omnibus
scilicet ad eam pertinentibus rebus. Haec autem
terrula ab aquilonali portae monasterii tui
iacet, et pertingit usque ad septentrionalem
murum prefatae ciuitatis intra terras uide-
licet quas antea ab oriente et occidente pos-
sedisti et ideo haec tibi satis accommoda quia
in medio iacebat. Si quis autem contra hanc do-
nationem meam aliquando uenire inuido maliuo-
loque animo temptauerit, sit in presenti separatus
a communione sanctae aecclesiae christi, et in futuro
a societate sanctorum omnium segregatus. Manen-
tem hanc kartulam in sua semper firmitate sig-
no dominicae crucis roboraui et idoneos testes
ut et id ipsum facerent adhibui. ACT', indi-
ctione xv. anno dominicae incarnationis dcclxii.
+ Ego sigiraed rex cant', hanc donationem meam
signo sanctae crucis roboraui. + Ego eadberht
rex cant', consentiens propria manu confirmaui.
+ Ego bregouuine archiepiscopus, consensi et sub-
scripsi. + Ego aldhuun abbas subscripsi.
+ Signum manus suuithuun. + Signum manus
aethilhuun. + Signum manus esni. + Signum

123r

manus aegbaldi. + Signum manus uuighaað. + Si-
gnum manus bunan. + Signum manus heabeorhti.
+ Signum manus tiidheah. De pascuis porcorum
+ (I)n nomine xii. gregum.
dei summi. Multi quidem in hoc seculo constitu-
tionem et narrationem antiquorum pro huius uitae
fauore et concupiscentia deprauare cona-
ti sunt, qui istius erumni seculi laudem querunt,
et multo magis hominibus placere quam deo di-
ligunt sicut ipse procurator nomine uualhhun
contra episcopum hrofensis aecclesiae sine intermissi-

one congressum discrimini fecit circa porco-
rum pascua in silba quae appellatus est caestru-
uarouualth. Iccirco (+) ego earduulfus rex can-
tuariorum conflictionem eorum ad nichilum redi-
go quia coram testibus et optimatibus meis concedo
ad aecclesiam sancte andreae pro remedio animae
meae atque meorum patruum xii. greguum porco-
rum ad serbandum in publicis locis idest ut
incoli nominandi dicunt, holanspic, alius
paetlanhrygc, tercius lindhrygc. Hoc autem
numerus xii. gregum in istis tribus parti-
bus singulariter in uno quoque teneatur. Si
quis uero quod absit heredum meorum hanc do-

123v

(nati)onem infringere aut minuere presumat sci-
at se ab omnipotenti deo et a sanctorum angelorum con-
sortio separatum et in aeterna perditione damnatum,
manente hac donatione mea, in sua nichi-
lominus firmitate perseueret. Anno ab incarnatione
christi dcclxii. indictione xv. + Ego earduulfus
rex cantuariorum supradicta omnia uolens
confirmabi et signum sanctae crucis impressi.
+ Ego cuthberchtus gratia dei archiepiscopus ad peti-
cionem earduulfi episcopi consensi et subscripsi.
+ Ego aethilberchtus rex cantiae consensi et
subscripsi. + Ego balthard consensi et subscri-
psi. + Ego duunuualla subscripsi. + Ego
aethelhun subscripsi. + Ego aldberht subscri-
psi. + Ego ruta subscripsi. + Ego folcuuine
subscripsi. + Ego uuiohtbrord subscripsi.
+ Ego balthhard subscripsi. + Ego badohe(a)rd sub-
scripsi. + Ego beagnoth subscripsi. + Ego
uualhhun subscripsi. De æslingeham,
siue freondesberiam.
+ (R)egnante in perpetuum domino nostro iesu christo,
ac cuncta mundi iura iusto modera-
mine regenti, ego offa rex merciorum
regali prosapia merciorum oriundus atque omni-

124r

potentis dei dispensatione eiusdem constitutus
in regem, considerans et recolens quod uas
electionis ueracissimis innotuit uerbis, quod
istis temporibus instarent tempora periculosa. Iccir-
co unus quisque de semetipso plenius poterit a-
gnoscere, quod quanto quis in hoc terreno ha-
bitaculo longiorem protraxerit uitam, tanto
ueraciora esse omnia quae olim antiqui ua-
tes implenda esse praedixerunt. Iccirco ne-
cessarium duxi ut pro intercessionibus plurimo-
rum pro uenia meorum delictorum et requie perpe-
tua adipiscenda animae meae, aliquid ex his
quae michi largitor bonorum omnium christus dominus do-
nare dignatus est, id est terram aratrorum
uiginti, in loco cuius uocabulum est aeslin-
gaham, quae etiam iacet ad occidentalem par-
tem fluminis meduuuaeian, contigua ipso

fluuio, cum uniuersis terminis suis ad eam
rite competentibus, cum campis siluis pratis pa-
scuis paludibus et aquis, sicut olim habue-
runt comites et principes regum cantiae, et
cum omni tributo quod regibus iure competit,
tibi uenerabili earduulfo sanctae hrofensis
aecclesiae episcopo, libenter in perpetuum perdono.

124v

Et hoc cum consensu et licentia archiepiscopi nostri
bregouuini, atque heaberhti regis cantiae,
et principum nostrorum, ut possidendi uel uenden-
di uel etiam tradendi cuicumque uoluerit
liberam per omnia habeat potestatem. Et quia pro ip-
sius terrae recompensatione aliquam partem pe-
cuniae nobis fideliter libenter optulit, ad pro-
merendam non solum specialiter michi a domino pi-
etatem, sed indulgentiam delictorum totius gentis
nostrae humiliter dominicam exorantes clementi-
am, ut liberet nos a malignis spiritibus et
importunis et malis hominibus. Terminos uero
huius terrae ideo latius non scribimus, quia
undique ab incolis absque ullo dubitationis
scrupulo certi sunt. Quicunque uero sequen-
tium regum aut principum aut aliquis seculari
fretus potestate haec nostrae definitionis scri-
pta irrita facere quod absit nisus fuerit,
sciat se in presenti uita domini benedictione
esse priuatum, et in nouissimo maledictione
subiacere, ut a consortio sit separatus
sanctorum et cum impiis et peccatoribus flammis
ultricibus esse damnandum, excepto si digna
satisfactione emendare curauerint quod

125r

(ini)qua temeritate deprauarunt. Manente
hac cartula in sua nichilominus firmitate
quam propria manu sacro signaculo roborare
curaui, et testes ut subscriberent rogaui,
quorum infra nomina asscripta tenentur.
Scripta est autem haec cartula in ciuitate
dorouerni anno dominicae incarnationis dcclxiiii. indictione ii.
+ Ego offa rex merciorum supra scriptam donati-
onem atque emptionem signo sanctae crucis robora-
ui. + Ego bregouuinus archiepiscopus, iuxta pe-
ticionem clementissimi regis ante praedicti,
consensi et scripsi. + Ego heaberhtus rex
consensi et subscripsi. Coherent uero huic terrae
in commune saltu denberi iii. holanspic, et
lindhr(e)cg, et pædanhr(e)cg. + Ego botuui-
ni humilis abbas, consensi et subscripsi. + Si-
gnum manus esne. + Signum manus uhtredi. + Si-
gnum manus broerda. + Signum manus eadbaldi.
+ Signum manus berhtuualdi. + Signum manus
bobba. + Signum manus cec. + Signum manus huuit-
hyse. + Signum manus esne fratris eius. + Signum
manus badoheardi. + Signum manus egbaldi.
+ Signum manus suithhuni. + Signum manus

eangesli. Item de aeslingeham.

125v

+ (I)n nomine domini dei saluatoris nostri iesu christi. Quanuis parua et exigua sint quae pro ammissis offerimus, tamen pius omnipotens deus non quantitatem muneris sed deuotionem offerentium semper inquirit. Qua de re ego sigeredus rex dimidiae partis prouinciae cantuariorum, tam pro animae meae remedio quam pro amore omnipotentis dei, terram aratrorum xx.ti quae appellatur aeslingaham tibi reuerentissimo episcopo earduulfo sanctae hrofensis aecclesiae, cum uniuersis ad se pertinentibus, campis siluis pratis pascuis paludibus et aquis et cum omni tributo quod regibus inde dabatur in potestatem cum consilio et consensu principum meorum libenter in perpetuum perdono, ut possidendi uel habendi siue uendendi uel etiam tradendi cuicumque uoluerit liberam per omnia habeat potestatem. Sane quia cauendum est ne hodiernam donationem nostram futuri temporis abnegare ualeat, et in ambiguum deuocare praesumptio, placuit michi hanc paginam condere, et una cum cespite terrae praedictae tradere tibi, per quam non solum omnibus meis successoribus regum siue principum, sed etiam michi ipsi penitus

126r

interdico, ne aliter quam nunc a me constitutum est ullo tempore de eadem terra quippiam agere audeant. Quod si qui forte obseruare neglexerint, et absque digna satisfactione praesentis uitae impleuerint infelices dies, audiunt uocem aeterni iudicis sub fine mundi dicentis ad impios, discedite (a me) maledicti in ignem aeternum qui praeparatus est diabolo et angelis eius. Qui uero curauerint custodire, nichilque inrogarint aduersi, audiunt uocem clementissimi arbitri inquientis ad pios, Venite benedicti patris mei percipite regnum quod uobis paratum est ab origine mundi. Adiectis iiii. dænberis in commune saltu, hoc est uueald se uuestra, billincgden, cealcbyras, meosden, rindigsel. + Ego sigeredus rex hanc donationem a me factam signum sanctae crucis propria manu scribendo firmaui coram bregouuino archiepiscopo. + Ego bregouuinus archiepiscopus ad peticionem donatoris ante praedicti consensi et subscripsi. + Signum manus hereberhti abbatis. + Signum manus baere abbatis. + Signum manus bruno abbatis. + Signum manus aescualdi presbiteri. + Signum manus ecghaldi comitis

126v

atque prefecti. + Signum manus ealdhuuni. + Signum manus esne. + Signum manus badohardi. + Signum manus aethelnodi. Confirmatio eanmun- /

+ (E)go eanmundus rex hanc piam donationem
supra scriptam propria manu roborandam
hoc signaculo sanctae crucis expressi, in loco
cuius uocabulum est godgeocesham, presente
uenerabili archiepiscopo bregouuino et consen-
tiente, consilio quippe atque consensu omni-
um optimatum et principum gentis cantuari-
orum. + Ego iaenberhtus abbas consentiens
testis affui et subscripsi. + Ego huuaetred
abbas consensi et subscripsi. + Signum manus
egesnoði. + Signum manus balthhardi. + Si-
gnum manus aldhuni. + Signum manus uda.
+ Signum manus puda.
+ (I)n nomine
summi saluatoris et domini nostri qui ubique dispo-
nit omnia, ego ecgberhtus rex cantiae, tibi
eardulfo meo fidelissimo ministro atque episcopo,
tuae peticioni assensum praebui cum consensu
scilicet uenerandi archiepiscopi genberhti qui
(michi) in omnibus carus est, necnon et principum meorum
trado terram intra castelli moenia supra

3 *vertically in the margin* / di regis

127r <quire II starts here>

nominati id est hrofiscestri unum uiculum
cum duobus iugeribus adiacentem plateae quae est
terminus a meridie huius terrae quam tibi modo
in presenti possidendam habendamque, et cuicumque
uolueris te uiuente seu moriente dare aete-
rnaliter perdono. Si quis autem hanc donationem
meam inuido maliuoloque infringere tempta-
uerit animo, sit separatus in hoc seculo a parti-
cipatione corporis et sanguinis domini nostri iesu
christi, et in futuro a coetu omnium sanctorum segregatus
nisi antea suam praesumptionem digna satisfacti-
one correxerit. Manentem hanc kartulam in
sua semper stabilitate, suprascriptam donationem
meam signo sanctae crucis christi confirmare cu-
rabo, et alios religiosos uiros ut et ipsum
agerent adhibui quorum nomina cum signa-
culis dominicae crucis intra tenentur. Actum
anno dominicae incarnationis dcclxv. + Ego
egcberhtus rex cantiae, hanc donationem meam
signo sanctae crucis roborare curabo. + Ego
gengberhtus gratia dei archiepiscopus, consensi et
subscripsi. + Ego badenoð episcopus consensi et sub-
scripsi. + Signum manus uban. + Signum manus
udan. + Signum manus aldhun. + Signum manus

127v

uuilheri. + Signum manus uualhardi. + Signum
manus tymbel. + Signum manus coenberhti. + Si-
gnum manus balhhardi. + Signum manus aethelno-
di. Confirmatio heaberhti regis cantiae.
+ Ego heaberhtus rex cant' (testis) consensi et subscripsi.
+ Ego aldberhtus abbas subscripsi. + Signum manus
esni. + Signum manus badohardi. + Signum ma-

nus tidheah. + Signum manus baldhordi. + Signum manus eadberhti. + Signum manus hetraedi. + Signum manus beornulfi. + Signum manus heara.

Confirmatio offae regis merciorum.

+ Ego offa rex merciorum ad peticionem earduulfi episcopi hanc donationem in monasterio quod appellatus est medyhaemstede praesidente abbate botuuino meo manu atque impressione sanctae crucis christi corroboraui, et licentiam dedi habendi seu tradendi cuicunque uoluisset.
+ Ego botuuine abbas consensi et subscripsi.
.

De hallingas.

+ (I)n nomine domini saluatoris nostri iesu christi. Omnem igitur hominem sicut frequenter caelesti magisterio adhortante didicimus, qui sub christiana religione uitae caelestis praemia consequi desiderat, necesse est

128r

ut in presenti pietatis insistat operibus, et terrenis rebus atque transitoriis in quantum deo largiente sufficiat sibimet aeterna mercatur bona, suasque preces ad diuinam peruenire clementiam cotidie citius per hoc faciat. Quod ipse aliorum in suis necessitatibus libenter exaudiat, attentius reminiscens quod quibusque religiosis postulationibus tanto libentius tantoque promptius consensus prebendus est, quanto et illis qui praecatores sunt utilior res secundum hoc uisibile seculum nunc impertitur, et illis qui concessores existunt, pro impertito opere pietatis uberior merces secundum inuisibile postmodum tribuetur. Quam ob rem ego egcberth rex cantiae tibi dilectissimo episcopo dioran atque tuae aecclesiae quae in honore sancti andreae apostoli consecrata est, pro remedio animae meae cum consensu meorum optimatum atque principum terram iuris mei decem aratrorum in loco ubi nominatur hallingas cum omnibus scilicet ad eam pertinentibus rebus iuxta terminos indigenis certissimos, cum campis siluis pratis paludibus piscationibus uenationibus aucupationibus, libenter tenendam possidendamque concedo, ita ut quicquid de ea agere uolueris,

128v

liberam per omnia in perpetuo potestatem teneas. Quisquis igitur heredum successorumque meorum hanc donationem meam augere atque amplificare uoluerit, habeat beatam communionem in presenti cum diligentibus deum, et in futuro perpetuam cum omnibus sanctis. Quisquis autem maliuola mente de illa immutare aut imminuere temptauerit, separetur a societate non solum aeternae felicitatis omnium sanctorum, sed etiam in aeterna poena cum scelerum suorum crudelibus compartícipibus sit condemnatus. At uero ut hanc donationem meam quilibet hominum aliquando non possit irritam facere, manu propria signum sanctae crucis

subtus in hac pagina facere curaui, testesque
religiosos ut idipsum facerent adhibeo.
Adiectis denberis in commune saltu, bixle, speld-
hirst, meredæn ðær be eastan, et rusteuuel-
l(æ), ⁊ t( )eppanh(e)se. + Ego egcberhtus rex
hanc donationem a me factam signo sanctae crucis
roboraui. + Ego heaberhtus rex signo sanctae cru-
cis roboraui et subscripsi. + Ego iaenber-
htus archiepiscopus gratia dei consensi et subscripsi.
+ Signum manus eangisli. + Signum manus udan.
+ Signum manus balthardi. + Signum manus egesno-

129r

thi. + Signum manus uban. + Signum manus
tyccan. + Signum manus heardraedi. + Signum
manus uuiohtnothi. + Signum manus coenberhti.
Sunt autem termini a loco Termini locorum.
qui uocatur hrofesbreta usque in arborem qui
uocatur cutues ac, et inde uia recta per medium
campum quae appellatur hiuæinhamstedi, usque
in locum qui dicitur hallesmeri, et inde cir-
cumit per locum qui uocatur heortleagu, usque in
flumen medeuuæge.
De bromgehege.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi. Pietatis bene-
ficium quod quisque fidelium pro christi reuerentia
seruo dei fideliter domino seruienti misericorditer
contulerit, christo hoc conferre dinoscitur.
Nam ipse in fine mundi ad electos suos loquens
dicturus est, Cum uni ex minimis meis feci-
stis, michi fecistis. Iccirco ego egcberhtus rex
cantiae, hanc dominicam sententiam memoriter re-
tinens, et piis operibus deo instigante adimple-
re curabo, tibi dioran hrofensis aecclesiae an-
tistiti aliquam partem terrae iuris mei liben-
ter concedo, id est dimidiam unius aratri par-
tem ubi nominatur bromgeheg, simul et ma-

129v

riscem uocabulo scaga, et ut per omne ab hac die
et deinceps subsequens tempus cum notissimis
terminis omnibusque utilitatibus ad eam rite pertinen-
tibus tuo proprio iuri aeternaliter habendam possiden-
dam tradendamque cuicumque hominum uolueris
hilari concedo animo. Huius autem marisci ter-
minus, est aqua pene undique circumperfusa. Si quis
ergo heredum successorumque meorum contra hanc piam
donationem meam uenire fuerit ausus et teme-
rare eam inuido maliuoloque temptauerit animo,
sit anathema maranatha. Manente hac car-
tula in sua nichilominus stabilitate, quam robora-
re propria manu curaui, et alios idoneos religio-
sosque testes ut id ipsum agerent adhibui, quorum
nomina infra caraxata continentur. Actum anno
dominicae incarnationis dcclxxviii. in ciuitate do-
rouerni. + Ego egcberhtus rex cantiae, hanc
donationem meam signo crucis Christi roboraui.
+ Ego iaenberhtus archiepiscopus testis consentiens

subscripsi. + Signum manus escuualdi presbiteri.
+ Signum manus uban. + Signum manus boban.
+ Signum manus uualhard. + Signum manus ubban.
+ Signum manus aldhun. + Signum manus sigired.
+ Signum manus esni. + Signum eaniardi.

130r

Huic uero terrae adiacent pratae ubi dicitur hreodham,
in iiii.or locis. In uno loco xvii. agros, on eastan
clifwara gemære, ⁊ on suðan tucincgnæs,
⁊ on wæstan culinga gemære, ⁊ on norðan.
Et in alio loco xii. agros, on eastan is culinga
gemære, ⁊ on suðan clifwara gemære, ⁊ on
westan, ⁊ on norðan. Et in tertio loco vii.
agros, be eastan is mearcfleot, ⁊ be suðan,
⁊ be westan ⁊ be norðan is clifwara gemære.
Et in quarto loco vi. agros, be eastan is clif-
wara gemære, ⁊ be suðan is culinga gemære,
⁊ be westan is ⁊ be norðan clifwara gemære.
Item de bromgehege.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi.
Cum quis religiosorum uirorum fideliter deo famu-
lantibus ex temporalibus terrenisque substantiis
donare decreuerit, hoc pro certo christo dona-
tori bonorum omnium redonare constat. Vnde
et ego egcberht rex cantiae tibi uenerando
dioran hrofensis aecclesiae antistiti trado di-
midiam partem unius aratri contiguam uidelicet
eiusdem quantitatis terrulam, in regione uo-
cabulo bromieheg, a me antea traditae.
Insuper et adiciam mariscem pertinentem ad aridam

130v

et ad aquae ripam iaenlade habentem quasi
quinquaginta iugerum, et ut in tua sit facul-
tate in perpetuum habendam possidendam traden-
damque cuicunque elegeris hominum, et si quis
tam ausus sit hanc donationem meam infrin-
gere temptauerit, sit anathema maranatha.
Hanc cartulam in sua stabilitate manentem con-
sentientibus religiosis personis et subscriben-
tibus signo crucis christi roboraui quorum nomina
cum propriis infra notentur signaculis. Actum
anno ab incarnatione christi dcclxxix. in ci-
uitate supradicta. + Ego ecgberhtus donator
signum crucis christi impressi. + Signum manus
boba. + Signum manus balthard. + Signum manus
uue(a)lhard. + Signum manus banta. + Signum
manus billnoth. + Signum manus osuulf. + Si-
gnum manus bubba. + Signum manus balthard.
.
+ (I)n nomine domini nostri
iesu christi, cui patent cuncta penetralia
cordis et corporis. Ego ethelberhtus rex
occidentalium saxonum necnon cantauuariorum
concedo hrofensis aecclesiae antistiti deoran ali-
quantulum terrae iuris mei intra moenia

131r

supradictae ciuitatis in parte aquilonali, id est
fram doddinc hyrnan oð ða bradan gatan
east be wealle, ⁊ swa eft suð oð þæt east geat,
⁊ swa west be stræte oð doddinc hyrnan, ⁊
ðreo hagan be eastan porte butan wealle, ⁊ ðar
to feower æceras mæde be westan, ee. Hoc
in augmentum monasterii tibi concessi sancti an-
dreae, ut mea donatio immobilis permaneat
semper. Et si quis hanc donationem meam au-
gere uoluerit, augeat dominus ei uitam. Si quis
uero tunc minuere presumpserit, sit separatus
a conspectu domini in die iudicii nisi prius emenda-
uerit ante eius transitum quod nequiter gessit.
Actum dominicae incarnationis dcclxxxi. + Ego
ethelberhtus rex hanc meam donationem si-
gno sanctae crucis confirmaui. + Ego geanberht
archiepiscopus corroboraui. + Ego deora episcopus con-
signaui. + Signum manus uualhard. + Signum
manus uban. + Signum manus udan. + Signum
manus ealhere. + Signum manus dudec. + Signum
manus wullaf.
De trottesclyua.
+ (I)n nomine dei summi et saluatoris nostri iesu
christi, ipsoque in perpetuo regnante disponenteque

131v

suauiter omnia terrena quoque sceptra et regalia
iura temporaliter distribuerit. Vnde et ego
offa rex merciorum aliquam terram pro remedio
et salute animae meae tradam, id est sex ara-
trorum ubi nominatur trottesclib ad aecclesiam
beati andreae apostoli et ad episcopium castelli quod
nominatur hrofescester ubi beatus paulinus
pausat, quam etiam episcopalem sedem modo
in presenti rite regit uuaermundus religi-
osus antistes. Hanc itaque supradictam terram
ad hanc condicionem perpetualiter habendam
et possidendam concedo cum omnibus ad eam rite
pertinentibus rebus cum campis siluis pascuis pra-
tis pastinationibus et cum propriis terminis. Huius
autem telluris termini sunt isti, ab oriente et
a meridie boerlingas, ab occidente uurota-
ham, ab aquilone meapaham. Ad hanc quoque
terram pertinent in diuersis locis porcorum pa-
stus id est uuealdbaera ubi dicitur holen-
spic bi suðan ee eppanhrycg non longe ab eo
loco langanhrycg. Quisquis uero contra hanc
donationis cartulam callido malignoque trac-
tatu contraire presumpserit, nouerit (se) quisquis ille
fuerit in discreto dei iudicio sinistrae partis

132r

socium fore et a christi et dei corpore sanguineque se-
gregandum. Manente hac cartula in sua nichi-
lominus firmitate propria manu signaculo cru-
cis christi roborare curaui, et testes religiosos

et consen(tien)tes id ipsum agentes adhibui, quorum
nomina cum propriis cruciculis infra adno-
tentur. Actum anno dominicae incarnationis
dcclxxxviii. + Ego offa rex merciorum hanc
suprascriptam donationem meam hoc signum cru-
cis impressi. + Ego ecgfrid rex merciorum
testis consentiens subscripsi. + Ego cyne-
drith regina consensi et subscripsi. + Ego
iaenberhtus gratia dei archiepiscopus signum crucis
christi impressi. + Ego hygeberht archiepiscopus sub-
scripsi. + Ego ceoluulf episcopus subscripsi. + Signum
manus brordani prefecti. + Signum manus berhtuual-
di. + Signum manus eadbaldi. + Signum manus
ceolmundi.
Item de bromgehege.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi (saluatoris). Si ea quae secundum
decreta canonum ac statuta synodalia salu-
briter definiuntur, quamuis sermo solus ad te-
stimonium sufficere possit, at tamen ob incer-
tam futurorum temporum conditionem firmissimis
scripturarum indiciis et cautionem cyrographis

12-13 *two lines in space for one*

132v

sunt roboranda. Quoniam quidem sepe ex ignorantia, sepe
quod est execrabilius ex improbitate contingit,
ut denegatio rerum uere et recte gestarum
nascatur. Qua propter ego offa rex merciorum tibi
uuaermundo antistiti necnon et aecclesiae quae
sita est in castro quod nominatur hrofescaester
trado terram unius aratri ubi nominatur broom-
geheg cum certissimis terrae huius limitibus,
quae habet ab oriente uuiodafleot, a meridie
uero fons quidam et fossa circumdata, et ex inde
sepis quaedam, itemque fossata ab occidente et no-
tis signis designatur, ab aquilone mariscem uo-
cabulo scaga, quam etiam circumfluit iaegnlaad.
Hanc autem terram tibi tradendam et possiden-
dam et aecclesiae usui mancipandam, quam tu iure
gubernas concedo. Si quis uero successorum meorum uel
principum hanc donationem meam immutare
temptauerit, sit anathema maranatha usque
dum dominus ueniat qui iudicaturus est orbem
terrae in aequitate. Hanc cartulam signaculo cru-
cis christi confirmare uolens proprio manu necnon
et alios religiosos adhibui testes quorum nomina
infra adnotentur. Actum anno dominicae incar-
nationis dcclxxxix. in loco ubi dicitur celchyð.

133r

+ Ego offa rex merciorum hanc supradictam do-
nationem meam signo sanctae crucis christi roboraui.
+ Ego iaenberhtus gratia dei archiepiscopus consensi
et subscripsi. + Ego hygeberht archiepiscopus sub-
scripsi. + Ego ceoluulf episcopus subscripsi. + Ego
heardraed episcopus subscripsi. + Ego unuuona
episcopus subscripsi. + Ego cyneberht episcopus subscri-

psi. + Ego ealghearhd episcopus subscripsi.
+ Ego eadgar episcopus subscripsi. + Ego ealgmund
abbas subscripsi. + Ego beonna abbas subscripsi.
+ Signum manus ecgfrithi regis merciorum. + Signum manus berhtuualdi. + Signum manus eadbaldi. + Signum manus brordan. + Signum manus aethilheardi. + Signum manus ceolmundi. + Signum manus ubban. + Signum manus heaberhti.
+ Signum manus forðredi. + Signum manus uuigcgan.
+ Signum manus ceolheardi.
.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi. Omnem hominem
qui secundum deum uiuit et remunerari a deo
sperat et optat, oportet ut piis precibus assensum hilariter ex animo prebeat. Quoniam certum est
tanto facilius ea quae quisque a deo poposcerit consequi
posse, quanto et ipse libentius hominibus recte

133v

postulata concesserit. Quo circa ego offa
rex merciorum tibi uenerabili uuaermundo
antistiti ut diligenter postulasti aliquam particulam terrae iuris mei id est quasi unius
et semis iugeri in ciuitate hrofi ad augmentum monasterii tui aeternaliter possidendam
concedo ac describo cum omnibus scilicet ad eam
pertinentibus rebus. Haec autem terrula ab aquilonali et ab oriente ciuitatis iacet, et pertingit
usque ad septentrionalem murum prefatae ciuitatis intra terras uidelicet quas antea ab
oriente et occidente possedisti, et ideo haec tibi
satis accommoda quia in medio iacebat. Si quis
autem contra hanc donationem meam aliquando
uenire inuido maliuoloque animo temptauerit, sit in presenti separatus a communione sanctae
aecclesiae christi, et in futuro a societate sanctorum omnium segregatus. Manentem hanc kartulam
in sua semper firmitate signo dominicae crucis roboraui, et idoneos testes ut et id ipsum
facerent adhibui. Actum anno dominicae incarnationis dcclxxxix. indictione xii.
in loco ubi nominatur celchyth.
+ Ego offa rex merciorum hanc donationem

134r

meam signo sanctae crucis roboraui. + Ego ecgfrið
rex consensi et subscripsi. + Ego iaenberhtus
gratia dei archiepiscopus consentiens subscripsi. + Ego
hygeberht archiepiscopus subscripsi. + Ego ceoluulf
episcopus subscripsi. + Ego heard(red) episcopus subscripsi. + Ego
unuuona episcopus subscripsi. + Ego cyneberht
episcopus subscripsi. + Ego algheard episcopus subscripsi.
+ Ego uuaermund episcopus subscripsi. + Ego eadgar
episcopus subscripsi. + Ego uueohthun subscripsi.
+ Signum manus ealhmundi abbatis. + Signum manus
beonnan abbatis. + Signum manus brordan. + Signum
manus berhtuualdi. + Signum manus aeðilhardi.
+ Signum manus uuigcgan. + Signum manus ceol-

mundi. + Signum manus ceolheardi. + Signum manus eadbaldi. + Signum manus forðredi. + Signum manus uuigcgan. + Signum manus heaberhti. + Signum manus ubban.

.

+ (I)n nomine domini nostri iesu christi saluatoris. Si ea quae secundum decreta canonum ac statuta synodalia salubriter definiuntur, quamuis sermo solus ad testimonium sufficere possit, at tamen ob incertam futurorum temporum conditionem firmissimis scripturarum indiciis et cautionum

134v

cyrographis sunt roboranda. Quoniam quidem sepe ex ignorantia, sepe quod est execrabilius ex improbitate contingit ut denegatio rerum uere et recte gestarum nascatur. Qua propter ego aeðelbearht rex occidentalium saxonum seu cantuuariorum uuaermundo episcopo trado terram iuris mei id est xx. ǽcra, et unum uiculum dimidium ciuitatis hrobi, et unum mariscum quae ad illum pertinet, pro eius pecunia quam ab eo accepi, hoc est xv. pund', ⁊ xxx. mancuso, ut habeat et possideat, et cuicumque uoluerit illo uiuente seu moriente aeternaliter tradendam concedo cum omnibus ad eas rite pertinentibus in minimis et in maximis notis et ignotis sine fine in euum permaneat liuera. Si quis uero quod absit heredum successorumque meorum hanc nostram piam donationem immutare aliter uel minuere studuerit, sciat se in primis omnipotentis dei iram incurrere, et uiuentem in hac uita benedictione carere, et in nouissimo maledictione subiacere. Qui uero haec augenda custodierit, nichilque inrogarit aduersi, sit benedictus a domino. Scripta est haec cartula, anno dominicae incarnationis dccxc. his testibus qui haec

135r <quire III starts here>

consentientes subscripserunt, quorum hic nomina infra tenentur asscripta.
+ Ego aeðelbearht rex hanc meam donationem signo sanctae crucis christi roboraui et subscripsi.
+ Ego ciolnoð archiepiscopus consensi et subscripsi. + Ego ealhstan episcopus consensi et subscripsi. + Ego Swiðhun episcopus consensi et subscripsi. + Ego guðheard episcopus consensi et subscripsi. + Ego dioruulf episcopus consensi et subscripsi. + Ego æðelred filius regis. + Ego ælfred filius regis. + Ego uullaf abbas. + Ego uuerferð abbas. + Ego uulfhelm presbiter. + Ego uuerenberth minister. + Ego ceolmund minister.
+ Ego eannulf dux consensi et subscripsi. + Ego oric dux consensi et subscripsi. + Ego uulfhere dux consensi et subscripsi. + Ego aetheluulf dux consensi et subscripsi. + Ego humbearht dux consensi et subscripsi. + Ego uullaf dux consensi et subscripsi. + Ego aldre(d) dux consensi et subscripsi. + Ego æðelred dux consensi et subscripsi. + Ego dryhtwald

dux consensi et subscripsi. + Ego biorhtuulf dux
consensi et subscripsi. Diuisiones supradictae terrae.
Ðanne is (ðer) se leah ðe man ðæt lond mid friðe
haldan scæl. An east healfe sio ealde stræte,
an suð halfe horsum stide, an west halfe

135v

biddanstiorf, an norð halfe pume lond.
Ðanne sind Diuisiones supradicti marisci.
ðæs londes gemæra an west healfe scipfli-
ot, an norð healfe meodowæge, an east hal-
fe liofwinne mearc, ðanne fram cioldry-
ðe londe west be ðare aldan stræte swæ sio
twoentig aecra.
.
+ (R)egnante et adiuuante nos deo et domino nostro
iesu christo, ego coenuulfus gratia dei rex
merciorum, anno v.o imperii nostri, una cum
fratre meo cuðredo rege scilicet cantua-
riorum, dabo in perpetuam possessionem suiðhune
nostro in commune ministro modicam telluris por-
tionem trium scilicet aratrorum ubi nominatur
aet brom gehaege in prouincia cantiae, et unius
aratri adiacentem altera terra quod uocatur aeðiluul-
fing lond adiecto uno piscatorio on tæmise
flumine ubi dicitur fiscnæs, adiectis iiii. denbe-
ris in commune saltu id est on cæster sæta walda,
his locis aet otan sihtre, ⁊ aet crangabyrum,
⁊ aet frecinghyrte, ⁊ aet haeseldenne predicto
uiro uel eius posteris sub perpetua libertate
concedimus cum omnibus ad se pertinentibus rebus

136r

pro eius beneplacabile pecunia simul et deuoti fa-
mulatus sui parientia, ut habeat et posside-
at quam diu uiuat, et post se cui uoluerit re-
linquat in sempiternam possessionem eo uideli-
cet iure si ipse nobis et optimatibus nostris fide-
lis manserit minister, et inconuulsus amicus.
+ Ego coenuulfus rex donationem meam signo
crucis confirmo. + Signum manus cuðredi re-
gis cantuariorum. + Signum manus ceolberhti du-
cis. + Signum manus berhthuni et byrnwaldi
comitum. Hoc item secunda die pascae adfirmant
coram rege cuðredo in urbe cantuariorum archi-
episcopus aeðilheard, ⁊ merciorum abbas daeghelm cum
optimatibus quorum hic scripta sunt nomina.
+ Aeðilheard archiepiscopus. + Daeghelm presbiter
abbas. + Heaberht. + Osuulf. + Egnulf. + Alh-
mund. + Beornheard. + Esne. + Ealdberht. + Haeh-
frið. + Ealdberht. + Osmod. + Wiohthert. + Be-
alðheth. Quomodo suiðun hanc terram sibi datam a re-
gibus, concessit sancto andreae post obitum suum.
+ (E)go swiðun post obitum meum trado terram
huius libelli pro remedio animae meae
omnibusque sibi pertinentibus sancte andreae in perpetuum.
Et si quis augerit, aeternam uitam tribuat ei deus,

136v

si quis tunc minuere uoluerit, mortem supplicium
cum diabolo in aeternum sit passus.
De borcstealle.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi.
Regnante in perpetuum eodem deo et domino nostro
iesu christo, ego coenuulf gratia dei (rex) merciorum,
uiro uenerabili beornmodo episcopo, trado
terram iuris mei id est quasi tria aratra,
ad meridianam plagam ciuitatis quae dicitur hro-
fescester, ut habeat et possideat, et cuicumque
uoluerit illo uiuente seu moriente aeternali-
ter, tradendam concedo. Sunt autem huius tellu-
ris termini notissimi ab oriente uia puplica,
a meridie uuldaham, ab occidente flubius
meduwege, (ab aquilone) meara teag. Si quis hanc donatio-
nem meam infringere aut minuere temptaue-
rit, sciat se rationem redditurum ante tribu-
nal aeterni iudicis nisi prius deo et hominibus di-
gne emendauerit, et predicta terra sit libera
ab omni regali et seculari seruitio. Adiectis
denberis in commune saltu, otanhyrst, et frae-
cinghyrst, sceorfes stede, crangabyras, wiht-
herinc falad sto, et haeseldaen. + Ego coen-
uulf rex merciorum hanc donationem meam

137r

signo sanctae crucis christi confirmaui. + Ego uul-
fred archiepiscopus consensi et subscripsi. + Ego
deneberht episcopus consensi et subscripsi. + Ego
aeðeluulf episcopus consensi et subscripsi. + Ego
sigered rex consensi et subscripsi. + (Ego) Aelbðrið
regina consensi et subscripsi. + (Ego) heardberht dux
consensi et subscripsi. + Ego beornmod episcopus con-
sensi et subscripsi. + Ego beornnoð dux consensi
et subscripsi. + Ego cynehelm dux consensi et sub-
scripsi. + Ego eadberht dux consensi et subscri-
psi. + Ego cyneberht propinquo regis consensi et
subscripsi. + Ego coenwald propinquo regis con-
sensi et subscripsi. + Ego quoenðryð filia
regis consensi et subscripsi. + Ego eanberht
dux consensi ( ) et subscripsi. + (Ego) aeðelheah
consensi et subscripsi. Scripta est autem haec kar-
tula anno dominicae incarnationis dccc.a xi.a indi-
ctione iiii.a his testibus consentientibus et sub-
scribentibus. De libertate aecclesiae
sancti andreae apostoli.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi, ego ecgberhtus (gratia dei)
rex anglorum, cum consensu episcoporum ac principum
meorum hanc libertatem donabi aecclesiae quae
sita est in ciuitate hrobi et omnibus agellis quae

137v

ad aecclesiam sancti andreae apostoli pertinent, pro remedio
animae meae et filii nostri aetheluulfi quem regem
constituimus in cantia, ut omnes (agros) sint libera ab
omni regali seruitio, a pastu regum et principum,

ducum et prefectum exactorumque, ab equorum et falconum accipitrumque et canum acceptione, et illorum hominum refectione quod nos festing menn nominamus a parafrithis, et ab omnibus difficultatibus regalis uel secularis seruitutis notis et ignotis, cum furis comprehensione intus et foris maioris minorisue, preter pontis constructione et expeditione, aeternaliter liberata permaneat. Hanc libertatem predicte aecclesiae donabi, pro humili oboedientia uenerabilis episcopi beornmodi, et pro amore apostoli sancti andreae, et beati paulini archiepiscopi cuius corpus in predicta aecclesia requiescit. Sic etiam (omnibus) successoribus uel heredibus meis, necnon cuicunque gradu regibus seu principibus in nomine sanctae trinitatis et per tremendum dei iudicium precipio ut haec donatio mea firma et inlibata inconcussaque permaneat. Si quis uero hoc beniuola mente obseruare uoluerit, seruetur ei benedictio sempiterna, hic et in aeternum. Si autem quod absit aliquis insurrexerit

138r

tyrannica potestate fretus seu diabolica temeritate instigatus qui hanc libertatem infringere aut minuere uel maluit conuertere temptauerit quam a nobis constitutum est, sciat se separatum a communione sanctae dei aecclesiae et a participatione omnium sanctorum dei et aeternis ignibus esse nodatum nisi prius digne et perfecte hic in seculo emendare uoluerit. Scripta est haec cartula anno dominicae incarnationis dccc. xx. iii. indictione vi. his testibus consentientibus et signo sanctae crucis christi confirmantibus, quorum nomina infra tenentur ascripta. + Ego ecgberhtus rex anglorum hanc donationem meam huius libertatis signo sanctae crucis christi confirmaui et subscripsi. + Ego aetheluulf rex consensi et subscripsi. + Ego uulfraed archiepiscopus consensi et subscripsi. + Ego wigðegn episcopus consensi et subscripsi. + Ego ealhstan episcopus consensi et subscripsi. + Ego beornmod episcopus consensi et subscripsi. + Ego wulfhard dux consensi et subscripsi. + Ego monnaede dux consensi et subscripsi. + Ego osmod dux consensi et subscripsi. + Ego dudda dux consensi et subscripsi. + aldred. + Oshere. + ætheluulf. + duduc. + boba.

138v

+ Ealhhere. + sigaesteb. + æðelhard.

.

+ (I)n nomine domini De snodilande.
nostri iesu christi saluatoris mundi, anno dominicae incarnationis dccc.xxx.viii. indictione i.a ego ecgbearhtus rex cum consensu dilectissimi filii nostri æðelwulfi regis dabo debotissimo episcopo meo beornmodo aliquam terrae partem iuris mei quattuor aratrorum, in loco quae dicitur snoddingland ⁊ aet holanbeorge, ut

habeat et possideat, et cuicumque uoluerit relinquat, ita ut predicta terra sit liuera ab omni serbitia. + Scripta est haec cartula in bica regali, quae dicitur fraericburna, is testibus consentientibus et subscribentibus quorum infra nomina tenentur, et unam molinam in torrente qui dicitur holanbeorges burna, et in monte regis quinquaginta carrabas lingnorum, adiectis quattuor denberis, hwoetonstede, heahdaen, hese, helmanhyrst. + Egcberht rex. (+) AEðeluulf rex. + Cialnoð archiepiscopus. + Beornmod episcopus. + Ealhstan episcopus. + Eadhun episcopus. + Cynred episcopus. + Ceolberht episcopus. + Wlfheard dux. + AEðelwulf dux. + Eanulf (*) dux. + AEðelwulf dux. + Eðelheard, et in oriente

24 (* dux. + herebearht)

139r

ciuitatis hroui unum uiculum.

.

+ (R)egnante in perpetuum domino nostro iesu christo, qua propter + ego oeðeluulf rex occidentalium saxonum dabo et concedo + beornmodo hrobensis aecclesiae episcopo aliquam partem terrae iuris mei, in loco quae appellatur holanbeorges tuun duo aratrum (cum) consilio et licentia episcoporum et principum meorum ut habeat et prefruet in hereditatem sempiternam, et cuicumque uoluerit relinquat, et sit illa terra liuera ab omne regale seruitute in magnis et minimis notis et ignotis cum pratis et pascuis et paludis cum omnibus rebus quae ad illam terram pertinet. Scripta est haec scedula, anni domini dccc xli. indictione iiii. his testibus consentientibus et subscribentibus, quorum hic nomina continentur. + Ego aeðeluulf rex hanc meam donationem cum uexillam sanctae crucis rouorabi et confirmo. + Ego eðelstan (*) episcopus consensi et subscripsi. + Ego helmstan episcopus consensi et subscripsi. + Ego beornmod episcopus consensi et subscripsi. + Signum manus oeðeluulf dux. + Signum manus ealchere dux. + Signum manus duduc. + Signum manus oeðelmod. + Signum manus uchtred.

De holanbeorge.

19 (* rex consensi et subscripsi. + Ego ealhstan)

139v

+ Signum manus tuca. + Signum manus eðelred. + Signum manus sigbeorht. + Signum manus boba.

.

+ (I)n nomine trino diuino, ego oeðeluulfus rex occidentalium saxonum necnon et cantuariorum, pro decimatione agrorum quam deo donante caeteris ministris meis facere decreui, tibi dunne ministro meo dabo unam uillam, quod nos saxonice an haga dicimus in meridiae castelli hrobi, et decem iugera a meridiano plaga uilluli illius adiacentia, necnon et duo iugera prati, et x. carros cum siluo honestos

in monte regis, et communionem marisci quae
ad illam uillam antiquitus cum recto pertinebat, et
hoc ipsum tibi ad habendam et possidendam con-
cedendo donamus, et post dies tuos cuicunque
herede tibi placuerit derelinquendam cum ple-
na libertate habeas potestatem. Hanc predictam
donationem et libertatem ego oeðeluulf rex
deo donante perfeci anno dominicae incarnationis
dccclv. indictione iii.a hoc est diuina gratia
largiente qua(ndo) ultra mare romam perrexi, coram
his testibus qui hoc mecum consentiendo subscri-
pserunt. + Ego aeðeluulf rex hanc meam

140r

donationem et libertatem cum signo sanctae crucis christi
roboraui et subscripsi. + Ego ceolnoð archiepiscopus
consensi et subscripsi. + Ego aeðelberht rex con-
sensi et subscripsi. + Ego lullede dux consensi et
subscripsi. + Ego aeðelmod dux consensi et subscri-
psi. + Ego ælfred filius regis consens(i) et subscripsi.
+ Ego eadred dux consensi et subscripsi. + Ego
æðelric dux consensi et subscripsi. + Ego cineheh
miles consensi et subscripsi. + Ego milred miles con-
sensi et subscripsi. + Ego ceolmund miles consen-
si et subscripsi. + Ego lulla miles consensi et sub-
scripsi. + Ego æðelred miles consensi et subscri-
psi. + Ego wulflaf miles consensi et subscripsi.
+ Ego æðelred miles consensi et subscripsi. + Ego
wæhtgar miles consensi et subscripsi. + Ego duduc
miles consensi et subscripsi. + Ego osberht miles
consensi et subscripsi. + Ego sigenoð miles consensi
et subscripsi.
.
+ (I)n nomine domini. Dunn hafað þas boc gesald
his wife ⁊ ðæt land þe þær an gewriten is
an godes aest, ðæt hio hæbbe hire dæg ⁊ his
bruce, ⁊ efter hire dæge, geselle hit on
ðæs halgan apostoles naman sancte andreas

140v

ðam hirode (in) mid unnan godes ⁊ his ha(l)gena
for unc buta ⁊ ealle uncre eldran butan hi
hit mit unnan hiredes of gan to rihtan gafo-
le swaswa hyt hy geðingian magan, butan ælcen
bræde, oððe beswice, ⁊ hy ðonne se hired hit ge-
earnian mid heora godcundnæsse ofer twelf
monoð, ⁊ stande simle mid cwide seo boc on ðæs
hiredes handa.
.
+ (R)egnantem in perpetuum domino deo nostro omnipoten-
ti sabaoth, cui patent cuncta penetra-
lia cordis et corporis, terrestria simul et
caelestia, necnon super aethera regnans in sedibus al-
tissima, et alta omnia sua dicione gubernans, cuius
amore et aeternis premiis ego aeðered rex occi-
dentalium saxonum necnon et cantuariorum, dabo et
concedo amico meo cuðwulfo hrofensis aecclesiae
episcopo aliquam partem terrae iuris mei hoc est in

duo loco, alia in ciuitate dorobroeuia, alia
in aquilone ciuitate marisco et prata longe et
lato alta et aquaeflua, usque ad flumine modico
et magno meadowege flumina, uocatus et
ueribracho et fretos circulo et cingulo. In-
cipiunt pellati, pirigfliat, et scipfliat,

141r

pausunt in flumine. + Her sint ða gemæra
oð miadowegan fram dodding hyrnan west
andlanges stræte, ut oð weall ⁊ swa be norðan
wege ut oð liabinges cota, ⁊ swa be liabinges
cotum oð þæt se weall east sciat, ⁊ swa east bin-
nan wealle oð ða miclan gatan angæn dodding
hirnan, ⁊ swa ðanne suð an geriaht fram
ða gatan andlanges weges be eastan ði lande
suð oð doddinghyrnan. Þanne be norðan weal-
le mers ⁊ maeða, oð mediwægan sindan þa gemæra.
Fram miadawegan binnan twam fliatum tiala
sint genemde, pirifliat, ⁊ scipfliot, ða gescea-
dað þæt land westan ⁊ eastan oððæt weallfæ-
stenn. Þus (hit) is befangen mid friodome, amen.
+ Ego æðered rex haec omnia dabo et concedo cuð-
wulfo meo dilecto fratre et episcopo in sempiternam he-
reditatem sibi habendum et possidendum, feliciterque
in dies eius perfruendum, et post dies eius cuicunque
ei herede placuerit ad derelinquendum liberam
ab omni seruitute (et) regali subiectione liberrima,
quam diu christiana fides in terra serbatur aeternaliter
permaneat, hoc ipsumque omnibus successoribus nostris
in nomine omnipotentis dei obserbare precipimus.
Et si quis hoc ( ) serbare uoluerit, seruet eum

14 amen *glossed* soð

141v

omnipotens deus. Si quis uero per tyrannicam potestatem frin-
gere aut minuere uoluerit, sciat se maledi-
ctum esse a christo nisi emendare boluerit deo et ho-
minibus. Manente hac kartula in sua nichilo-
minus firmitate roborata, his testibus consen-
tientibus, quorum hic, illic, nomina infra scripta
sunt, et signo sanctae crucis corroborata.
+ Ego æðered rex confirmationem cum uexillo
sanctae crucis christi corroborabi et subscripsi. + Ego
alhferð episcopus consensi et subscripsi. + Ego heah-
mund episcopus consensi et subscripsi. + Ego wulfhere
dux consensi et subscripsi. + Ego eadred dux con-
sensi et subscripsi. + Ego ælfstan dux consensi
et subscripsi. + Ego wigstan dux consensi et sub-
scripsi. + Ego ælfstan dux consensi et subscri-
psi. + Ego drihtwald dux consensi et subscripsi.
+ Ego ecgbearht minister consensi et subscripsi.
+ Ego beorhtnoð minister consensi et subscripsi.
+ Ego ordulf minister consensi et subscripsi. + Ego
æsca minister consensi et subscripsi. Actum est
autem anno ab incarnatione domini nostri iesu christi
dccclxviii.

De cucolanstane.

+ (R)egnante in perpetuum domino nostro iesu christo, ego

142r

aeðelulf rex saxonum, dabo pro remedio animae
meae terram ad aecclesiam sancti andree apostoli christi et
suuiðuulfo episcopo aliquam partem in illo loco quae dicitur
cucolanstan atque aecclesiam sancte michaelis archan-
geli. Haec sunt termina trium aratrum circumia-
centia. In oriente miodowæge, in meridie healling
wara mearc up wið halles meres. In occidente
briogoning wara mearc oð norðdune norðan.
In aquilone east and langnes dune oð cinges
mear', ⁊ ut fram cingesmerce, oð ða aldan
stræt east be ðare aldan stræte oð hlið, ⁊
þanan ut be ðan hliðe oð þa ea medewegan,
ut habeat et possideat et cuicumque uoluerit
illo uiuente seu moriente derelinquat, et post
se tradendum concedamus liueram ab omni seruitu-
te cum omnibus ad eam rite pertinentibus, cum furis
comprehensione et cum omnibus rebus quae ad aecclesiam
sancte andreae pertinent cum campis siluis pratis pa-
scuis paludis, in minimis et in maximis notis
et ignotis. Si quis uero quod absit heredum successo-
rumque nostrorum donationem immutare aliter uel
minuere studeat, sciat se in primis omnipo-
tentis dei iram incurrere, et uiuentem in hac
uita benedictionem carere, et in nouissimo

142v

maledictione subiacere. Qui uero haec augenda cu-
stodierit nichilque inrogarit aduersi, sit be-
nedictus in secula seculorum, amen. Scripta est haec
kartula anno dominicae incarnationis domini nostri
iesu christi dccclxxx. indictione xiii. his testi-
bus consentientibus et subscribentibus quorum
hic nomina infra tenentur ascripta. + Ego
æðelred archiepiscopus cum signo sanctae crucis (christi) confirma-
ui. + Ego swiðuulf episcopus consensi et subscripsi.
+ Ego æðelwald dux consensi et subscripsi. + Ego beorn-
uulf dux consensi et subscripsi. + Ego ealhmund
miles consensi et subscripsi. + Ego beornuulf miles
consensi et subscripsi. + Ego beorhtuulf miles consen-
si et subscripsi. + Ego deoruulf miles consensi et
subscripsi. + Ego ceolbald miles consensi et subscri-
psi. + Ego ealhhere miregus consensi et subscripsi.
+ Ego deoring miregus consensi et subscripsi. + Ego
beornhelm minister regis consensi et subscripsi.
+ Ego osmund minister regis consensi et subscri-
psi. + Ego beorhtred minister regis consensi
et subscripsi. + Ego noðhelm minister regis
consensi et subscripsi. + Haec sunt prata æt
cetham duos agros. Æt scite cocce, oðer healf
æcer mæde.

16, 17 miregus *altered by Dering to* mi(l)e(s)

143r <quire IV starts here>

.
+ (I)n nomine dei summi, De meallingas.
et saluatoris nostri iesu christi, ipso quoque in perpe-
tuo regnante disponenteque suauiter omnia.
Quapropter ego eadmundus rex anglorum necnon
et merciorum, meo amabili episcopo nomine burhric,
concedo aliquantulum mei telluris, ubi dicitur
meallingas, trium uidelicet aratrum pro reme-
dio animae meae in sempiternam hereditatem,
ad augmentum monasterii eius quae est dedica-
ta in honore sancti andreae apostoli germanus petri,
et socius in passione, cum omnibus rebus ad eam per-
tinentibus cum campis, siluis, pratis, pascuis,
necne et aucupiis, et hoc quoque cum consilio
optimatum et principum meorum quorum nomina
infra scripta reperiuntur. Vnde adiuro in no-
mine domini dei nostri iesu christi qui est omnium iustus
iudex, ut terra haec sit libera ab omni regali ser-
uitio in perpetuum. Si quis uero minuere uel frau-
dare presumpserit hanc donationem, sit separatus
a consortio sanctorum, ita ut uiuens benedictione
dei sit priuatus, et sit damnatus in inferno in-
feriori, nisi satisfactione ante eius obitum
emendauerit quod inique gessit, manente tamen

143v

hac cartula nichilominus in sua firmitate. Qui
uero tunc augere uoluerit dona nostra, augeat
illi dominus caelestia dona, et aeternam uitam tribuat.
Ðis syndon ða land gemæro ðæs bufan cwede-
nan landes. Ærest on suð healfe oð cincges
firhðe, of cincges fyrhðe on offahames ge-
mære, ðanan on here stræt, andlang stræte
ofer lylleburnan oð east meallinga gemære,
⁊ swa riht suð be eastan ðam cwyllan oð þa
wyde stræte, suð andlang stræte on geriht
oð cincges fyrhðe. Ðænne syndon þis ða den-
bæro, east lindrh(e)cg, ⁊ otanhyrst, ⁊ fræcincg-
hyrst, ⁊ sceorfestede, xxx. p'. ⁊ wiht herincg-
falad sto, gafol, ⁊ holan spic, ⁊ pætlan hrycg.
+ Ego eadmundus rex anglorum signo crucis con-
firmaui. + Ego eadred frater regis roboraui. + Ego
eadgife mater regis adfui. + Ego oda archiepiscopus
subscripsi. + Ego ælfeh episcopus consensi. + Ego
ðeodred episcopus. + Ego wulfstan archiepiscopus.
+ Cenwald episcopus. + Ego ælfred episcopus. + Ego ælfric
episcopus. + Ego æthelgar episcopus. + Ego ælfgifu con-
cubina regis affui. (*) + Eadmund dux. + scula
dux. + Sigferð minister. + Wulfric minister. + Ealdred
minister. + Ælfstan minister. + Ordeah minister. + Eadwerd

22 (* + Wulfgar dux. + Æðelstan dux.)

12 otanhyrst *glossed* xxx. p'. 14 holan spic *glossed* xxx. borda 14
pætlan hrycg *glossed* pechelinge recg *perhaps by another hand*

144r

minister. + Wulfric minister. + Odda minister. + Ælla minister. + Ælf-
gar minister. + Osferð dux. + Wihtgar minister. + Wulf-

sige minister. + Birhtwald minister.
.
(Þ)is is byrhtrices ⁊ ælfswyðe his wifes
nihsta cwide, ðe hi cwædon on meapaham
on heora maga gewitnaesse, þæt waes wulfstan
ucca, ⁊ wulfsie his broðor, ⁊ sired ælfre-
des suna, ⁊ wulfsie se blaca, ⁊ wine preost,
⁊ ælfgar on meapaham, ⁊ wulfeh ordeges
suna, ⁊ ælfeh his broðor, ⁊ byrhtwara
ælfrices laf, ⁊ bryhtric hiræ mæg,
⁊ ælfstan bisceop. Ærest his ( )
ænne beah, on hund eahtotigan mancysan
goldes, ⁊ an hand secs, on eal swa miclan,
⁊ feower hors, twa gerædede, ⁊ twa sweord
gefetelsode, ⁊ twegen hafocas, ⁊ ealle his
headorhundas. ⁊ ðære hlæfdian, ænne
beah on ðrittigan mancysan goldes, ⁊ ænne
stedan, to forespræce, þæt se cwyde standan
moste. ⁊ for his sawle ⁊ his yldrena, into
sancte andreae, twa sulung æt denetune,
⁊ hio for hire sawle ⁊ hire yldrena, twa
æt langanfelda, ⁊ þider in for h(y), ðrittig

13 *erased and rewritten by a different hand*

144v

mancys goldes, ⁊ ænne sweor beah, on xl.
mancysan, ⁊ ane cuppan seolfrene, ⁊ healf-
ne bænd gyldenne, ⁊ ælce geare to heora
gemynde, twegra daga feorme, of hæsl-
holte, ⁊ ii. of woðringaberan, ⁊ ii. of bær-
lingan, ⁊ ii. of hærigeardes hamme.
⁊ to cristes circan, lx. mancys goldes, xxx.
ðam biscope, xxx. ðam hirode, ⁊ ænne sweor
beah, on lxxx. mancys, ⁊ twa cuppan seol-
frene, ⁊ ðæt land æt meapaham. ⁊ to sancte
augustine, ðrittig mancys goldes, ⁊ twa
cuppan seolfrene, ⁊ healfne bænd gyldenne.
⁊ þæt land æt dærantan, byrhwara hire dæg,
⁊ æfter hire dæge, into sancte andree, for unc,
⁊ uncre yldran. ⁊ bærlingas wulfehe, ⁊ he
selle x. hund pænega, into sancte andree, for
unc ⁊ uncre yldran. ⁊ wulfsie woðringa-
byras, innon þæt gecynde. ⁊ sirede, hæslholt,
innon þæt gecynde. ⁊ wulfege ⁊ ælfege his
breðer herigeardes hamme, innon þæt gecyn-
de, wulfege þæt inland, ⁊ ælfege þæt utland.
⁊ wulfstane uccan, wolcnes stede, innon þæt ge-
cynde. ⁊ an hand secs, on ðrim pundan, ⁊
ða tyn hyda on stræt tune, into þæm

145r

mynstre, to wolcnes stede. ⁊ þæt land æt fealc(na)-
ham, æfter byrhwara dæge, into sancte andree,
for ælfric hire hlaford, ⁊ his yldran, swa
heora cwide wæs. ⁊ bromleah, æfter briht-
wara dæge, into sancte andrea, swa ælfric hire
hlaford hit becwæð, for hine ⁊ his yldran.

7 snodingcland eac, into sancte andrea, æfter
hire dæge, swa ælfere hit becwæð ælfrices
fæder, 7 he seoððan, on gewitnesse, eadgife
ðære hlæfdian, 7 odan arcebisceopes, 7 ælfe-
ges ælfstanes suna, 7 ælfrices his broðor,
7 ælfnoþes pilian, 7 godwines æt fecham,
7 eadrices æt ho, 7 ælfsies preostes on
crogdæne. 7 wulfstane lx. mancos goldes
to dælanne for unc 7 uncre yldran, 7 oðer
swilc wulfsige to dælanne, 7 hæbban heom
wið god gemæne gif hy hit ne don. 7 wulf-
sige, tydices eg, 7 ða boc, innon þæt gecynde,
7 ii. spuran, on iii. pundan. 7 ic bidde for
godes lufan minne leofan hlaford, þæt he ne
ðafige þæt ænig man uncer(ne) cwide awænde.
7 ic bidde ealle godes freond þæt hi ðarto filstan,
hæbbe wið god gemæne þe hit brece, 7 god him
sy symle milde þe hit healdan wille.

145v

De danituna, et de langafelda, et de dærente,
+ (H)aec est ultima commendatio et de falcheham, /
siue rerum suarum pro deo distributio, quam
fecerunt simul brihtricus et ælfsuuitha
uxor eius. Appropinquante die mortis eorum, in
uilla quae uocatur meapeham, testibus his presen-
tibus de propriis parentibus suis, uidelicet uulf-
stano cognomine ucca, et uulfsio fratre eius,
et siredo filio ælfredi, et uulfsio cognomi-
ne blaca, et wine presbitero, et ælfgaro in meapa-
ham, et wulfego filio ordegi, et ælfego fratre
eius, et brihtwara ælfrici relicta, et bryhtri-
co eius consanguineo, et ælfstano episcopo. Pri-
mum naturali domino suo regi armillam auream
quae habebat octoginta mancas auri, et u-
num handseax tantundem auri habentem, et
quattuor equos, duos ex eis optime falera-
tos, et duos gladios optime adornatos, et duos
accipitres, et omnes canes suos uenaticos. Et
dominae suae (reginae) armillam unam quae habebat triginta
mancas auri, et unum equum emissarium, eo
pacto ut adiuuaret eum apud regem, quatinus
ista commendatio siue distributio rerum sua-
rum firma et stabilis esset post mortem suam.

2 *vertically in the margin* / et de snodilande, et de bromlega.

146r

Et pro anima sua et omnium antiquorum suorum, dedit
aecclesiae sancti andreae duas sullingas terrae in dani-
tuna. Et ipsa ælfsuuiða similiter dedit eidem
aecclesiae sancti andreae pro anima sua et omnium paren-
tum suorum duas sullingas terrae quae uocantur
langafelda, et praeter haec dedit eidem aecclesiae
xxx. mancas auri, et unam torquem auream
de xl. mancis auri, et unam cupam argenteam,
et dimidiam uittam capitis auream. Et omni an-
no in diebus anniuersariorum suorum ordinaue-

runt seruitoribus aecclesiae sancti andreae firmam duorum ( ) dierum de terra illa quae uocatur hæsleholt, et duorum dierum de uuotringeberia, et duorum dierum de bærlinges, et duorum dierum de herigetes ham. Et aecclesiae christi cantuariae dederunt sexaginta mancas auri, xxx. archiepiscopo, xxx. conuentui fratrum, et unam torquem auream quae habebat octoginta mancas auri, et duas cuppas argenteas, et terram illam quae uocatur meapeham. Et aecclesiae sancti augustini dederunt xxx. mancas auri, et duas cuppas argenteas, et dimidiam uittam auream. Et terram illam quae uocatur dærente dederunt brihtuuara in diebus uitae eius tantum, et post mortem

146v

eius aecclesiae sancti andreae pro se et antecessoribus suis. Et bærlinges dederunt cuidam nomine wulfego tali pacto, ut ipse daret inde omni anno decies centum denarios pro se et pro antecessoribus suis aecclesiae sancti andreae. Et cuidam wulfsio dederunt uuotryngebyri, sibi et suae progeniei in hereditatem futuram, et siredo hæselholt, et wulfego et ælfego fratri suo hergetesham, in hereditatem futuram, et cuidam wulfstano cognomine ucca terram quae uocatur wolcnestede, et illas x. hydas terrae quae sunt in strættuna, dederunt monasterio de wolcnesteda. Et post mortem Bryhtwarae, terram de falcheham dederunt aecclesiae sancti andreae, et bromlegam similiter post mortem eius, sicut ælfricus dominus eius dederat eam eidem aecclesiae. Similiter dederunt et snodilande eidem aecclesiae post mortem brihtwarae, sicut ælferus filius ælfrici eam prius dederat ipsi aecclesiae, et ipse postea per testimonium eadgyuae reginae, et odonis archiepiscopi, et ælfegi filii ælfstani, et ælfrici fratris eius, et ælfnoði cognomine pilia, et goduuini de fecham, et eadrici de ho, et ælfsi presbiteri de croindene. Et cuidam wulfstano dederunt lx. mancas auri diuidere pauperibus pro animabus suis,

147r

et cuidam wulfsio tantundum diuidere pro animabus eorum, et cum deo agant iudicium nisi fideliter fecerint. Ego brihtricus pro dei amore rogo dominum meum dulcissimum, ut ista nostra donatio inuiolabilis permaneat, nec eam a quoquam uiolari permittat. Similiter rogamus et petimus omnes amicos dei, quatinus nobis adiutores in hac re existant, et quicunque eam aliquatenus uiolare presumpseri(n)t, ab ipso domino christo iudice, aeternum recipiant iudicium. Et qui eam inuiolabilem conseruauerint, deum sibi sentiant affore propicium.
Þus wæron ða seox sulung æt wuldaham (sancte) andrea geseald into hrofesceastre.
+ (Æ)ðelbryht cinc hit gebocode þam apostole on ece yrfe, ⁊ betæhte hit ðam biscope eardulfe (to) bewitenne, ⁊ his æf-

tergæncan. Ða betweonan þam wearð hit
ute, ⁊ hæfdon hit cynegas oð eadmund
cinc. Ða gebohte hit ælfstan heahstaninc
æt ðæm cince mid hund twelftigan man-
cesan goldes, ⁊ ðrittigan pundan, ⁊ ðæt
him sealde mæst eal ælfeh his sunu, æf-
ter eadmunde cincge, ða gebocode hit
eadred cinc ælfstane on ece yrfe. Þa æfter

147v

ælfstanes dæge wæs ælfeh his sunu his
yrfe wærd ⁊ þæt he leac on halre tungon,
⁊ of teah ælfrice his breðer landes ⁊
æhta butan he hwæt æt him geearnode.
Ða for ðære broðor sibbe geuðe he him,
earhiðes, ⁊ crægan, ⁊ ænesfordes, ⁊ wuldaha-
mes his dæg, ða oferbad ælfeh ðæne broðor
⁊ feng to his læne. Þa hæfde ælfric suna
eadric hatte ⁊ ælfeh nænne, ða geuðe ælfeh
þam eadrice, earhiðes, ⁊ crægan, ⁊ wuldahames,
⁊ hæfde himsylf ænesford. Þa gewat eadric
ær ælfeh cwideleas, ⁊ ælfeh feng to his læne,
ða hæfde eadric lafe ⁊ nan bearn, þa geuþe
ælfeh hire hire morgen gife, æt crægan, ⁊
stod earhið, ⁊ wuldaham, ⁊ lytlanbroc on his
læne, ða him eft geðuhte ða nam he his
feorme on wuldaham, ⁊ on ðam oþran wolde
ac hine geyflade, ⁊ he ða sænde to ðam arce-
biscope dunstane, ⁊ he com to scylfe to him,
⁊ he cwæþ his cwide beforan him, ⁊ he sette
ænne cwide to cristes cyrican, ⁊ oðerne
to sancte andrea, ⁊ ðane ðriddan sealde his
lafe, ða bræc syððan leofsunu ðurh þæt wif
ðe he nam eadrices lafe ðæne cwide, ⁊

148r

herewade þæs arcebiscopes gewitnesse, rad ða
innon ða land mid þam wife butan witena do-
me. Þa man þæt ðam biscope ciðde, ða gelædde se
biscop ahnunga ealles ælfehes cwides to
earhiðe on gewitnesse ælfstanes biscopes
on lundene, ⁊ ealles þæs hiredes ⁊ ðæs æt
cristes cyrican, ⁊ ðæs biscopes ælfstanes
an hrofesceastre, ⁊ wulfsies preostes þæs
scirig mannes, ⁊ bryhtwaldes on mærewe-
orðe, ⁊ ealra east cantwarena, ⁊ west cant-
warena, ⁊ hit wæs gecnæwe on suð seaxan,
⁊ on west seaxan ⁊ on middelseaxan, ⁊ on
east seaxan, þæt se arcebiscop mid (his) selfes aðe
geahnode gode, ⁊ sancte andrea mid ðam bocan
on cristes hrode ða land þe leofsunu him
to teah ⁊ ðæne aþ nam wulfsige se scirig
man ða he nolde to ðæs cinges handa, ⁊ þær
wæs god eaca ten hundan mannan ðe þane að
sealdan. Isto tali ordine fuerunt illae vi. sulingae
quae uocantur uuldeham primum uenditae aecclesiae sancti an-
dreae apostoli de hrofe(ce)stra, et postea extractae, et iterum
emptae ipsi aecclesiae, ac tandem per beatum dunstanum ar-

chiepiscopum iuramento mille uirorum eidem aecclesiae acquisitae,
et iure hereditario in aeternum relictae.

148v

(R)ex aethelberhtus primum hereditaue-
rat de uuldaham apostolum sanctum andream
et aecclesiam suam in hrofecestra aeterno iu-
re, et commisit illud manerium eardulfo episcopo
hrofensi ad custodiendum et eius successoribus.
Igitur in manibus successorum ablatum est iterum
apostolo et aecclesiae suae in manus regum, ita quod
plures reges unus post alterum habuerunt
illud postea usque ad tempus regis eadmundi.
Tunc quidam probus homo nomine ælfstanus (heah-
staninc) emit illud a rege eadmundo, et dedit ei pro
illo centum duodecim mancas auri, et xxx.
libras denariorum. Huius pecuniae maiorem
partem dedit postea ipsi regi ælfegus filius
ipsius ælfstani. Postea mortuo rege eadmun-
do, eadredus rex hereditauit inde predictum
ælfstanum in aeternam hereditatem. Itaque post
mortem huius ælfstani, prefatus ælfegus qui
regi eadmundo dederat maiorem partem
pecuniae pro patre suo propter uuldeham, succes-
sit huic ælfstano in hereditatem. Qui sta-
tim conclusit et omnino confirmauit totum
quod pater suus in uita sua fecerat. Hic autem
fratri suo ælfrico et terras atque pecunias

149r

patris sui ita plene subtraxit, quod ipse æl-
fricus nichil omnino inde poterat habere
nisi seruitio illud ab eo promeruisset quemadmo-
dum quilibet extraneus. Tamen praecogitatus tan-
dem ælfegus, propter consanguinitatis fraternita-
tem concessit illi earhetham, et cræiam, et æ(i)nes-
fordam, et uuldeham in diebus uitae suae tantum,
in prestito solummodo. Itaque mortuo ælfrico, ælfe-
gus statim accepit omnia prestita (sua) quae fratri
suo uiuenti prestiterat. Ælfricus autem ha-
buit filium nomine eadricum, ælfegus uero non
habuit. Et ideo ælfegus concessit illi eadrico
earhetham, et cræiam, et uuldeham, et retinu-
it in manu sua æinesford. Mortuus est autem
ipse eadricus absque commendatione uel distribu-
tione rerum suarum, tunc iterum ælfegus accepit
prestita sua omnia. Habebat etiam ipse eadricus
uxorem et non liberos. Hac de causa concessit
ælfegus illi uiduae donum dotis suae tantum quod
ei dederat eadricus quando eam primum ac-
cepit uxorem in cræia. Et tunc remansit
litelbroc et uuldeham, in prestito suo. Postea
quando ei uisum et placitum fuit accepit firmam
suam in uuldeham, et in aliis uolebat similiter

149v

facere, sed iterum infirmatus est. Et quia infirmatus est
ualde misit ilico ad archiepiscopum dunstanum,

ut ueniret ad eum. Qui absque mora uenit ad eum,
et locutus est ei in loco illo qui uocatur scelfa.
Ibi coram archiepiscopo fecit ælfegus commendati-
onem siue distributionem omnium rerum suarum,
et constituit unam partem aecclesiae christi cantua-
riae, et alteram partem aecclesiae sancti andreae, et ter-
ciam partem uxori suae. Postea fuit quidam
leofsunu qui uxorem eadrici nepotis ælfegi
relictam, accepit sibi in uxorem. Et per ipsam mu-
lierem incoepit frangere constitutiones ælfegi
quas fecerat coram archiepiscopo, et uituperare ar-
chiepiscopum, et testimonium eius irritum facere. Tan-
dem multa stimulatus cupidine, cum illa mu-
liere sua quasi quadam securitate illius uxo-
ris suae inductus, intrauit in terras illas absque
consilio et iudicio sapientum uirorum. Quod ubi
archiepiscopus audiuit, sine omni mora induxit
statim calumniam proprietatis in omnem distribu-
tionem ælfegi cui ipsemet affuit, et quae
per eum facta fuerat. Diem ergo placiti huius rei
constituit archiepiscopus apud erhetham, per testi-
monium ælfstani episcopi lundoniae, et ælfstani

150r

episcopi hrofescestre, et totius conuentus canonicorum
lundoniae, et totius conuentus aecclesiae christi cantua-
riae, et omnium orientalium et occidentalium
cantiae, et uulfsii presbiteri qui tunc uocatus est scir-
man, id est iudex comitatus, et brihtuualdi
de mæreuurtha. Ad ultimum ita notifica-
tum est in suðseaxa, (*) et in middelseaxa, et in east-
seaxa, quod archiepiscopus dunstanus cum libris aecclesiasti-
ci iuris et signo crucis christi quam suis manibus
tenebat sui solius iuramento acquisiuit in aeternam
hereditatem deo et sancto andreae apostolo omnes terras
illas (quas) leofsunu sibi usurpabat. Ipsum uero iura-
mentum archiepiscopi accepit uulfsi scirman
id est iudex prouinciae ad opus regis, quandoquidem
ipse leofsunu illud suscipere nolebat. Insuper
ad hoc perficiendum fuit hoc quoque maxmum adiu-
mentum temporibusque futuris maximum securitatis
probamentum, quod decies centum uiri electissimi ex
omnibus illis supradictis comitatibus iurauerunt post
archiepiscopum in ipsa cruce christi ratum et aeternae
memoriae stabile fore sacramentum quod archiepiscopus
iurauerat.

.

De bromleage.

7 (* et in westseaxa,)

150v

+ (I)n nomine regnantis in perpetuum domini nostri iesu
christi. Ego Eadgar rex anglorum caeterarumque gen-
tium, considerans et recolens quod etiam uas
electionis ueracissimis innotuit uerbis, quod
in nouissimis temporibus instarent tempora peri-
culosa. Iccirco unus quisque de semetipso plenius

poterit agnoscere quod quanto quis in hoc ter-
reno habitaculo longiorem protraxerit uitam,
tanto ueraciora esse omnia quae olim antiqui
uates diuinitus edocti, implenda esse predixe-
runt. Quod cernens ego necessarium duxi,
ut per intercessionem plurimorum pro uenia delictorum
meorum et requie aeterna adipiscenda animae
meae aliquid ex eis quae michi largitor bonorum christus
dominus donare dignatus est, hoc est decem man-
sas, quod cantigene dicunt x. sulunga, in
illo loco ubi iam dudum solicole illius regionis
nomen imposuerunt, æt bromleage, tibi ue-
nerabili apostolo christi, sancto andreae, et pro placabili
pecunia ælfstani antistitis aeclesiae hrofensi
concedo, cum omnibus utensilibus quae deus caelorum
in ipso telluris gramine creauit, tam in no-
tis causis et ignotis, in modicis et in ma-
gnis, campis, pascuis, pratis, siluis, siluarumque

151r <quire V starts here>

densitatibus, donans donabo libertatem, praeter ex-
peditione, et pontis, arcisue instructione,
quia tanti pretii emptum est suprascripta terra,
octuaginta mancusis auri purissimi, et sex
pondus electi argenti. Et insuper dona meo
prefecto uulfstano donando auxit xxx. man-
cusas auri, ut fixa et immobilis permaneat
sempiternaliter nostra donatio. Ita adiuro in no-
mine domini dei nostri iesu christi qui est omnium iu-
dex iustus ut nec michi nec alicui successorum
meorum regum seu cuiuslibet dignitatis, aliquid
fraudare uel minuere, sed absque aliqua re-
tractione inlesa iugiter permaneat sine fine.
Si quis autem propria temeritate uiolenter inuade-
re presumpserit, sciat se proculdubio ante tri-
bunal districti iudicis titubantem treme-
bundumque rationem redditurum, nisi prius
digna satisfactione emendare maluerit.
Haec utilitas siluarum ad eandem terram pertinet
in andredre, billanoran, belindhyrste, ⁊ on
glæppanfelda, scearndæn, ⁊ þar rihte wið
þornden, ⁊ broccesham be eastan ea, ⁊ tan-
nera hole, ⁊ trindhyrst. Istis terminibus circum-
girata est terra suprascripta et multis nota. (Þ)is

151v

synt þara tyn sulunga land gemæro to brom-
leage. Ærest on eastan cysel hyrstes gemæro,
þonne on croptunes gemæro, þonne þanon
on ruge beorges gemæro, þonne on suð healfe,
cysse stanes gemæro forð be weard setlan, þon-
ne be westan wichammes gemæru, ⁊ beohha ham-
mes gemæru, þonne be norðan beringa hammes
gemæru, ⁊ modingahammes gemæro, ⁊ þonon
eft east on cinges gemæro, þæt on cysel hyrst.
Acta est haec prefata donatio, anno ab incarnati-
one domini nostri iesu christi dcccc.mo l.mo v.to indictione
uero nouem. + Ego eadgar rex anglorum sub si-

gillo sanctae (+) crucis corroboraui. + Ego dunstan
dorobernensis aecclesiae archiepiscopus (+) crucis christi
conclusi. + Ego ælfþryþ mater regis predictum
donum confirmaui. + Ego oswald archiepiscopus e-
borace ciuitatis (+) crucis christi impressi. + Ego
aþelwold wintaniensis aecclesiae episcopus subscripsi
et confirmaui. + Ego ælfstan lundoniensis
aecclesiae episcopus corroboraui. + Ego ælfstan episcopus con-
signaui. + Ego eadelm episcopus consensi et subscri-
psi. + Ego sydemann episcopus conclusi. + Ego alfold
episcopus corroboraui. + Ego bryhtelm episcopus roboraui.
+ Ego byrhtferð minister. + Ego æþelweard

152r

minister. + Ego ælfwerd minister. + Ego æþel-
mær minister. + Ego ælfsige minister. + Ego
wulfstan minister. + Ego ælfric minister.
+ Ego ælfheah minister. + Ego ealdred mini-
ster. + Ego leofstan minister. + Ego ælfhere
dux. + Ego æþelstan dux. + Ego æþelwine dux.
+ Ego byrhtnoð dux. + Ego ordgar dux. + Ego
ælfric minister. + Ego alfwold minister. + Ego
wulfsige minister. + Ego sigred minister. + Ego
eadelm minister.
De uuldeham, et de lytlan-
XP (C)um exigente broce.
protoplasti piaculo, successionisque
eius promerente neuorum contagio, lubri-
ca mundanae uolubilitatis orbita, nunc infi-
mis summa, nunc uero summis infima uersare
conspicitur, et hoc modo prosperitatibus erigen-
do, nunc indiscreto cuiuslibet infortunii ictu
deiciendo solum adusque deludit, nec cui-
quam mortalium quis sibi finis maneat pa-
tet, unum proculdubio restat unicuique sol-
licita consideratione pensandum, eo scilicet
ardentius in aeternitatis amore spem figere,
quo uelocius omnia temporalis uitae prospera, uelut

152v

umbra cernuntur elabere, et quod propriis quisque
nequit meritis, sanctorum mereatur optinere suffra-
giis, ut eos in illo tremendi iudicis examine
patronos inueniat, quos in hac uita uel pa-
trimonii sui hereditatibus ampliare, uel in
potestate sibi diuinitus allata, prout ualuit
honorare sategit. Qua propter ego, æþelred,
totius anglorum nationis, summo rerum opifice
largiente regni gubernacula sortitus, superni
regis instinctu memor apostolicae beati pauli
sententiae, qua diuinae longanimitatem pa-
tientiae sublimiter extollens, opacam uniuscuiusque
conscientiam uigore asperae inuectionis increpat
dicens, An ignoras quia patientia dei ad
poenitentiam te adducit? Ea quae negle-
genter iuuentutis meae tempore quae diuersis
solebat uti moribus excessi, dum me diuina
praeueniente gratia in uirilis robur aetatis eua-

si, totis uiribus ad melioris arbitrii cultum
mutare studui, ut et reatum prioris ignoran-
tiae salubriter euaderem, et ne tantae benigni-
tati ingratus sed tota mentis intentione gra-
tus existerem. Vnde et rogatu cuiusdam
michi admodum dilecti pontificis, ipsa non

153r

minus actuum probitate quam naturalis uocabuli
impressione goduuini, quandam ruris porti-
onem, duobus in locis sitam, sex quidem mansas,
quas cantuarii, syx sulunga nominare so-
lent, illo scilicet in loco, cui iam dudum gentis
eiusdem indigenae uocabulum, æt wuldaham indi-
derunt. Vnam quoque mansam, solita anglorum
uocitatione, æt lytlanbroce celebriter ap-
pellatam, saluatori omnium domino nostro iesu christo,
eiusque sancto ac beatissimo andreae apostolo, ad pon-
tificalem hrofensis aecclesiae sedem, cum hoc presen-
ti eiusdem praefatae portionis cyrographo, in
perhennem hereditatem, et incommutabilem renou-
are concessi libertatem. Hancque super additam
condicionem, tam mea quam supernae maiestatis
auctoritate cum sanctae crucis + impressione ui-
gilanter interponere iussi, ut nulla deinceps
altior inferiorue cuiuslibet dignitatis persona,
uel ausu temerario, uel quolibet inuenticio
friuolae ac nouellae adinuentionis mem-
branulo, hoc omnipotentis dei, nostrumque praesu-
mat uiolare decretum. Sed ut iam praenomi-
natus antistes cum summae deuotionis et hu-
militatis industria a regia mea dignitate

153v

uoti compos optinuit, eandem portionem cum omnibus
utensilibus quae deus omnipotens in illa prouenire con-
cesserit, in posterum semper et ipse cuius soller-
tia per me deo renouata est, absque ullo contradi-
ctionis obstaculo christo auctore gubernet et
regat, ac post uitae suae terminum, omnes quotquot
ei ad regendam praefatae aecclesiam sedis praescia
christi prouidente gratia successerint. Sit autem
prefata portio ab omni mundanae seruitutis
iugo libera, excepta expeditione, pontis,
arcisue restauratione. Si quis uero mortalium
huius cyrographi renouationem qualibet oc-
casione temerarius infringere praesumpserit,
omnibus ueteris ac noui testamenti maledi-
ctionibus strictus in hac uita permaneat, et
post mortem omnibus gehennalium tormentorum
poenis sine fine puniatur, nisi citius ad
congruam satisfactionem conuolare maluerit.
His terminis eadem portio gyratur. + (Þ)is
sint þara vi. sulunga land gemæro to wul-
daham. Ærest hit fehð on easteweardum
cethæma mearce. Suð þonon of cethæma
mearce on burh hæma mearce. Þonne west
þonon be burh hæma mearce ut andlang

154r

medwæge, be midde weardum streame oþ þara hiwena land to hrofeceastre, þonon norð be þara hiwena mearce on hyscendenes mearce. Of hyscandenes mearce eft on cethæma mearce, ⁊ þære mæde þe to wulda ham gebyrað on cing mæde x. æceras, ⁊ on burh ham on þam mædum viii. æceras, ⁊ on myclan wysce v. æceras, ⁊ þæt den æt cildanspic, ⁊ þæt den on powes hyrste, ⁊ hund teontiga swina ingang æt hors hyrste on þam snade, ( ) ⁊ mid eallum þam mannum swaswa hit stod þa ic hit ær hæfde. + Þis synt þa land gemæra to lytlanbroce. Þæt is ærest seo east mearc of tæmese, suð ⁊lang ðæs bisceopes mearce to beorhtflæde mearce, andlang beorhtflæde mearce to tryflinges mearce, ⁊lang tryflinges hagan to þære port stræte, þonan west andlang weges to þam wearh beorge, norð andlang weges to bican pole, þanan ⁊lang fleotes ut on temese oð midne stream, east andlang streames oð þæs bisceopes mearce, ⁊ þysne mylen stede þe þær to gebyreð æt leoferes hagan. Þis is seo wudung þe þær to gebyreð, ælce geare fiftig foðra, ⁊ an hund of þæs cinges ac holte, ⁊ hus bot, ⁊ þa mæde flod (mæde)

154v

to wullafing lande, ⁊ mæd wægan hop, ⁊ wassan mæde oð þone þreor dic, ⁊ þas dæn, lwas, hocge twisle, lindhyrst, hean hefer. Anno dominicae incarnationis dcccc xcv. indictione viii. carax(a)ta est haec renouationis praefatae cartula, et cum uiuificae signaculo crucis impressa, his idoneis testibus unanimitatem prebentibus, quorum uocabula secundum uniuscuiusque dignitatem hic inferius scripta adesse uidentur. + Ego æþelred rex anglorum praenotatam terrarum portionem, deo omnipotenti sanctoque andreae apostolo libentissime renouari concessi. + Ego ælfric doruernensis aecclesiae electus episcopus, adquieui. + Ego ælfheah uuintoniensis aecclesiae adultus episcopus, corroboraui. + Ego ealdulf eboracensis aecclesiae electus episcopus, consignaui. + Ego ælfstan lundoniensis aecclesiae episcopus, assensum prebui. + Ego æscwig dorkecensis aecclesiae episcopus, non rennui. + Ego ælfheah licetfeldensis aecclesiae episcopus, consentaneus extiti. + Ego aðulf herefordensis aecclesiae episcopus, confirmaui. + Ego þeodred orientalium anglorum episcopus, consygillaui. + Ego ælfwold cridiensis aecclesiae episcopus, libens adfui. + Ego Sigar uuillensis

155r

aecclesiae episcopus, consensi. + Ego ordbirht Seolesensis aecclesiae episcopus, consolidaui. + Ego wulfsige scirburnensis aecclesiae episcopus, consensum indidi. + Ego ealdred cornubiensis aecclesiae episcopus conclusi.

+ Ego goduuinus eiusdem praefatae hrofensis aecclesiae
episcopus, + hoc crucis sanctae uexillo munitus, hoc do-
num uoti compos optinui. + Ego æþelweard
dux. + Ego ælfric dux. + Ego ælfhelm dux.
+ Ego leofsige dux. + Ego leofwine dux. + Ego
ælfsige minister. + Ego ordulf minister.
+ Ego beorhtwold minister. + Ego æþelmær
minister. + Ego wulfget minister. + Ego
leofwine minister. + Ego wulfric minister.
+ Ego æthelric minister. + Ego æþelweard mi-
nister. + Ego wulfnoð minister. + Ego fræna
minister. + Ego wulfsige minister. + Ego
æþelnoð minister. + Ego siweard minister.
+ Ego sigred minister. + Ego ælfhelm minister.
+ Ego wynnelm minister.
XP Her cyð on ðysum gewrite, hu godwine biscop
on hrofeceastre, ⁊ leofwine ælfeages
sunu wurðon gesybsumode ymbe þæt land
æt snodding lande, on cantwara byrig.
(Þ)a ða se biscop godwine com to ðam biscopstole

155v

þurh hæse his cynehlafordes æðelredes cynges
æfter ælfstanes forðsiþe biscopes, þa gemetæ he on
ðam mynstre þa ylcan swutelunga þe his fore-
genga hæfde, ⁊ þærmid on þæt land spæc, ongan
ða to specenne on ðæt land, ⁊ elles for godes
ege ne dorste, oððæt seo spræc wearð þam
cynge cuð. Þa ða him seo talu cuð wæs, þa sende
he gewrit ⁊ his insegl to þam arcebisceope æl-
frice, ⁊ bead him þæt he ⁊ hys þegenas on east
cent, ⁊ on west cent, hy onriht gesemdon,
be ontale, ⁊ be oftale. Þa þæt wæs þæt se bisceop godwi-
ne com to cantwara byrig to ðam arcebiscope, þa
com ðider se scyres man leofric, ⁊ mid him ælfun
abbod, ⁊ þegenas ægþer ge of east cent ge of
west cent, eal seo duguð, ⁊ hy ðær þa spæce swa
lange handledon, syððon se bisceop his swute-
lunge ge(e)owod hæfde, oþ hy ealle bædon þone
biscop eaðmodlice, þæt he geunnan scolde þæt he
moste mid bletsunga þæs landes brucan æt
snoddinglande his dæg, ⁊ se biscop þa þæs
getiðode on ealra þæra witena þanc
þe þær gesomnode wæran, ⁊ he behet
þæs truwan þæt land æfter his dæge unbesacen
eode eft into þære stowe þe hit ut alæned

156r

wæs, ⁊ ageaf þa swutelunga þe he to þam lande
hæfde þe ær of þære stowe geutod wæs, ⁊ þa ha-
gan ealle þe he bewestan þære cyrcan hæfde
into þære halgan stowe, ⁊ þises loces æren-
dracan wæran, ælfun abbod ⁊ wulfric abbod,
⁊ leofric sciresman, ⁊ siweard, ⁊ wulfstan æt
sealtwuda, ⁊ ælfelm ordelmes sunu. Þonne
is her seo gewitnes þe æt þisum loce wæs, þæt is
ærest se arcebiscop ælfric, ⁊ se biscop god-
uuine, ⁊ wulfric abbod, ⁊ ælfun abbod, ⁊ ælfnoð

æt orpeding tune, ⁊ se hired æt cristes cyr-
can, ⁊ se hired æt sancte augustine, ⁊ so burh-
waru on cantware byrig, ⁊ leofric sciresman,
⁊ lifing æt meallingan, ⁊ siweard, ⁊ sired his
broðor, ⁊ leostan æt mærseham, ⁊ godwine
wulfeages sunu, ⁊ wulstan æt sealtwuda, ⁊
wulfstan iunga, ⁊ leoswine æt dictune, ⁊ leo-
fric ealdredes sunu, ⁊ goda wulfsiges sunu,
⁊ ælfelm ordelmes sunu, ⁊ sidewine æt peal-
leswyrðe, ⁊ wærelm, ⁊ æþelred port gerefa
on byrig, ⁊ guðwold. Gif hwa þis ðence to awen-
denne, ⁊ þas foreword to abrecenne, awende
him god fram his ansyne on þam miclan dome,
swa þæt he si ascyred fram heofenarices myrhðe,

156v

⁊ sy eallum deoflum betæht into helle. Amen.
.
XP (O)mnipotens De bromleage.
christus saluator mundi,
cuius coaeternum cum patre sanctoque spiritu
regnum nec incipit nec desinit in seculum, qui
in extremo caducorum margine per uterum bea-
tae uirginis incarnatus, pro redemptione gene-
ris humani in ara sanctae crucis semetipsum
patienter in odorem suauitatis immolari
permisit, euangelicis nos edocet institutis,
ut quanto magis mundanae uolubilitatis
dies sicut umbra pretereunt, et caduca la-
bentis seculi momenta uelut fumus defici-
unt, tanto instantius illuc tendat nostrae men-
tis intentio, ubi non annua sed continua est
et ineffabili dulcedine referta pascalium
deliciarum refectio, ubi tranquilla est et
suauis sanctorum in secula seculorum exultatio, et sine
fine perpetua cum deo uiuo et uero omnium
bonorum possessio. Cuius gratuitae pietati
cum omni est affectu gratias agendum, quod
suorum corda fidelium sancti spiritus illustratione
in amorem sui nominis inflammat,

157r

et ut sanctos eius pia mente uenerentur inspirat,
ut quod nostra possibilitate consequi nequimus,
eorum nobis suffragio posse donari speremus, qui
ei in illa diuinae contemplationis gloria aduna-
ti, aeternae beatitudinis sunt diademate
coronati. Quod in interioris animi secreto
pertractans ego æðelred deifica annuente
clementia gentis anglorum basileus, omnipo-
tenti christo, sanctoque apostolo eius andreae, germa-
no beati principis apostolorum symonis petri, quoddam
ruris ( ) æt bromleage territorium, cuius
circuitus ambitum et distributionis funiculum
patria dimensione syx sulunga prouinciales
solent appellare, et utilitatem siluarum ad
eandem terram pertinentium in andrede, quod
utrumque in tempore iuuentutis meae a hrofen-

sis aecclesiae diocesi quibusdam instigantibus abstraxi, libens beniuolus ac deuotus restituo. Cuius tamen rapinae predationem, non tam crudeliter quam ignoranter, et maxime æþelsino quodam infelice, dei omnipotentis ac totius populi inimico instigante, meque eius iniquae suasioni incaute consentiente fieri iussi. Qui inter caetera quae sepe commisit furti et rapinae

157v

flagitia publicus hostis inuentus, in tantum malitiae suae frena laxauit, ut non solum uulgo quoscumque posset inuaderet, sed ut meam quoque puerilem ignorantiam calliditatis suae laqueo circumueniens inretiret, et ut tantum flagitii committerem, improbus prefati sancti loci predo incitaret, insuper idoneum et fidelem michi prepositum mea ab eius inuasione defendentem occideret. Vnde et iusto exigente iudicio disposui, merito eum omni dignitate priuari, ut qui iniuste rapuit aliena, iuste amitteret propria. Nunc autem quia superna michi parcente clementia ad intelligibilem aetatem perueni, et quae pueriliter gessi in melius emendare decreui, iccirco domini compunctus gratia quicquid tunc instigante maligno contra sanctum dei apostolum me inique egisse recogito, totum nunc coram deo cum flebili cordis contritione poeniteo, et quaeque opportuna ad eundem locum pertinentia libenter restauro, sperans poenitentiae meae lacrimas suscipi, et prioris ignorantiae uincula solui ab eo qui non uult mortem peccatoris, sed ut magis conuertatur et uiuat, credens me et gratiam inuenire in conspectu apostoli, qui in

158r

populo suo mitissimus apparuit, et pro crucifigentibus se exorauit. Et ut toto corde praefatum rus ad aecclesiam eiusdem beati apostoli me restituere ueraciter approbarem, hoc restitutionis testamentum sanctae et indiuiduae trinitati scribere concessi, et manu mea godwino praefatae aecclesiae antistiti, michi tota deuotione fideli, in conuentu et praesentia optimatum meorum tradidi, cum diuinae maiestatis auctoritate et mea precipiens, ut nullus successorum meorum qui post me regnaturi sunt in gente anglorum, sed nec ulla alia cuiuslibet altioris aut inferioris dignitatis persona hanc tellurem occasione qualibet inuadere presumat, sed semper in posterum portio ipsa ad usum praefatae episcopalis sedis episcopi qui nunc eam regit, et hoc renouationis testamentum me donante impetrauit, et omnium qui ei in episcopatum successuri sunt, ab omni terrena seruitute cum omnibus ad se rite pertinentibus libera permaneat, tribus exceptis, rata expeditione, pontis, arcisue reparatione. Si quis igitur hanc diuinam pariter et meam auctoritatem, facibus aua-

riciae aestuans, aut arrogantiae fastu tumi-
dus inmutare presumpserit, aeternae maledicti-

158v

oni subiaceat, et cum diabolo et angelis eius in in-
ferno sine fine damnatus intereat, nisi digne
poeniteat, quod iniqua praesumptione deliquit.
His limitibus idem rus hinc inde gyratur.
(Þ)is synd þara syx sulunga land gemæra to brom-
leage. Ærest on eastan cyselhyrstes gemæra,
þonne on croptunes gemæra, þonne þanon on
ruge beorges gemæro, þonne on suð healfe
cyssestanes gemæra forð beweard setlan,
þonne be westan wichames gemæra, ⁊ beohha
hames gemæra, þonne be norðan beringa ha-
mes gemæra, ⁊ modingahammes gemæra, ⁊
þanon eft east on cynges gemæra, þæt on
cysel hyrst. Haec utilitas siluarum ad
eandem terram pertinet in andrede. Billan oran
be lindhy(r)ste, ⁊ on gleppanfelda scearnden, ⁊ þær
ryhte wið þornden, ⁊ brocces ham be eastan ea,
⁊ tannera hole, ⁊ trinhyrst. Anno dominicae
incarnationis dcccc xcviii. indictione xi.
recurrente annua pascali solennitate, qua
uerus agnus pro nostra omnium redemptione im-
molatus, destructo mortis imperio resurre-
xit, et credentibus regna caelorum patefecit, scri-
pta est haec carta, et me donante in manus

159r <quire VI starts here>

episcopi godwini, ad aecclesiam sancti andreae apostoli tra-
dita, his testibus unanimiter adclamationem
prebentibus. + Ego æðelred diuina gratia fa-
uente rex anglorum, huius renouationis testa-
mentum scribere concessi. + Ego ælfric dor-
uernensis aecclesiae archiepiscopus assensum prebui.
+ Ego ealdulf eboracensis aecclesiae archiepiscopus con-
sensi. + Ego ælfheah uuintoniensis aecclesiae
episcopus adquieui. + Ego ælfheah episcopus corroboraui.
+ Ego æscwig episcopus consignaui. + Ego aþulf episcopus
consolidaui. + Ego wulfstan episcopus consigilla-
ui. + Ego alfwold episcopus confirmaui. + Ego wulf-
sige episcopus consensi. + Ego ordbirht episcopus corro-
boraui. + Ego ealdred episcopus consignaui. + Ego
ælfwine episcopus conclusi. + Ego æþelstan clito.
+ Ego egcbirht clito. + Ego eadmund clito. + Ego
eadred clito. + Ego eadwi(g) clito. + Ego ælfweard
abbas. + Ego wulfgar abbas. + Ego ælfsige abbas.
+ Ego lyfing abbas. + Ego æþelweard dux. + Ego
ælfric dux. + Ego leofsige dux. + Ego ælfhelm
dux. + Ego leo(f)wine dux. + Ego byrhtwold mi-
nister. + Ego æþelmær, minister. + Ego ordulf
minister. + Ego wulfget minister. + Ego leofwine minister.
+ Ego wulfric minister. + Ego wulfheah minister.

159v

+ Ego sigred minister. + Ego sigweard minister. + Ego
fræna minister. + Ego leofwine minister. + Ego wyn-

nelm minister. + Ego æþelmær, minister. + Ego ælfgar minister. + Ego ælfweard minister. + Ego leofric minister. + Ego æþelric minister. + Ego æþelweard minister. + Nos omnes optimates consensimus.

De Stantune, et hiltune.

XP (X)p's omnipotens deus imperpetuum regnans, cuius nutu et diuinitatis gubernaculo regun-tur quaecunque sunt in astris uel aruis ne pessumdata in precipitii uoraginem labefacta-ri possint, a quo etiam diriuatur omnis prin-cipatus et potestas omniumque honorum dignitas, sicut apostolo dogmatizante didicimus, qui ait, Non est potestas nisi a deo, omnes primum mortales unius qualitatis indumento uestiuit, cum in mundo nasci mandauit, hoc est nuditate, caeterum si qui potentes, si qui inopes, si qui in terrenis negotiis sunt mediocres, sic sunt sicut a deo ordinationem acceperunt qui omnia singulari iure preordinat atque dispensando ineffabili discretione sibi libitis erogat. Liquet et prorsus patet, terrestrem substantiam

8 xp's *meaning* christus

160r

ad hoc hominibus concessam, ut caelestem illa mercentur, et ut habentes communicent non habentibus, gratia amoris filii dei qui pro nobis indebite uoluit egens fieri. Vnde ego æðelredus rex nationum totius gentis brit-taniae pro adipiscenda caelestis uitae premia, cuidam deuotissimo dei famulo goduuino hro-fensis parroechiae episcopo michique oppido fa-miliariter dilecto dono liberali dextera xv. mansas terrarum in uilla æt stantun ⁊ æt hiltun cum omnibus appendiciis suis, in pascu-is, et pratis, omnibusque quae huiusce uillae sunt iuris, ut possidens perhenniter posside-at, et post se heredem cui sibi libuerit prefi-ciat, ea interposita ratione ut iugi deprecа-tione pro meae salutis integritate dominum inter-pellando exoret. Erat autem eadem uilla cui-dam matrone nomine æþelflæde derelicta a uiro suo obeunte illo, quae etiam habebat germanum quendam uocabulo leofsinum quem de satrapis nomine tuli, ad celsioris apicem dignitatis dignum duxi promouere ducem constituendo scilicet eum, unde humi-liari magis debuerat, sicut dicitur, Principem

160v

te constituerunt, noli extolli, et caetera. Sed ipse hoc oblitus cernens se in culmine ma-ioris status sub rogatu, famulari sibi pesti-lentes spiritus permisit superbiae scilicet et auda-ciae quibus nichilominus ipse se dedidit, in tantum ut floccipenderet quin offensione

multimoda me multoties grauiter offende-
ret. Nam prefectum meum æficum quem primatem
inter primates meos taxaui non cunctatus est
in propria (domo) eius eo inscio perimere quod nefarium
et peregrinum opus est apud christianos et genti-
les. Peracto itaque scelere ab eo, inii consilium
cum sapientibus regni mei petens ut quid
fieri placuisset de illo decernerent, placu-
itque in commune nobis eum exulare, et extor-
rem a nobis fieri cum complicibus suis. Statuimus
etiam inuiolatum foedus inter nos quod qui pre-
sumpsisset infringere, exhereditari se sci-
ret omnibus habitis, hoc est ut nemo nostrum
aliquid humanitatis uel commoditatis ei sum-
ministraret. Hanc optionis electionem
post habitam nichili habuit soror eius æþel-
flæd, omnia quae possibilitatis eius erant, et
utilitatis fratris, omnibus exercitiis studuit

161r

explere, et hac de causa aliarumque quam pluri-
marum exheredem se fecit omnibus. Sit ergo predi-
cta donatio ab omni mundiali seruitio im-
munis, excepto quod omnibus est generale terris,
pontis uidelicet uel arcis recuperatione, et
expeditione. His apicibus precipimus et obsecra-
mus in christi nomine ut assensum detis corro-
borantes, et si quis anteriores preponere uo-
luerit in posterum, irriti fiant, nec aeternaliter
stabilientur, sed perpetua obliuione oblitterentur.
Oblitterentur nec minus nomina eorum de libro uitae
qui hoc cyrographum aliquo molimine in ali-
ud transmutare decreuerint quam per singra-
phiam confirmauimus. Anno ab incarnatio-
ne domini, mill' xii. indictione x. caraxatum
est hoc polipticum, et signaculo crucis in-
signitum his testibus magnifice firmiterque ada-
mantino stilo firmantibus. Ego æðelredus
rex anglorum prefatam terram pro amore dei eiusque
genitricis et perpetuae uirginis mariae god-
wino episcopo cum uiuificae crucis uexillo impres-
sam libens concessi. Ego ælfgyfu regina
domini mei regis dono arrisi. Ego wulfstan
archiepiscopus cum coepiscopis nostris et filiis regis, et

161v

abbatibus et ducibus et militibus quorum nomina
inserta sunt corroboraui. Ego eadnoð episcopus.
Ego aðulf episcopus. Ego aþelwoldus episcopus. Ego
ælfgar episcopus. Ego godwinus episcopus. Ego æþel-
sie episcopus. Ego brihtwoldus episcopus. Ego leuing
episcopus. Ego alfhun episcopus. Ego ælmær episcopus.
Ego wulfgar abbas. Ego ælfsi abbas. Ego briht-
mær abbas. Ego ælfwi abbas. Ego Ælfsi abbas. Ego
edric abbas. Ego brihtstan abbas. Ego eadmær
abbas. Ego oscytel abbas. Ego eadric dux. Ego
uhtred dux. Ego leofwine dux. Ego ælfric
dux. Ego æþelmær miles. Ego syferð miles.

Ego æþelwærd miles. Ego godwine miles. Ego
Morcar miles. Ego ælfgar miles. Ego wada
miles. Ego ulfkytel miles. (*) Ego æþelwine miles.
Ego adelwold miles. Ego ælmær miles. Þis syn-
don þa land gemære to stantune.
(Æ)rest of ðære ealdra laca, to þam wiðig stub-
be, of ðam wiðig stubbe, suð be drægtunes
gemæra oð þa stan stræte, swa eft be þære
stræte oð þa cwealm stowe æt maccan ho,
of maccan ho suð be cunig tunes gemæ-
ra oð þa lampyttas, of ða lampyttas suð
to ðan þorn stubbe oð mid þam bradan mere,

15 (* Ego Þurkytel miles.)

162r

of ðam mere to þæs dices ende, of ðære dic,
be elles wyrðe gemæra oð þæne grenan weg,
swa be þæm grenan wege to ðan riðig, æfter
ðam riðig to leofwines gare, of ðan gare be
þan heafdan suð to ðan stocce, ⁊ swa forð to
ðan ac stubbe, of þan ac stubbe an furlang
west be pappawyrðe gemæra to earninga
stræte, æfter earninga stræte norð to lo-
dona beorge swa be broce into romboldes
becc, of romboldes becc norð be stræte oð
scorn ho, of scorn ho be hemminga forda
gemæra into use, andlang use eft oð þa
ealdan laca. Ðis is se fixnað þe to stan-
tune gebyrað, þæt is æt holan were, ⁊ æt
deopan were, ⁊ æt suðan ea, ⁊ æt niwan were,
⁊ æt dinde, ⁊ æt biscopes were, ⁊ æt bradan
were, ⁊ æt niwan were, ⁊ æt merbece.
.
+ (Þ)is wæron
ða æhtemen into wulda ham ⁊ heora
of sprinc. Ðas man dyde þider of ægles-
forda, tottel, ⁊ eadwig his broðor, ⁊ heo-
ra of team, ⁊ totteles suster ⁊ hire
cild, ⁊ his suster dohtor ⁊ hire twa cild.

162v

Ðas coman suðan of cinces tune, æþelflæd
⁊ hire cild. ⁊ of ægles forda, sigburh ⁊ hire
cild, ⁊ garwig ⁊ his wif, ⁊ boia ⁊ his wif,
⁊ guðhelm ⁊ his wif, ⁊ heora of team.
⁊ þas coman of cealce, bunel ⁊ his wif, ⁊ hid-
da ⁊ his wif, ⁊ noðbald, ⁊ his wif, ⁊ heora
of team. Þa gebohte ælfstan þæt land ælfe-
hes fæder æt eadmunde cince mid eallum
ðam þe ðar onstod on ece yrfe mid hund
twelftigan mancesan goldes, ⁊ mid þritti-
gan pundan.
.
+ (H)er geswutelaþ on þisum gewrite þæt ægelsi
on wuldeham hæfð gelened be siwordes
dægge biscpes his dohter ⁊ hiore dohter
ut of totteles cynne, ⁊ hæfð oþra mænn

þær inn gedon be þære burhwara gewit-
nysse on hrouecæstre, ⁊ be ealle þæs bi-
scopes geferan. De Falcheham, et bromleage.
(Þ)us wæron ða land, æt bromleage, ⁊ æt
fealcnaham, þam cinge eadgare gereht,
on lundenbyrig, ðurh snodinglandes land
bec. Ða þa preostas forstælon þam biscope on
hrofesceastre, ⁊ gesealdan heo ælfrice æsc-

163r

wynne sunu, wið feo dearnunga, ⁊ heo æscwyn
ælfrices modor sealde heo ær ðider in, ða
geacsode se biscop þæt ða becc forstolene wæron,
bæd þara boca ða georнlice, under ðam þa ge-
watt ælfric, ⁊ he bæd ða lafe syððan, oð man
gerehte on cinges ðening manna gemote ðære
stowe ⁊ ðam biscope ða forstolenan becc snodig
landes, ⁊ bote æt ðære ðyfðe, þæt wæs on lun-
dene, þær wæs se cing eadgar, ⁊ se arcebiscop
dunstan, ⁊ aðelwold biscop, ⁊ ælfstan biscop,
⁊ oðer ælfstan, ⁊ ælfere ealdorman, ⁊ fela
cynges witena, ⁊ man agæf ða into ðære
stowe ðam biscope ða becc. Ða stod ðara wydewan
are, on ðæs cinges handa. Ða wolde wulfstan
se gerefa niman þa are to ðæs cinges handa,
bromleah, ⁊ fealcnaham. Ða gesohte seo wy-
dewe ða halgan stowe, ⁊ ðane biscop, ⁊ agæf ðam
cinge bromleages boc, ⁊ fealcnahames, ⁊ se
byscop gebohte ða becc ⁊ ða land æt ðam cinge
on godesh(y)lle, mid fiftigan mancesan goldes,
⁊ hund teontigan, ⁊ ðrittigum pundum, þurh fore-
spræce, ⁊ costnunge, into sanctae andrea, siððan
ða lefde se biscop ðare wydewan, ðara lande
bryces, under ðam ða gewatt se cing. Ongan

163v

ða syððan byrhtric ðare wydewan mæg, ⁊ heo
to ðam genedde þæt hy brucan ðara landa on
reaflace, gesohtan ða ðane ealdorman eadwi-
ne, ⁊ þæt folc ðe wæs godes anspreca, ⁊ geneddan
ðane biscop be ealre his are agiftes ðara
boca, ne moste he beon þara ðreora nanes
wyrðe ðe eallum leodscipe geseald wæs on wedde,
Tale, ne teames, ne ahnunga.
Þis is seo gewitnesse ðæs ceapes, Eadgar cing,
⁊ dunstan arcebiscop, ⁊ oswald arcebiscop, ⁊ aðelwold biscop,
æðelgar biscop, ⁊ æscwi biscop, ⁊ ælfstan biscop, ⁊ oðer ælf-
stan biscop, ⁊ sideman biscop, ⁊ ðæs cinges modor ælf-
ðryð, ⁊ osgar abbod, ⁊ ælfere ealdorman, ⁊
wulfstan on dælham, ⁊ ælfric, on ebbesham,
⁊ seo duguð folces on westan cænt, þær þæt
land, and þæt læð to lið.
.
.
.
.
.
.

.
.
r <one leaf cut out and replaced>
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
v
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

:

et de horsteda, et de fearnlega, et
de terstane, et de cealca, et de hænhersta,
et de hathdune. Deinde quinta pera est
archiepiscopi, iiii.or uirgatas plancas ponere,
et tres suliuas summittere, et hoc debet
fieri de Wroteham, et de mæidesstana,
et de oteringaberiga, et de netlasteda,
et de duobus peccham, et de hæselholte, et
de mæreuurtha, et de lilleburna, et de
suuanatuna, et de offeham, et de dictune,
et de Westerham. Postea sexta pera de-
bet fieri de holingeburna et de toto
illo lesto quae ad hoc pertinet, iiii.or uirga-
tas plancas ponere, et tres suliuas sup-
ponere. Septimam et octauam peram de-
bent facere homines de hou, et quattuor
et dimidiam uirgatas plancas ponere, et
sex suliuas supponere. Deinde nona
pera quae ultima est in occidentali bra-
chio est iterum archiepiscopi, iiii.or uirgatas
plancas ponere, et tres suliuas summit-

2–4 *erasure*

165v

tere, et haec debet fieri de northfleta, et
de cliua, et de heahham, et de denituna,
et de meletuna, et ( ) de hludesduna, et
de meapeham, et de snodilanda, et de ber-
lingæs, et de (pe)dlesuurthe, et de omnibus il-
lis hominibus qui manent in illa ualle.
Et sciendum est quod omnes illae suliuae quae
in ponte illo ponentur tantae grossitudi-
nis debent esse, ut bene possint sustine-
re omnia grauia pondera superiacentium
plancarum, et omnium desuper pertranseun-
tium rerum.

. . . .

:
:
:

scopes, þæt is syo land per æt þam west ænde,
to flyote, ⁊ to his cliue, ⁊ to hehham, ⁊ to dene-
tune, ⁊ to melantune, ⁊ to hludes dune, ⁊ to
meapeham, ⁊ to snodilande, ⁊ to berlingan,
⁊ to peadleswyrþe, ⁊ ealla þa dænewaru, ⁊ iiii.
gyrdu to þilianne, ⁊ þryo sylle to leccanne.
.
.
.
.
.
.

167v

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

<booklet 2>

168r <quire VII starts here>

De placito apud pinendenam inter lanfran-
(T)empore cum archiepiscopum, et odonem baiocensem episcopum.
magni regis uuillelmi qui anglicum regnum
armis conquisiuit, et suis ditionibus sub-
iugauit, contigit odonem baiocensem episcopum
et eiusdem regis fratrem multo citius quam lan-
francum archiepiscopum in angliam uenire, atque
in comitatu de cænt cum magna potentia
residere, ibique potestatem non modicam exer-
cere. Et quia illis diebus in comitatu illo quisquam
non erat qui tantae fortitudinis uiro resistere
posset, propter magnam quam habuit potesta-
tem terras complures de archiepiscopatu cantu-
arberiae et consuetudines nonnullas sibi
arripuit, atque usurpans suae dominationi
ascripsit. Postea uero non multo tempore con-

tigit praefatum lanfrancum cadomensis aecclesiae
abbatem iussu regis in angliam quoque uenire,
atque in archiepiscopatu cantuarberiae deo dispo-
nente totius angliae regni primatem sullima-
tum esse. Vbi dum aliquandiu resideret, et an-
tiquas aecclesiae suae terras multas sibi deesse
inueniret, et suorum neglegentia antecessorum
illas distributas atque distractas fuisse

168v

repperisset, diligenter inquisita et bene cognita
ueritate, regem quam citius potuit et non pigre
inde requisiuit. Precepit ergo rex comitatum
totum absque mora considere, et homines co-
mitatus omnes francigenas et precipue anglos
in antiquis legibus et consuetudinibus peritos in
unum conuenire. Qui cum conuenerunt, apud
pinendenam omnes pariter consederunt. Et quoniam
multa placita de diratiocinationibus terrarum,
et uerba de consuetudinibus legum inter archi-
episcopum et praedictum baiocensem episcopum ibi surrex-
erunt, et etiam inter consuetudines regales
et archiepiscopales quae prima die expediri non
potuerunt, ea causa totus comitatus per tres
dies fuit ibi detentus. In illis tribus diebus di-
ratiocinauit ibi lanfrancus archiepiscopus plu-
res terras quas tunc tenuerunt homines
ipsius episcopi, uidelicet herbertus filius iuonis, Tu-
roldus de hrouecestra, Radulfus de cur-
ua spina, et alii plures de hominibus suis,
cum omnibus consuetudinibus et rebus quae ad
easdem terras pertinebant super ipsum baiocen-
sem episcopum et super ipsos praedictos homines illius
et alios, scilicet, Detlinges, estoces, preste-

169r

tuna, danituna, et multas alias minutas terras.
Et super hugonem de monte forti diracionauit
hrocinges, et broc, et super radulfum de curua
spina lx. solidatas de pastura in grean. Et
omnes illas terras et alias diratiocinauit ita liberas
atque quietas, quod in illa die qua ipsum placitum
finitum fuit, non remansit homo in toto re-
gno angliae qui aliquid inde calumniaretur, neque
super ipsas terras etiam paruum quicquam clama-
ret. Et in eodem placito non solum istas praenomi-
natas et alias terras, sed et omnes libertates aecclesiae
suae et omnes consuetudines suas reno( )uauit,
et renouatas ibi diratiocinauit, soca, saca,
toll, team, flymenafyrmthe, grithbrece,
foresteal, haimfare, infangenne þeof, cum omnibus
aliis consuetudinibus paribus istis uel minoribus
istis, in terris, et in aquis, in siluis, in uiis, et in
pratis, et in omnibus aliis rebus, infra ciuitatem
et extra, infra burgum et extra, et in omnibus
aliis locis. Et ab omnibus illis probis et sapienti-
bus hominibus qui affuerunt, fuit ibi dira-
tiocinatum et etiam a toto comitatu concordatum

atque iudicatum, quod sicut ipse rex tenet suas
terras liberas et quietas in suo dominico, ita archiepiscopus

4 grean *glossed* insula est

169v

cantuarberiae tenet suas terras omnino liberas et
quietas in suo dominico. Huic placito interfue-
runt goisfridus episcopus constantiensis qui in
loco regis fuit, et iusticiam illam tenuit, Lan-
francus archiepiscopus qui ut dictum est placitauit
et totum diratiocinauit, Comes cantiae, ui-
delicet praedictus odo baiocensis episcopus, Ernostus
episcopus de hrouecestra, Ægelricus episcopus de cice-
stra, uir antiquissimus et legum terrae sapientis-
simus, qui ex precepto regis aduectus fuit ad
ipsas antiquas legum consuetudines discuti-
endas et edocendas, in una quadriga, Ricar-
dus de tunebrigge, Hugo de monte forti,
Willelmus de arces, Haimo uicecomes, et alii mul-
ti barones regis et ipsius archiepiscopi, atque illorum
episcoporum homines multi. Et alii aliorum comita-
tuum homines etiam cum toto isto comitatu,
multae et magnae auctoritatis uiri franci-
genae scilicet et angli. In horum omnium praesentia
multis et apertissimis rationibus demonstra-
tum fuit, quod rex anglorum nullas consuetu-
dines habet in omnibus terris cantuariensis
aecclesiae, nisi solummodo tres. Et illae tres quas
habet consuetudines, hae sunt. Vna, si quis

170r

homo archiepiscopi effodit illam regalem uiam quae
uadit de ciuitate in ciuitatem. Altera, si quis
arborem incidit iuxta regalem uiam, et eam super
ipsam uiam deiecerit. De istis duabus consuetu-
dinibus qui culpabiles inuenti fuerint, atque
detenti dum talia faciunt, siue uademonium
ab eis acceptum fuerit, siue non, tamen in secu-
tione ministri regis et per uadimonium, emen-
dabunt quae iuste emendanda sunt. Ter-
cia consuetudo talis est. Si quis in ipsa re-
gali uia sanguinem fuderit, aut homici-
dium, uel aliud aliquid fecerit quod nullatenus
fieri licet, si dum hoc facit deprehensus atque
detentus fuerit, regi emendabit. Si uero deprehen-
sus ibi non fuerit, et inde absque uuade data
semel abierit, rex ab eo nichil iuste exige-
re poterit. Similiter fuit ostensum in eodem
placito, quod archiepiscopus cantuariensis aecclesiae
in omnibus terris regis et comitis debet multas
consuetudines iuste habere. Etenim ab illo die
quo clauditur alleluia, usque ad octauas pascae, si quis
sanguinem fuderit, archiepiscopo emendabit. Et
in omni tempore tam extra quadragesimam quam infra
quicunque illam culpam fecerit quae cilduuite uocatur,

170v

archiepiscopus aut totam, aut dimidiam emendationis
partem habebit. Infra quadragesimam quidem
totam, et extra, aut totam aut dimidiam emen-
dationem. Habet etiam in eisdem terris omnibus,
quaecunque ad curam et salutem animarum uiden-
tur pertinere. Huius placiti multis testibus
multisque rationibus determinatum finem postquam
rex audiuit, laudauit, laudans cum consen-
su omnium principum suorum confirmauit, et
ut deinceps incorruptus perseueraret firmiter
precepit. Quod propterea scriptum est hic, ut et
futurae in aeternum memoriae proficiat, et ipsi
futuri eiusdem aecclesiae christi cantuarberiae succes-
sores sciant, quae et quanta in dignitatibus ipsius
aecclesiae a deo tenere, atque a regibus et principibus
huius regni aeterno iure debeant exigere.
.
(W)illelmus De frachenham.
gratia dei rex anglorum, episcopo erfasti, Balduino
abbati, picoto et rotberto malet uicecomitibus,
et caeteris fidelibus meis salutem. Sciatis quod
ego concessi archiepiscopo lanfranco manerium
qui uocatur frachenham, sicuti heroldus tene-
bat ea die quando ( ) mare transiui, et

171r

sicuti turbertus et gotinus ab ipso heroldo
tenebant, in omnibus terris, pratis, paschuis,
syluis, rusticis et sochemannis, et caeteris omnibus.
Willelm kyng gret erfast biscop, ⁊ baldewine abbod,
⁊ picot scirgerefan, ⁊ rodbært malet, ⁊ eal-
le þa þegenas þær þis gewrit to cymð fre-
ondlice, ⁊ ic kyðe eow þæt ic an lanfrance ar-
cebiscope þæt land æt fracenham swa full ⁊ swa forð
swa harold hit fyrmest hæfde þæs dæges
þe ic fyrmest fram ofer sæ com, ⁊ swa swa
þurbearn ⁊ goti of harolde heolden on eal-
lan land(a)n, ⁊ mæde ⁊ læse, ⁊ weode, ⁊ genea-
tas ⁊ socnmen, ⁊ ealle þing þe þær to geby-
riað. Quomodo lanfrancus terras extractas aeclesiae sancti andreae,
(P)raeterea notandum et alias acquisitas monachis contra- /
ac fidelibus omnibus futuris maxime tem-
poribus quantae ualentiae quantaeue aecclesiae christi
cantuarberiae necnon et aecclesiae sancti andreae hroue-
cestriae hic piae memoriae lanfrancus archi-
episcopus utilitati et honori dum uixit extiterit
sciendum est. Hic nanque non solum illas quae
superius nominatae sunt terras aecclesiae christi, ue-
rum etiam ex diuersorum dominatione tyrannorum
aecclesiae hrofensi suae ratione prudentiae ac

15 *vertically in the margin* / didit, et de gundulfo episcopo.

171v

sapientiae a(d)quisiuit, a(d)quisitas uero aecclesiae unde
antiquorum neglegentia fuerant extractae
atque dispersae contradidit. Videlicet dænitu-
nam, stoches, falcenham, et fracenham de manibus

praedicti baiocensis episcopi et hominum suorum et aliorum hominum, quasi quadam placitorum uiolentia extorsit. Et haec non solum sed et alia bona ad opus monachorum quos eidem aecclesiae ipse primum instituit, quoad uixit impendit, institutis uero seruitio dei et sancti apostoli andreae omnia quae illorum uictui uel uestit(ui) necessaria fore uidebantur certo apparatu praeparare procurauit. Annitente tamen ac per omnia suffragante beatae memoriae gundulfo episcopo quem ipse monachum et sacristam sanctae mariae beccensis aecclesiae dum ipse quoque prior eiusdem fuit aecclesiae merito sanctitatis ac beatae religionis prae caeteris omnibus adamauit, adamatum uero post se in angliam quoque quam citius potuit uenire fecit, et eum omni domui suae, immo rebus omnibus suis quas in archiepiscopio habuit solum post sese prae omnibus aliis praeposuit. Praepositum autem atque in omni sapientiae et prudentiae sensu diu probatum, tandem diuino ad-

172r

monitus instinctu a sese deuote consecratum praedictae aecclesiae praefecit antistitem. Qui xxx.ta et uno annis inibi superstes existens, aecclesiam sancti andreae pene uetustate dirutam, nouam ex integro ut hodie apparet aedificauit. Officinas quoque monachis necessarias prout loci capacitas pati potuit omnes construxit, ipsos etiam monachos ( ) suscepit, susceptos uero sanctae religionis habitu induit, indutos postmodum sacris ordinibus (a)ptos uel sanctae religionis benedictione dignos ipsemet benedixit consecrauit, et quantacunque ualuit diligentia et per se et per alios in dei timore et amore semper instruxit, instructos quidem post deum super omnia amauit honorauit, atque in eo quod potuit omnibus diebus uitae suae beneficiis multimodis augmentare non cessauit. Et cum non amplius in introitu episcopatus sui quam quinque inuenisset in aecclesia sancti andreae canonicos, die qua seculo praesenti decessit, plusquam sexaginta (monachos) bene legentes et optime cantantes in seruitio dei et apostoli sui deum timentes et super omnia amantes reliquit. Sed inter caetera quae illis beneficia nonnulla contulit, unum illis dignum memoria

172v

fecit, fracenham quod ut supradictum est ab alienorum iniusta potestate archiepiscopus prudentiae suae ratione lanfrancus extorsit, et ad uictum monachorum aeternaliter fore constituit, gundulfus episcopus quia ipsum manerium longinquis regionibus a hrouecestra nimis erat remotum, ipsum manerium in sua ac suorum omnium retinuit manu successorum, atque pro illo licentia et consilio sepedicti archiepiscopi lanfranci, Wldeham monachis aeternaliter dedit,

malens quidem sese ac suos successores annuis laboribus equitando uictum ibi tam longe quaeritare, quam monachos uel eiusdem uillae pau=peres homines singulis annis in annonam de=portando fatigare. De falchenham.

(I)nter caetera beneficia ipsius archiepiscopi, falchenham quoque sicut supra diximus ab iniusta extorsit baiocensis episcopi potestate, partim auxilio magni regis uuillelmi, pro qua re radulfus cadomensis monachus eius tunc existens capellanus ad regem ipsum pro ipso auxilio in normanniam fuit transmissus, partim pactione pecuniae uidelicet lx. librarum quas archiepiscopus (regi) illi promisit se datu-

173r

rum, unde xxx. libras accepit, xxx. ei condonauit, tandem litteris regis quas secum radulfus episcopo detulit, ac pecunia promissa adeptus est archiepiscopus ipsum manerium, statim illud constituens ad uictum monachorum xv. reddens firmam dierum.

:
:
:
:
:
:
:

(A)liud quoque beatae memoriae gundulfus episcopus non minus memorabile illis contulit beneficium, sed omni potius omnibus seculis uenturis dignum ueneratione. ( ) Castrum etenim quod situm est in pulchriori parte ciuitatis hrouecestrae pro regia concessione illius doni quod sepedictus archiepiscopus praedictae aecclesiae ad uictum monachorum disposuerat dare manerium uidelicet quod situm est in comitatu de bucingeham nomine hede(n)ham, (n)on enim aliter ut ratum permaneret ipsi aecclesiae illud absque regis

6–13 *erasure*

173v

concessione potuit dare, quia pater regis illud dederat archiepiscopo ( ) tantum ut sullimatus fuit in archiepiscopio. Vnde uuillelmo filio eius ipsum patrem succedente in regno ab archiepiscopo et episcopo de eiusdem manerii concessione requisitus, respondit centum libras denariorum habere se uelle pro ipsa concessione. Quod postquam archiepiscopus et episcopus simul audierunt, consternati ualde pariter responderunt, illam tantam pecuniam neque tunc in promtu sese habere, nec etiam unde eam acquirere potuissent sese scire. Duobus autem amicis utrique parte fauentibus, Rodberto uidelicet filio haimonis, et henrico comite de uuar-

uuic, hinc regium honorem et integram eius obseruantibus uoluntatem, hinc uero amicitiae fauorem et pro dei amore aecclesiae praedictae magnificum ac profuturum honorem, regi consuluerunt quatinus pro pecunia quam pro concessione manerii exigebat, episcopus gundulfus quia in opere cementarii plurimum sciens et efficax erat, castrum sibi hrofense lapideum de suo construeret. Quod ubi archiepiscopo et episcopo innotuit, tunc proculdubio magis consternati

174r

dixerunt, et regiae concessioni ex toto se(se) abnuere, etiam et ipsum manerium in profundo maris potius situm iri malle, quam praedictam aecclesiam sancti andreae futuris temporibus regiis exactionibus mancipari debere. Nam quotienscunque quilibet ex infortunio aliquo casu in castro illo contingeret aut infractione muri, aut fissura maceriei, id protinus ab episcopo uel aecclesia exigeretur usu reficiendum assiduo. Sicque episcopus et aecclesia futuri seculi temporibus omnibus summa districtione regiae summitteretur exactioni.
Isto itaque metu perterritus uterque, absit hoc a me inquit archiepiscopus, absit quoque a me inquit et episcopus.
Responsum hoc (audiens) comes henricus, quasi modestae stimulis irae commotus honestatis dans concito fremitus, inquit, Hactenus mea aestimatione ratus sum archiepiscopum lanfrancum unum ex uiris uniuersi orbis extitisse sapientissimis, nunc autem nec insipientem quod absit esse dico, neque illa quidem qua dudum sapientia callebat in presentiar(um uigere) (ull)atenus asserere audeo. Quid enim grauedinis inquit in hoc est, castrum ad ultimum maius pro xl. libr(i)s ad uoluntatem regis facere, factum uero comiti uel uicecomiti comitatus seu aliis

174v

etiam quibus regi placuerit monstrare, monstratum et ex omni parte integrum liberare, semel uero liberato sese penitus expedire, nec unquam ulterius inde se intromittere, nec etiam eo respicere? Ad hoc, regem ( ) aduersus episcopum uel aecclesiam futurae seruitutis occasionem nullatenus quaerere, immo potius eos ab omni seruitute liberare, atque sicut regem decebat pro dei timore et seculi honore in summa libertate eos conseruare uelle. His ergo et aliis nonnullis huiuscemodi rationibus, tandem acquieuit archiepiscopus. Igitur hoc pacto coram (rege) inito, fecit castrum gundulfus episcopus de suo ex integro totum, costamine ut reor lx. librarum. Quod quam diu in seculo subsistere poterit, pro gundulfo episcopo manifesto indicio quasi loquens erit, aeternum quidem illi ferens testimonium quod manerium hede(n)ham aecclesiae et monachis sancti andreae ab omni exactione et calumnia regis et omnium hominum permane-

bit liberrimum et quietissimum in secula
seculorum.

.

Concessio uuillelmi magni regis.

175r

(V)uillelmus dei gratia rex anglorum, haimoni
dapifero et omnibus suis teignis in episcopatu
rofensi salutem. Mando et praecipio, ut eas con-
suetudines quas aecclesia sancti andreae rofen-
sis ciuitatis habuit in terris uestris seu in
annona, seu in porcis, uel aliis rebus tempo-
re eduuardi regis, habeat, et uos exol-
uatis. De conuentione inter gundulfum et gislebertum.
(H)aec est conuentio quae facta est cantuariae
in presentia domni archiepiscopi lanfranci, atque
eo precipiente scripta, inter gundulfum episcopum,
et gislebertum de tunebrigge. Iudicio ipsius
domni archiepiscopi debet gislebertus unoquoque
anno dare l. solidos domno episcopo gundulfo
pro terra sancti andreae quam ipse gislebertus habet,
quoadusque dabit ei tantum de alia terra
sua unde habeat per singulos annos l. solidos,
uel ualens. Testante eodem archiepiscopo lanfran-
co, et episcopo Willelmo de dunhelma, et abbate
Gisleberto westmonasterii, et abbate paulo
sancti albani, et haimone uicecomite de cantor-
beria, et bertranno de uirduno, et maxima
parte de familia ipsius domni archiepiscopi. De
contentione inter gundulfum et pichot.

175v

(T)empore uuillelmi regis anglorum magni, pa-
tris uuillelmi regis eiusdem gentis, fuit
quaedam contentio inter gundulfum hrofensem
episcopum et pichot uicecomitem de grendebruge,
pro quadam terra quae erat de frachenham et ia-
cebat in giselham, quam quidam regis seruiens
olchete nomine, uicecomite dante praesumpse-
rat occupare. Hanc enim uicecomes regis
esse terram dicebat, sed episcopus eandem beati andreae
potius esse affirmabat. Qua re, ante regem ue-
nerunt. Rex uero praecepit ut omnes illius co-
mitatus homines congregarentur, et eorum iudi-
cio cuius terra deberet rectius esse probaretur.
Illi autem congregati, terram illam regis esse po-
tius quam beati andreae, timore uicecomitis af-
firmauerunt. Sed cum eis baiocensis episcopus qui
placito illi praeerat non bene crederet, praecepit
ut si uerum esse quod dicebant scirent, ex se ipsis
duodecim eligerent, qui quod omnes dixerant
iureiurando confirmarent. Illi autem cum ad
consilium secessissent, et inibi a uicecomite per in-
ternuntium conterriti fuissent, reuertentes
uerum esse quod dixerant iurauerunt. Hi
autem fuerunt, Eaduuardus de cipenham,

176r <quire VIII starts here>

heruldus et leofuuine saca de exninge, eadric
de giselham, wfuuine de landuuade, ordmer
de berlingeham, et alii sex de melioribus comi-
tatus. Quo facto, terra in manu regis reman-
sit. Eodem uero anno monachus quidam GRIM
nomine quasi a domino missus ad episcopum uenit.
Qui cum audiret hoc quod illi iurauerant,
nimium admirans et eos detestans omnes esse
periuros affirmauit. Ipse enim monachus diu
prepositus de frachenham extiterat, et ex eadem
terra seruitia et costumas ut de aliis terris
de frachenham susceperat, et unum ex eisdem qui
iurauerant in eodem manerio sub se habuerat.
Quod postquam episcopus hrofensis audiuit, ad episcopum
baiocensem uenit, et monachi uerba per ordi-
nem narrauit. Quae ut episcopus audiuit, mona-
chum ad se uenire fecit, et ab ipso illa eadem
didicit. Post haec uero unum ex illis qui iurauer-
rant ad se fecit uenire, qui statim ad eius
pedes procidens confessus est se periurum esse.
Hinc autem cum illum qui prius iurauerat
ad se uenire fecisset, requisitus se periurum esse
similiter confessus est. Denique mandauit
uicecomiti ut reliquos obuiam sibi londoniam

176v

mitteret, et alios duodecim de melioribus eiusdem
comitatus, qui quod illi iurauerant, uerum esse
confirmauerant. Illuc quoque fecit uenire
multos ex melioribus totius angliae b(a)ronibus.
Quibus omnibus londoniae congregatis, iudicatum est
tam a francis quam ab anglis illos omnes periuros
esse, quandoquidem ille post quem alii iurauerant,
se periurum esse fatebatur. Quibus tali iudicio
condemnatis, episcopus hrofensis terram suam ut
iustum erat habuit. Alii autem duodecim
cum uellent affirmare iis qui iurauerant
se non consensisse, baiocensis episcopus dixit, ut hoc
ipsum iudicio ferri probarent. Quod quia se fa-
cturos promiserunt, et facere non potuerunt,
cum alii sui comitatus hominibus trecentas libras
regi dederunt.

.
.
.
.
.
.
.
.

r <one or two leaves cut out>

:
:
:
:
:
:

v

209r

(S)uthfleta manerium episcopi hrofensis se
defendebat in tempore eaduuardi re-
gis pro vi. solinis, et nunc pro v. et est ap-
pretiatum xxi. libras, et ricardus habet inde
infra leugam suam ualens xx. solidos, et tamen hoc
idem manerium reddit episcopo xxiiii. libras, et i.
unciam auri de firma. Stanes se defendebat
pro vi. solinis in tempore eaduuardi regis, et nunc

pro iiii. et est appretiatum xvi. libras, et tamen episcopus
habet inde in firma sua xx. libras, et i. unciam
auri, et i. marsuin. Falcheham defendebat se
in tempore eaduuardi regis pro ii. solinis, et nunc
similiter, et est appretiatum viii. libras. Langefel-
da defendebat se in tempore eaduuardi regis
pro i. solino, et nunc similiter, et est appretiatum c. solidos.
Haec maneria predicta ad hundredum de clacesta-
ne pertinent. Brunlega se defendebat in tem-
pore eaduuardi regis pro vi. solinis, et nunc pro iii.
et est appreciatum xviii. libras, et tamen episcopus habet
inde de firma sua xx. libras, et xviii. solidos,

1–4 *erasure?*

209v

et hoc idem manerium est ipse hundredus.
Wldeham se defendebat in tempore eaduuardi
regis pro vi. solinis, et nunc pro iii. et est appretiatum
xiii. libras. Melingetes se defendebat in tempo-
re eaduuardi regis pro iii. solinis, et nunc pro solino
et dimidio, et est appreciatum iiii. libras. Trotes-
cliua defendebat se pro i. solino, et adhuc fa-
cit, et est appretiatum vii. libras. Snoilanda de-
fendebat se in tempore eaduuardi regis pro iii.
solinis, et nunc similiter, et est appretiatum ix. libras.
Haec predicta maneria habet ( ) episcopus in hun-
dredo de lauorcesfelda. Hellingas defende-
bat se in tempore eaduuardi regis pro vi. soli-
nis, et nunc pro duo et dimidio, et est appretiatum
xvi. libras. Frandesberia defendebat se in
tempore eaduuardi regis pro x. solinis, et nunc pro vii.
et est appretiatum xxv. libras, et infra leugam
de tonebrigge est inde tantum x. solidos, et
etiam de hallingis est tantum infra eandem leugam
quod est appretiatum vii. solidos. Cuclestana
in tempore eaduuardi regis defendebat se pro
ii. solinis et dimidio, et nunc pro duo, et est appre-
ciatum x. libras. Denituna defendebat se
tempore eaduuardi regis pro i. solino, et nunc pro di-

210r

midio, et est appretiatum vi. libras, et x. solidos.
Haec maneria sunt in hundredo de scamela.
Borgestealla defendebat se tempore eaduuar-
di regis pro ii. solinis, et nunc pro solino et dimidio,
et est appretiatum x. libras. Et quattuor uigin-
ti domus subiacebant ibi in tempore eaduuar-
di regis, et una pars illarum est apud supra-
dictam borgestellam, et alia pars in frandes-
beria, et sunt appretiatae viii. libras, sed tamen
ille qui tenet reddit inde xi. libras, et
xiii. solidos, et iii. denarios. Hoc maneri-
um habet episcopus in hundredo de hrouecestra.
Stoches quod goduuinus comes tenuit contra
uoluntatem seruientium sancti andreae, et archi-
episcopus lanfrancus disrationauit eum contra
episcopum baiocensem iuste, tempore regis eaduuar-

di se defendebat pro v. solinis, et nunc pro iii. et
est appretiatum viii. libras, sed tamen ille qui
tenet reddit xiii. libras, et xx denarios.
Hoc manerium est in hundredo de hou.
Donum uuillelmi magni regis.
(W)illelmus rex anglorum magnus, pater uuil-
lelmi regis eiusdem gentis, hrofensem
aecclesiam beati andreae in tantum dilexit,

210v

ut imminente articulo mortis suae centum
ei libras donaret, regiam quoque tunicam, propriumque
cornu eburneum, dorsale etiam unum, cum feretro
deargentato dimitteret. Pro quo et aliis eius
multis beneficiis, nostrae aecclesiae ab eo benigne
impensis, eius anniuersarium constituimus
debere singulis annis festiue fieri.
Haec est conuentio inter Gundulfum episcopum et ead-
merum anhænde burgensem londoniae.
(D)
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

10–24 *erasure*

r <one leaf cut out>

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

:
:
:
:

v

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

211r

:

De lamhytha.

+ (Q)VISQVIS deo seu pro deo aliquid praestat,
non hoc ipsum a se alienat, sed melius
sibi ipsi in posterum reseruat. Qua
spe ductus ego Willelmus dei gratia rex anglo-
rum trado de iure meo aecclesiae rofensi sancti an-
dreae apostoli aecclesiam sanctae mariae de lamhytha,
de me semper et de successoribus meis cognoscen-
dam et tenendam, cum omnibus quae ad eandem aecclesiam
pertinent, tam in terris, siluis, aquis, pratis,
quam in omnibus aliis rebus tam intra burgum
quam extra, saca, et socne, toll, et team, cum
aliis consuetudinibus quas comitissa GODA
prius habuit, et ego hactenus in dominio meo
habui. Et hoc concedo pro salute animae meae,
patris mei, et omnium parentum meorum, et pro re-
stauratione damni quod eidem aecclesiae licet
inuitus intuli, pro conquirendis inimicis meis
qui intra iam dictam ciuitatem contra me et
contra regnum meum iniuste congregati erant,
de quibus omnipotens deus sui gratia uictoriam michi
contulit. Hanc ergo donationem propria manu signo
et confirmo, presentibus testibus et assentientibus

1–2 *erasure*

211v

de baronibus meis, Thoma archiepiscopo eboracensi,
Rogero comite scropesbyriensi, Henrico comi-
te uuaruuicensi, Henrico de ferrariis,
Rogero bigoto, Iuone taillebosc, Willelmo peurel,
et aliis pluribus.
.
(W)illelmus rex anglorum, haimoni uice-
comiti, et omnibus ministris suis de hou,
salutem. Sciatis me concessisse monachis sancti
andreae rofensis aecclesiae terram illam quae perti-
net ad praeposituram de ceteham, et quam ipsi
monachi infra ortum suum habent inclusam,
ea conuentione quod ipsi monachi pro anima
patris mei ducentas missas cantare debent,
et episcopus gundulfus pro illa terra debet dare de
alia terra sua quae ualeat quantum ipsa ua-
lebat tempore quo episcopus baiocensis concessit eam
eisdem monachis. Testibus, Walchelino episcopo,
et Rodberto cancellario, et Rannulfo capellano, apud bri-
cestoc.
(G)undulfus rofensium gratia dei episcopus, haimo-
ni uicecomiti et omnibus baronibus regis
de cænt francigenis et anglis, salutem et
benedictionem dei et suam quantum potest.

212r

Volo uos omnes scire me iam quietum esse aduer-
sus regem de illa cambitione terrae quam ei promi-
si post uuærram rofae, pro illis tribus acris quos
odo baiocensis episcopus dedit aecclesiae sancti andreae
et monachis nostris ad faciendum ibi ortum suum
iuxta murum deforis uersus australem par-
tem ciuitatis forinsecus, qui iam inclusi sunt
muro circumquaque. Et illos tres acros terrae
quos pro illis tribus dedi regi in cambitionem
liberaui iam ministris uicecomitis, Rodberto
scilicet de sancto amando, et Rodberto latimier,
et ælfuuino fratre eius preposito de cetham, et gren-
toni de rouecestra, de nostra dominica terra de
burchestealla, presentibus testibus istis, Ans-
goto de rouecestra, Gosfrido talebot, Gois-
frido de ros, Radu(l)fo pincerna adae, Rodul-
fo clerico, et aliis multis de nostra familia et
de ciuibus eiusdem uillae.
De Hedenham.
(W)ILLELMVS rex anglorum, archiepiscopis,
episcopis, abbatibus, comitibus, caeterisque
omnibus baronibus suis regni anglorum
salutem. Notum uobis omnibus esse uolo, quod
ego uuillelmus dei gratia rex anglorum filius

212v

uuillelmi regis anglorum concedo aecclesiae
rofensi sancti andreae apostoli ad uictum mona-
chorum manerium quod uocatur hedenham
quod situm est in comitatu de bokingeham

quod tenuit lanfrancus archiepiscopus de patre meo et de me, quod donat eidem rofensi aecclesiae pro salute animae patris mei et matris meae, et pro salute animae meae et animae suae. Et ideo eius rogatu et amore hoc donum suum praedictae aecclesiae concedo et regali auctoritate propria manu confirmo, ita quiete tenendum iure perpetuo, sicut praedictus archiepiscopus de patre meo et de me illud quiete tenuit usque in praesentem diem. + Signum Willelmi regis anglorum. + Signum lanfranci cantuariensis archiepiscopi. + Signum thomae eboracensis archiepiscopi. + Signum Remigii lincoliensis episcopi. + Signum Walcelini uuentoniensis episcopi. + Signum mauricii lundoniensis episcopi. + Signum osmundi serberiensis episcopi. + Signum Rodberti herefordensis episcopi. + Signum Baldeuuini abbatis sancti eadmundi. + Signum henrici fratris regis. + Signum philippi filii rodberti comitis flandriae. + Signum

r <one leaf cut out and replaced>

v

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

214r

rissimae, per totum regnum angliae. Itaque uenientes pariter uterque ad domnum episcopum Gundulfum, rogauerunt illum quatinus propter deum et honorem suum manerium ipsum a rege requireret. Quod si obtinere posset, de illo ulterius manerium ipsum tenerent. Quo audito episcopus, quam citius potuit regem impigre adiit. Amicorum itaque apud regem usus auxilio, tandem obtinuit quod petiit. Dedit ergo episcopus Willelmo regi magni ( ) regis Willelmi filio xv. libras denariorum, et unam mulam quae bene ualebat centum solidos. Isto tali ordine obtinuit Gundulfus episcopus praedictum manerium estunam. Quod postquam ita factum est, statim Radulfus et osmundus deuenerunt homines episcopi, et ita tenuerunt ipsum manerium de episcopo. Veruntamen non multo tempore post iterum pariter requisierunt episcopum, rogantes illum ut propter deum illas quattuor hidas terrae de estuna, cambiret illis pro duabus hidis terrae infra hed(en)ham. Non enim ullatenus pati poterant amplius et malas consuetudines praedidicti comitatus, et uiam longinquam ab hed(en)ham et laborem magnum quem propterea sepissime sustinebant. Accepto ergo consilio episcopus, fecit

214v

illis partim iuxta peticionem eorum, sed non in omnibus. Dedit nanque Radulfo unam hidam terrae, osmundo uero non nisi dimidiam. Debebat enim osmundus episcopo quinquaginta solidos denariorum pro multis placitis quae super eum episcopus habuerat, et quia episcopus clamauit osmundum quietum de ipsis quinquaginta solidis et querelis multis, ideo econtra non recepit ab episcopo nisi dimidiam hidam terrae. Et isto modo habuit ipse episcopus ipsum praedictum manerium, ita liberum et quietum ab omni calumnia, sicut Goda comitissa illud habuit unquam melius in suo dominico tempore regis eaduuardi. Dum hoc ita fuit, precepit episcopus domno Willelmo monacho rofensi praeposito de hed(en)ham curam accipere eiusdem manerii, et monachis

aecclesiae sancti andreae singulis annis firmam
octo dierum inde reddere. Et quidem iuste,
quoniam terrae illae quae datae fuerunt pro ipsius
manerii cambitione fuerant primum de he-
d(en)ham quod penitus erat et est ad uictum
ipsorum monachorum.

23–4 *erasure*

r <one leaf cut out and replaced>

v

:
:
:
:

182r

dem aecclesia, in terris, et in decimis, et in oblationibus, et in omnibus aliis rebus. Et remitto de censu piscariae, qui census uulgo ferma dicitur, quicquid additum est super antiquum censum a praepositis de gillingeham, ad quod manerium pertinet eadem piscaria quae est in mari. Erat autem praedictus census olim, quinque solidi denariorum tantum. Hanc summam constituo ut nullus successorum nostrorum uel praepositorum eiusdem manerii in futuro transeat, nec plus aliquid a praedictis monachis pro eadem piscaria per singulos annos quantumcunque ipsa piscaria proficiat unquam requirat. Et hanc paruam largitionem facio pro animabus eorum qui me in archiepiscopali sede cantuariae praecesserunt, et eorum qui successuri sunt, quatinus ipsi hanc ipsam concessionem inuiolabilem et ab omnium maliuolorum hominum concussione quietam conservent, insuper et pro anima mea si deus sua gratia michi aliquam partem in hac ipsa elemosina concedere dignatur.
VALETE. De Waletuna.
(W)ILLELMVS rex anglorum, episcopo de suthfulca, et uicecomiti, et aliis baronibus suis francigenis et anglis,

182v

salutem. Sciatis me concessisse et confirmasse donum Rogerii bigot quod dedit aecclesiae sancti andreae de rouecestra, scilicet aecclesiam sancti felicis de waletuna, cum decimis et omnibus aliis rebus quae ad illam pertinent, testimonio eudonis dapiferi, apud wentoniam.
De rethrauelda.
(W)illelmus rex anglorum, episcopo de suthsexa, et uicecomiti, et caeteris baronibus suis francigenis et anglis, salutem. Sciatis me concessisse et confirmasse donum Gisleberti de tonebrige quod dedit aecclesiae sancti andreae de rouecestra, scilicet aecclesiam de rethrauelda, et quicquid ad illam pertinet, siue in decimis, siue in uenationibus, uel in aliis quibuslibet rebus, testimonio Rogeri bigot, et haimonis uicecomitis, apud uuentoniam.
:
:
:
:
:
:
:

18–24 *erasure*

<booklet 3>

r <quire IX starts here> <one leaf cut out>

v

183r

( ) illic deo seruientibus unum mariscum
infra insulam de grean pro anima sua in per-
petuum. Quod donum concessit libenter

archiepiscopus anselmus, de quo tenuit illum.
Et monachi habent inde singulis annis,
xxx.ta solid ( )
(Æ)gelnothus quidam probus homo regis de hou,
similiter dedit aecclesiae sancti andreae et monachis
unum mariscum in eadem insula pro filio suo quodam
quem fecit monachum ibi. De quo marisco habent
monachi xv. solidos unoquoque anno. Et hoc
donum quoque concessit anselmus archiepiscopus.
(O)sbernus de b(i)liceham
accepit societatem monachorum aecclesiae sancti an-
dreae, et ideo concessit eis decimam de geddin-
ge terram suam aeternaliter, de qua habent (per) singu-
los annos duodecim solidos monachi.
(L)yafrun quae fuit
uxor syuuardi de hou dedit aecclesiae sancti an-
dreae et monachis ibidem deo seruientibus
post mortem ipsius uiri sui syuuardi unum
mariscum infra insulam de grean pro anima
sua, et pro anima ipsius syuuardi mariti sui
aeternaliter possidendum, et hoc donum fecit

1, 6 *erasures*

183v

in tempore Gundulfi episcopi. Post mortem uero ipsius
episcopi, quidam uulfuuardus cognomine hen-
ricus de hou calumniatus est ipsum mariscum
dicens suum esse debere, per consanguinitatis pa-
rentelam. Sed infra calumniam illam infirmatus
est ad mortem, unde requirens monachiles
pannos a monachis sancti andreae, et quia
impetrauit quod petiit, calumniam illam
pro amore dei et redemptione animae suae
dimisit, et ipsum mariscum aecclesiae sancti andreae
et monachis eius omnino quietum clamauit
in secula seculorum. De quo singulis annis ha-
bent monachi inde, quadraginta solidos.
(W)lfuuardus de hou
cognomine henricus accepit societatem mo-
nachorum aecclesiae sancti andreae, pro qua dedit eis to-
tam decimam suam de cobbeham. Postea uero alia uice
decimam suam de hou dimidiam concessit eis,
et terciam parte suae substantiae post mortem
suam. Quod uxor illius et filius suus Rodbertus, et fratres
sui, hereuuardus uidelicet et siuuardus et ead-
uuardus, libentissime concesserunt.
(E)admær de tarente dedit monachis aecclesiae sancti
andreae dimidiam decimam suam de clæidune,

184r

pro filio suo quem fecerunt monachum.
(A)rnulfus de cilesfelda dedit
episcopo gundulfo et monachis sancti andreae
rofae totam medietatem totius decimae suae de ciles-
felda, annonam scilicet et agnos, et porcellos,
et caseos, et uitulos, et pullos si ibi sunt equa-
rum, et unum uillicanum cum quinque acris terrae,

pro anima patris sui et matris suae, et pro se ipso.
Et episcopus et monachi susceperunt ipsum arnulfum
cum uxore sua et homines suos quos et quot
uolebat in fraternitatem et in societatem totius be-
neficii ipsius aecclesiae, et super (hoc) fecerunt unum an-
nuale missarum pro defunctis patre et matre.
Et isti sunt testes huius rei, Anscetillus archidi-
aconus, Radulfus prior cadomi, Hunfridus mona-
chus, Radulfus clericus, Simon dapifer episcopi,
Atheloldus frater eius, Wido biset, Haimfridus dapi-
fer arnulfi, et alii multi.
:
:
:
:
:
:

19–24 *erasure*

184v

cantuarberiae decimam, de langeleia decimam de
caseis et de porcis, de suttune de caseis et de be-
stiis, de le(l)eburna de caseis et de bestiis, de read-
lega de caseis et de bestiis, de culinga et de mere-
lea ( ) de omnibus rebus.
(E)udo dapifer regis dedit sancto andreae omnes
illas decimas quas adam frater suus quondam
dederat anschetillo archidiacono cantuar-
beriae, et quas idem anschetillus postea concessit
sancto andreae.
(R)odulfus pincerna eudonis dedit (monachis sancti andreae)
quandam decimam suam (de culingis) ualentem v.
solidos per annum pro anima patris et matris.
(R)odbertus de hede(n)ham omnem suam decimam
de hede(n)ham dedit sancto andreae.
(R)odbertus de langeleia cum uxore sua habet so-
cietatem nostram, et dedit nobis suam decimam
de langeleia, et quando obierint sepeliemus eos,
et habebimus partem suae substantiae quantum un-
cuique pertinet.
(A)deloldus frater Balduini nostri monachi, dedit
nobis omnem suam decimam, etiam de mobili pe-
cunia, et quando de hac uita migrauerit,
omnem suam partem totius pecuniae suae, et praeter

11–12 sancti andreae monachis *marked for transposition*

185r

hoc suos equos et sua arma, et concessimus ei
fraternitatem et societatem nostri monasterii.
.
(H)ugo de port habet nostram societatem, et de-
dit nobis concedentibus filiis suis unoquoque
anno xx. solidos ad pasca uidelicet pro deci-
ma de suo manerio quod uocatur ærhetha, et
hanc donationem posuit super altare sancti an-
dreae ipse et uxor eius et filii eius per cultellum
suum.

(R)odbertus de sancto amando accepit societatem nostram et dedit sancto andreae medietatem decimae suae de hescendena. Postea dedit nobis aliam medietatem cum aecclesia quae ibi est pro filio suo quem fecimus monachum.
(G)eroldus homo haimonis uicecomitis concedente eodem haimone dedit nobis quandam decimam quae ualet per annum xx. solidos pro filio suo quem fecimus monachum.
(V)ulmerus homo arnulfi de hesdinc consilio adeloldi fratris balduini nostri monachi accepit nostram societatem et dedit nobis suam decimam, quae ualet per annum decem solidos.
.

185v

(R)annulfus filius uualterii concessit sancto andreae suam decimam de sesmundeham quae unoquoque anno ualebit nobis octo millarios de harenc et hos harengos faciet nobis habere radulfus del bosc, testes radus filius uuillelmi, et rauennarius et radus picot, et ælmerus monachus cantuariae.
(H)aec est conuentio quam haimo filius uitalis fecit uersus gundulfum episcopum de rouecestra, quod ipse haimo dedit episcopo et monachis aecclesiam de sturmutha et suam dominicam decimam totam cum omnibus consuetudinibus quae ad eandem aecclesiam pertinent, et iiii.or acros terrae qui in aecclesia sunt, et in eodem manerio pasturam ad centum oues. Et hoc fecit pro anima patris sui et matris suae et pro sua, et propter hoc quod quendam fratrem suum fecit monachum in aecclesia sancti andreae. Et haec ipsa conuentio fuit facta coram anselmo archiepiscopo, ita quod ipsemet affuit, et ita fieri concessit. Et isti sunt testes qui affuerunt, Baldeuuinus monachus, Wido monachus, Ansfridus clericus, Radulfus camerarius, Iuo de mala uilla, et

r <one leaf cut out>

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

:
:
:
:
:
:
:
:

v

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

186r

(R)adulfus malesmæins accepit societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et ideo concessit eis suam decimam de stoches. Post mortem uero ipsius, Rodbertus malesmæins filius suus pro salute animae suae, et pro animabus patris et matris hoc concessit imperpetuum.

(W)illelmus de cloeuilla dedit aeternaliter ( ) monachis sancti andreae rofensis aecclesiae pro filio suo quem ibi fecerunt monachum. Et hoc Gosfridus talebot dominus suus concessit.

(G)odefridus de scræmbroce et uxor eius acceperunt societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et ideo dederunt illis monachis suam dominicam decimam aeternaliter.

(D)e Wicham terra sancti andreae quam episcopus Gundulfus dedit goisfrido talebot, retinuit idem episcopus omnem decimam omnium rerum ad opus monachorum suorum, quam et dedit illis aeternaliter possidendam.

(G)otcelinus de hænherste accepit societatem monachorum sancti andreae rofensis aecclesiae,

et ideo dedit eis suam dimidiam decimam de
terra sua illic, et totam decimam suam de terra

7–8 *erasure*

186v

sua in freondesberia. Donatio henrici regis.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archiepiscopo,
et haimoni dapifero, et omnibus baronibus
suis francigenis et anglis de cænt, salutem.
Sciatis me dedisse aecclesiae sancti andreae, et episcopo
Gundulfo de rouecestra aecclesiam de eilesfor-
da cum terra et decima et omnibus aliis rebus
quae ad illam pertinent. Similiter aecclesiam de
suthtuna cum tota decima in annona, et be-
stiis, et pasnagio, et molendinis, et in omnibus
aliis rebus. Et aecclesiam de Wleuuic cum tota
decima. Et dimidiam decimam meam de tarente-
forda in annona tantum, et totam decimam
meam de estrotes, et totam decimam meam de
cealces. Et hoc facio pro anima patris mei
et matris meae, et pro anima mea et uxoris meae.
Testibus, eudone dapifero et haimone dapifero apud rouecestram.
Item de eodem.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archi-
episcopo, et haimoni dapifero, et omnibus ba-
ronibus francis, et anglis de chent, salutem.
Sciatis me dedisse sancto andreae de rourecestra,
et Gundulfo episcopo et monachis eiusdem loci
aecclesias de tarenteford, et de Ailesfort, et omnes

187r

aecclesias ipsis aecclesiis subiacentes, et omnes de-
cimas uillarum illarum in quibus sunt predictae
aecclesiae, in annona, in pasnagio, in pecunia
et in omnibus aliis rebus sicut sanctus augustinus me-
lius habuit in tempore patris mei aecclesiam de
mildeltona cum decimis eiusdem uillae. Et decimam
balenarum quae captae fuerint in episcopatu rofensi,
similiter concedo predicto sancto, et uolo et firmiter
precipio, ut predictus sanctus, et episcopus, et monachi, ipsas
aecclesias cum decimis sicut predixi teneant fir-
miter et perhenniter, ita quod a nullo eis fiat inde
iniuria. Testibus, Rotberto episcopo lincoliae, et Willelmo gifar-
do cancellario, et eudone dapifero, et haimone dapifero, et Willelmo
de a(s)bineio, et Willelmo peurel de doura, apud,
Rourecestram. In festo sancti Gregorii.
De niuue uuere.
(H)enricus rex anglorum, Haimoni dapifero,
et Hugoni de boch', salutem. Prohibeo ne pisca-
tores pescant in tamisia ante piscaturam (
) de rouecestra de niuuera. Et si ul-
terius inueniuntur piscantes, sint michi forisfa-
cti. Teste Waldrico cancellario, apud Westmoster.
De litle uuroteham.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archiepiscopo,

19–20 *erasure*

187v

et haimoni uicecomiti, et omnibus baronibus suis
francigenis et anglis de chent, salutem. Sciatis
me concessisse donum illud quod gausfridus
talebot dedit aecclesiae Sancti Andreae et episcopo Gun-
dulfo de rouecestra pro anima sua, scilicet me-
dietatem parui broteham. Testibus, anselmo archiepiscopo,
et Roberto episcopo lincoliae, et (comite Roberto) de mel-
lent, et Roberto filio haimonis.
De feria sancti paulini.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archiepiscopo,
et haimoni uicecomiti, et omnibus hominibus de cænt,
et omnibus baronibus suis totius angliae, salutem. Scia-
tis me dedisse et concessisse aecclesiae sancti andreae
apostoli, et sancti paulini confessoris, et episcopo Gundulfo
et monachis eiusdem aecclesiae, unam feriam omni
anno celebrandam duobus integris diebus in ci-
uitate rouecestra, id est ipsa die festiuita-
tis sancti paulini, et priori die ante ipsam festi-
uitatem, et totum theloneum quod inde eueniet
quietum cum omnibus consuetudinibus feriae tam
extra ciuitatem quam infra, in honorem praedictae
aecclesiae et ipsorum sanctorum. Testibus, Willelmo de Wereluuast,
et eudone dapifero, et haimone dapifero, et Willelmo peurel, et
haimone peuerel. De ælham.

7 Roberto comite *marked for transposition*

188r

(E)go Willelmus de albinneio pincerna
regis concedo deo et sancto andreae de
rouecestria, et monachis eiusdem loci,
totam meam decimam de uilla mea quae uo-
catur ælham in omnibus rebus, scilicet de bleio,
et de pasnagio, et de molendinis, et de pe-
cudibus, et de lana et de caseis, et unam
carrucatam de terra in achestede, et unum
boscum quod uocatur acholte, quae duo
iacent in ælham, et medietatem decimae
de biseuuitune in omnibus rebus, pro anima
domini mei Willelmi regis, et henrici re-
gis, atque pro anima mea, et patris mei
et matris meae, et uxoris meae, et fratris
mei nigelli, et nepotis mei hunfridi,
et aliorum parentum meorum uiuorum atque
mortuorum. Testibus militibus meis Ni-
gello del wast, Ansfredo capellano,
Radulfo de chieresburh, Ricardo caneleu,
Ansgoto camerario, Rogero de ælham,
Radulfo clerico episcop(i) Gundulfi, et ans-
fredo dapifero eius. Item de ælham.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo ar-
chiepiscopo, et haimoni dapifero, et

188v

(omnibus) baronibus suis et fidelibus de chent, salutem.
Sciatis me concessisse aecclesiae de rouecestra
et sancto andreae, terras illas, et decimas, et boscum

quod Willelmus de albini dedit eis. Et uolo ut honorifice teneant, scilicet, decimam de alham de dominio suo, et terram i. carruc', et boscum quod Robertus filius Watsonis tenuit de Willelmo predicto, et medietatem decime de bisuitona de dominio suo. T' Rogero episcopo et cancellario, apud Wintoniam.

(R)ogerius de ælham accepit societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et ideo dedit eis dimidiam decimam de terra sua in ælham de omni re.

.

(E)aldulf de scærlesfelda accepit societatem illorum, et dedit eis dimidiam decimam de terra sua in ælham de omni re, et dimidiam decimam de terra sua in limmingis similiter de omni re.

(L)eofuuine scone de bere, accepit similiter societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et concessit illis dimidiam decimam de terra sua in omnibus rebus.

(B)aldeuuinus on oferlande dedit similiter

189r <quire X starts here>

dimidiam decimam suam de terra sua in omnibus rebus pro societate illorum.

(E)aduuord on oferlande dimidiam decimam suam dedit illis de terra sua de omni re pro societate illorum.

(B)lakeman of flotbeame, similiter dimidiam decimam suam dedit illis de omni re pro societate illorum de terra sua.

(L)eofuuine on acstede dimidiam decimam suam dedit illis de terra sua de omnibus rebus pro societate illorum.

(V)ulfricus se mangere pro societate illorum dedit eis similiter dimidiam decimam suam de terra sua in omnibus rebus.

(R)ainaldus de boeuuike pro societate illorum quam accepit dedit eis dimidiam decimam de terra sua quam tenebat de terra hunfredi dispensatoris Willelmi de albini.

(R)adulfus de chieresburh, dapifer Willelmi de albini, pro societate illorum, unicuique anno promisit se daturum quingentas anguillas.

(H)erbertus de gatindene pro societate illorum quam accepit dedit eis totam decimam suam, aut quadra-

189v

ginta denarios, aut ualentem in anguillis.

Isti omnes homines Willelmi de albini, scilicet Rog', Eald', Leofuuin', Bald', Eadword, Blakem', Leofuuin', Wlfr', Rain', Rad', Herb', supradictas donationes aeternaliter concesserunt monachis aecclesiae sancti andreae, concedente et confirmante eodem Willelmo de albinneio domino suo.

(V)lgerius nepos geroldi patris turstini

nostri monachi dedit nobis suam decimam de
(omni) terra sua pro societate nostra quam tunc habebat, et
promisit si plus adquireret terrae similiter se da-
turum omni tempore.
(G)osfridus de ros dedit aeternaliter decimam
suam de ealdeham monachis sancti andreae pro
anima uxoris suae, quae terra pertinet ad uuro-
teham, et ipsi monachi facient anniuersarium
illius uxoris singulis annis.
(G)undulfus de rofecestra frater grentonis
praepositi eiusdem uillae, in articulo mortis
suae dedit monachis sancti andreae mansam suam
pro anima sua aeternaliter. Pro quo beneficio, i-
psi monachi facient illius anniuersarium
singulis annis.

190r

(W)illelmus filius willelmi de horsburdenne
dedit aeternaliter decimam suam de cranke-
berga monachis sancti andreae pro anima uxoris suae,
quae terra pertinet ad mæruurtham, et ipsi monachi
facient anniuersarium illius uxoris singulis annis.
:
:
:
:
(W)illelmus de editune concessit etiam illis
decimam suam pro societate quam accepit,
ualentem per annum v. solidos.
(G)osfridus de deltsa cum uxore et filiis
acceperunt similiter et ipsi societatem, et con-
cesserunt totam decimam suam de deltsa.
(H)eimfred homo ernulfi
de cilesfeld, pro societate quam accepit, con-
cessit decimam de terra sua quam habebat in
cilesfeld.
(H)unfridus canuth de stælesfelda pro so-
cietate monachorum sancti andreae concessit eis
decimam suam, ualentem per annum x. solidos.
(S)maleman de cobbeham
pro societate illorum concessit eis de

6–9 *erasure* 10 de editune *glossed* de gurnæig

190v

duabus terris suis partem decimae, scilicet de una
duas partes, de alia terciam partem.
(R)odbertus camerarius filius Willelmi uendi-
dit ernulfo episcopo domino suo terram quam tenebat
in lundonia xx. sol', et episcopus concessit perpe-
tualiter ad comparanda ex eadem luminaria
aecclesiae sancti andre ( )
(H)ugo de niuueham pro societate
quam accepit cum uxore et filio fulcone, et
pro anima patris et matris et fratrum dedit mo-
nachis sancti andreae aecclesiam de northtuna cum
omni terra quae ad illam pertinebat, et dimidiam deci-
mam de omni re quae ad uillam pertinebat. Vnde ha-

bent monachi per annum, unam marcam argenti.
(I)ngelburgis quae fuit uxor herulfi
sutoris dedit mansam suam monachis sancti
andreae, quatinus ipsi tribuerent ei uictum
et uestitum de elemosinis illorum omni (uita sua, et
societa)tem concesserunt, et seruitium in fine sicut pro
sorore promiserunt facere.
(Æ)gelricus presbiter de cætham qui quondam cano-
nicus aecclesiae sancti andreae extiterat, pro ani-
ma uxoris suae godgyfae, et pro eo quod sepeli-
erunt eam honorifice (monachi,) dedit eis unam man-

7 *erasure*

191r

sam, reddentem xii. denarios per annum.
(R)icardus brutin de gillingeham cum uxore et
filio dedit monachis aecclesiae sancti andreae omnem
decimam suam, scilicet in annonam, in agnis, in
porcellis, in caseis, et uitulis, et omnibus aliis re-
bus, pro fratre suo quem fecerunt monachum, et pro socie-
tate sua quam ei concesserunt.
(R)icardus filius malgerii de rokesle cum
uxore et filio acceperunt societatem
monachorum aecclesiae sancti andreae, et ideo illis
concesserunt omnem decimam suam de totintu-
na terra sua aeternaliter in omnibus rebus.
(Æ)lfuuine preostes sunu
cum uxore sua dederunt aecclesiae sancti an-
dreae et mo(na)chis illic deo seruientibus unum
mariscum infra insulam de grean pro animabus
suis in perpetuum. Pro quo beneficio, ipsi mo-
nachi seruitium in fine promiserunt facere,
sicuti pro fratre et sorore.
(E)adric de hescendena cum uxore et duobus
filiis acceperunt societatem nostram eo pacto,
ut quando obierint faciemus seruitium pro eis
sicuti pro fratribus, et habebimus decimas aeterna-
liter de terris illorum quas habent in borc-

191v

stealla, et in freondesberia, in annona
tantum.
(E)go hugo filius fulconis assensu uxoris
meae Emmae, et filiorum meorum ( ) fulco-
nis et aliorum, concessi deo et sancto andreae
et monachis eius terram meam de sutgate
quae est iuxta horreum eorum solidam et
quietam pro xii. denariis unoquoque anno
in festiuitate sancti michaelis pro ipsa terra
michi uel ministro meo repetenti red-
dendis. Testibus Heruiso archidiacono, et al-
bano et Warnerio monachis cantuari-
ensibus, et Hunfrido et Rodberto et Ricardo
rofensibus, et osmundo et letardo ernul-
fi episcopi seruientibus, et Willelmo coco
et huberto nostris hominibus, et Gosfrido de
clouilla et simone filio alulfi, et multis

aliis.
(G)olduuinus cognomento grecus dedit
aecclesiae sancti andreae et monachis pro filio
suo ibidem facto monacho duas hagas
terrae in rouecestra pertinentes ad fren-
desberiam, et partem terrae regis quae
est iuxta ipsas hagas. Praeter has autem

192r

hagas dedit et dimidiam hagam iuxta
cimiterium appendentem ad borchstel-
lam, sed istam dimidiam hac conuenti-
one dedit, quod eam tenebit donec mo-
nachi alias hagas hinc et inde habeant
et domos auferant ad ampliandum ci-
miterium suum. Et tunc sine omni mora
uel contradictione tradet eam in manus
monachorum, uel ipse si uixerit, uel uxor
et filii eius si mortuus fuerit. Huius con-
uentionis testes sunt, Heruisus archidia-
conus, Radulfus clericus et Rodbertus filius eius,
Golduinus presbiter, Gelduinus et Rodbertus monetarii,
Gudredus filius diringi, Stephanus filius Goduui-
ni, Vuiet filius Golduini, et alii multi.
(E)go Rodbertus henrici
regis filius concedo aecclesiae et monachis
Rourecestrae pro meae animae et Roberti hamo-
nis filii animae salute terram illam et con-
suetudines ac quietudines quas idem Robertus
filius hamonis eis apud merlauam
in elemosina dedit et concessit, et uo-
lo ac precipio quod eas ita libere et quiete
teneant, sicut eas tempore praedicti

192v

Roberti liberius, quietius, melius, tenuerunt.
Testim', Gisleberto dapifero.
(H)aec est conuentio quam fecit coc cum episcopo
ernulfo et monachis sancti andreae apostoli
uidelicet quod concessit terram illam in qua
manebat cum domibus quae super e(a)ndem ter-
ram erant sancto andreae et monachis eius
aeternaliter possidendam post obitum eius et
uxoris ipsius. Et hoc fecit pro filio suo quem
idem monachi ad monachatum receperunt.
Testibus his, Rodberto et altero Rodberto hali-
man presbiteris, Radulfo clerico, Hugone,
Willelmo, Radulfo de sancto claro, Rodberto filio
Willelmi de clouil, Hugone diacono et nigel-
lo praepositis de rouecestria, Letardo prae-
posito monachorum, Golduuino greco, Gu-
dredo, Eduuino fot, Godrico filio uuen-
nith, Heimone filio cenestan, Willelmo
le blund, Sinot mercatore, Willelmo porta-
rio, et multis aliis.
(G)oduuinus filius edith dedit dimidiam man-
sam suam aecclesiae sancti andreae et monachis pro
filio suo ibidem facto monacho pertinentem

ad borcstelle. Testibus, Golduuino presbitero, Ead(uui-
no fot, Gudredo fili(o) diringi, et multis aliis.)

24–5 *addition by the main scribe*

r <two leaves cut out>

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

v

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

r

:
:
:

ctionem, et quia nec per se, nec per aliam personam, praedictam subiectionem dissoluere temptaret. Hoc autem facto sacramento, praedicta auitia episcopo firma et stabili conuentione promisit, quia sine eius consilio et licentia, in abbatia sibi data, priorem nec poneret nec deponeret, nec ullam sanctimonialem reciperet, nec terram inde daret uel auferret. Huius rei testes fuerunt isti audientes et uidentes, Radulfus abbas belli, Orduuinus prior, Paulinus secretarius, Alueredus, Andreas medicus, Arnulfus capellanus episcopi, Iohannes, Goisfridus, Albericus, Odo, Beringarius, Willelmus subprior, Hunfridus, Ernegrinus, Hugo nepos episcopi, Willelmus iuuenis, Radulfus clericus, Ansfridus clericus, Godardus clericus, Rodbertus camerarius, Hugo camerarius, Ansfridus dapifer, Hunfridus porta-

198v

rius, et alii plures. De earhetha, et de halilei.
(N)otum sit omnibus tam posteris quam praesentibus quod ego henricus de port anno ab incarnatione domini millesimo centesimo viii. indictione prima concedente uxore mea hatheuuis et filio meo hugone imperpetuum ut elemosinam donaui deo et fratribus in aecclesia roffensi quae est constructa in honore sancti andreae apostoli seruientibus xx. solidos de redditione mea de earhethea et decimam totam de halegele, de qua quidem praedictus sanctus dimidiam partem habuerat, caeteram uero pro amore Radulfi episcopi ut praedictum est supra taxato tempore donaui. Hoc autem pro animabus tam predecessorum quam successorum meorum donaui, et ex hoc beneficium ipsius loci animae meae in fine ut monacho concessum fuerit. Terminus uero denariorum est in natiuitate domini, decimae autem in augusto. Teste Hugone filio fulconis, Herberto de cænt, Ansfrido clerico, Radulfo clerico, Hosberno de mæruurthe.
(N)otum sit omnibus
tam posteris quam presentibus rofensis aecclesiae amicis et fidelibus, quoniam Radulfus

199r

clericus pro concordia et pace habenda de multis querelis quas rofensis episcopus Ernulfus aduersus illum habebat, eidem episcopo concessit mansionem suam quae est iuxta cimiterium ( ) monachorum quietam et liberam, et liberationem quam in predicta habebat aecclesia, postquam a seculo decesserit. Preterea redditum xx.ti solidorum, uidelicet apud langeport de quodam homine denarios xx. Ibidem de quadam uidua, solidos ii. Alibi de Brichtrico et Radulfo, solidos v. Apud eastgate de Eluredo

cobi, denarios xii. De haga ante nouum
pistrinum, solidos iii. De quinque acris ad aec-
clesiam de uuldeham pertinentibus pro cimiterio
de burcham, solidos vii. et denarios iiii.
De quibus, Haimo filius chenestani reddere
debet denarios xvi. lifuuinus pistor, solidos
iiii. uulmerus rufus, solidos ii. si tamen ro-
fensis episcopus predictus uel alius, aecclesiam de
uuldeham cum beneficiis ad eandem pertinen-
tibus filiis radulfi uel caeteris parentibus
ita in posterum tenendam concesserit, sicu-
ti radulfus eam in uita sua tenuit.

199v

Sin autem, qui feudum radulfi habuerint,
de eodem feudo episcopo rofensi aeque ualen-
tem redditum restituant. Haec autem
omnia utrimque concessa sunt hac condi-
tione, ut caetera omnia quae ipse radulfus
ab episcopo tenebat, quiete et in pace quam
diu in seculo fuerit teneat et habeat, et
quandocunque uoluerit filium suum in
aecclesia sancti andreae monachum faciat, et
ipsemet siue pecuniam attulerit siue
non, ibidem monachus fiat. Huius con-
uentionis testes fuerunt, Albanus et
Guarnerius monachi cantuarienses, Hun-
fridus, Martinus, Rodbertus, Guillelmus, mo-
nachi refenses, Heruisus rofensis archidia-
conus, Rodbertus dofforensis canonicus, Brodo
presbiter, Fulbertus de cilleham, Geroldus filius
seram, Ansfridus dapifer, Rannulfus con-
stabularius, Symon, Adam, Paganus,
milites, Hunfridus portarius, Adelardus,
Gerbodus, Letardus, et alii plures.
(G)olduuinus presbiter de rouecestra dedit
aecclesiae sancti andreae dimidiam hagam in roue-
cestra, pertinentem ad freondesberiam. Pro quo

200r <quire XI starts here>

beneficio monachi sancti andreae iuxta pe
titionem suam
:
:
:
(S)imiliter et Ælfuuinus filius dirgiuae dedit
dimidiam hagam pertinentem ad borchstel-
lam monachis sancti andreae, et ideo impe-
trauit in articulo mortis pannos mo-
nachicos, et totum seruitium ab eis sicu-
ti pro fratre.
(G)odricus filius æluuini frater ælrici
presbiteri dedit et ipse similiter dimidiam
hagam de terra regis pertinentem ad praepo-
situram ipsius, pro eo quod monachi sancti andreae
iuxta petitionem suam ( ) dederunt ei
pannos monachiles in articulo mortis
suae, et totum seruitium fecerunt pro eo sicuti

pro fratre et benefactore. De qua terra debent
monachi (d)are praeposito regis de gabla
xv. denarios in tercia feria pascae primae
septimanae, et sex ad festiuitatem sancti
petri mense augusto.
.

2–5 *erasure*

200v

(H)aec conuentio habita est inter mona-
chos rofenses et uxorem Rodberti latima-
rii. Haec mulier tenebat quandam
terram de freondesberia quae uocabatur
thorniduna, et reddebat inde uiginti
solidos praeposito freondesberiae per singulos
annos, et debebat terram illam tenere
usque ad mortem suam. Post mortem autem
suam debebat esse sancti andreae et monacho-
rum, non alicuius parentum illius sicut ipsa
affirmabat. Diu ergo ante mortem suam
placuit ei ut terram eandem redderet
sancto andreae et monachis pro salute animae
uiri sui et suae et parentum suorum. Veni-
ens itaque die dominica quadam post processi-
onem ante altare sancti andreae astantibus
monachis et francis et anglis multis
reddidit terram ipsam apostolo sancto et monachis
aeternaliter possidendam,
:
dans cum terra omnia
quae habebantur super ipsam terram. Mona-
chi uero pro hac re magis confirmanda de-
derunt illi sexaginta solidos, quos postea

19–21 *erasure*

201r

brodo presbiter qui eius filiam habebat cal-
lide extorsit, et praeterea promiserunt ei
quia inuenirent ei uictum et uestitum
quam diu uiueret, uictum uidelicet de
celario quantum uni monacho, et praeter
hoc unum ferculum de carne quattuor diebus
in ebdomada. Vestitum uero de camera hono-
rabilem qualem eius aetatem et personam deceret.
Vni autem eius seruienti et uni pedisequae
qui ei seruirent talem darent uictum
qualem caeteris aecclesiae seruientibus. Super haec
omnia darent ipsi dominae uiginti solidos
singulis annis quibus seruientes sibi soli-
daret et uestiret, et caetera sibi necessa-
ria prout uellet ipsa procuraret. Cum autem
obiret, conuentus eam sepeliret, et an-
niuersarium eius singulis annis faceret.
Huius conuentionis sunt testes, Rodbertus presbiter
filius golduuini presbiteri, Ordegus presbiter de ho,
Radulfus clericus, Hugo clericus, Vuigetus
clericus, Golduuinus grecus et frater eius Eaduui-

nus, Eaduuinus fot, Rodbertus secretarius, Gudredus filius dioringi, et alii multi.

.

201v

.
.
.

193r

193v

194r

194v

(D)e terra Hakefisc debet dare secretarius
de gabla ad natiuitatem sancti iohannis xxxi.
denarios, et unum obolum.
De terra Golduuini grec, duos denari-
os et obolum ad eundem terminum.
De terra Gundulfi, unum denarium et qua-
drantem, ad eundem terminum.
De terra Godrici, xv. denarios in tercia
feria pascae primae septimanae, et vi. ad
festiuitatem sancti petri mense augusto.
De terra Gosfridi pitit, xii. denarios
ad natiuitatem sancti iohannis.

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

195r

.
:
:
:
:
:
(N)otum sit omnibus tam posteris
quam presentibus quod Gosfridus de delsa
consensu domini sui et filiorum suorum dedit
aecclesiae sancti andreae quandam partem terrae
suae quam habebat in delsa cum filio suo
quem in eadem aecclesia monachum fecit,
quam terram aecclesia et monachi tota uita
gosfridi et multo tempore hereberti here-
dis sui tenuerunt in pace et sine omni ca-
lumnia. Orta uero quadam discordia inter
monachos et herbertum, ipse herbertus coepit
calumniare partem terrae quam pater suus
dederat aecclesiae, dicens monachos plus
terrae suae quam pater suus eis dedisset usur-
passe. Propter quam discordiam et calumniam
pacandam et in aeternum finiendam, monachi
dederunt ei x. solidos, et unum palefridum
ualentem x. solidos, et ipse clamauit quietam

2–6 *erasure*

195v

ipsam calumniam pro anima patris sui et sua et
uxoris suae ac filiorum suorum, ita quod monachi
nullum seruitium, nullam consuetudinem
debent facere, neque de illa terra quae fuit
sine calumnia neque de illa de qua mota
est calumnia, nisi solummodo scotum regis
quod uocatur denegeld, et tunc tota illa terra
defendet se ad ipsum scotum pro xx.ti acris.
Testibus his, Martino monacho celarario, Hunfri-
do monacho, Warnerio monacho cantuariensi, Her-
uiso archdiacono, Rodberto dofforensi,
Adelardo, Willelmo coco, Hunfrido
portario, Northmanno, Birthtrico
de suthgate, et multis aliis.
:
:
:

:
:
:
:
:
:
:

15–24 *erasure*

196r

(H)aec sunt quae ordinata sunt a domino
nostro Gundulfo episcopo ad uestitum mona-
De rouecestra, x. libras. De molen- chorum.
dino eiusdem uillae, xxx. solidos. De cella-
rio, xxiiii. solidos. De frandesberia, v. libras,
et x. solidos. De stoches, xxx. solidos. De fle-
tis, iiii. libras, et x. solidos. De Wldeham,
maiori et minori, xxx. solidos. De hederham,
v. libras. De tarenteford, ii. libras. De north-
fletis, iii. libras, et x. solidos. De cantuariae,
iii. libras. De bullocesfelde, ii. libras. De grean,
xv. solidos. De ærhetha, xx. solidos. De ade-
loldo de cilesfelda, x. solidos. De uulmero eiusdem
uillae, x. solidos. Rodbertus de uuateuilla, xv.
solidos. Radulfus pincerna, vi. solidos, et
viii. denarios. De archidiacono, x. solidos.
Willelmus de editune, v. solidos. Heimfred, vi.
solidos, et viii. denarios. Hunfrith canuth,
x. solidos. Radulfus pincerna, v. solidos, (de culingis.
Et omnes decimas quas anschetillus archidi-
aconus de cantuaria tenebat de adam
fratre eudonis dapiferi.)
Osbernus de biliceham, xii. solidos. Godefridus
de scræmbroce, x. solidos. Vlgerius nepos

196v

geroldi, v. solidos. De æilesford, xx. solidos. De
suðtune, xx. solidos. De uuleuuic, iiii. solidos.
De ciselherste, iiii. solidos.
(E)rnulfus rofensis episcopus. Omnibus hominibus
de buchingeham francis et anglis salutem.
Sciatis me concessisse aecclesiae sancti andreae de roue-
cestra ad luminaria eiusdem aecclesiae aecclesiam
de edenham, et terras et decimas omnes quas ipsa
aecclesia hucusque habuit uel deinceps habere
poterit, cum omnibus rebus in campis et pratis ad
ipsam aecclesiam pertinentibus. Decimam etiam de do-
minio de edenham et de cudintuna in anno-
na, in uitulis, in agnis, in puleinis, in pur-
cellis, unam quoque hagam, et dimidiam hidam terrae
in hedenham, quas ansfridus clericus in uita sua
tenuit. Haec omnia concessi et dedi aecclesiae sancti an-
dreae, ut ipsa aecclesia deinceps in perpetuum haec
habeat et teneat pro anima mea, ita ut secreta-
rius aecclesiae quicunque ille fuerit post obitum meum
singulis annis in die anniuersarii mei det pro
anima mea decem solidatas panis pauperibus, et xx.ti

solidos in refectorium fratribus. Huius concessionis
testes sunt, aecclesiae sancti andreae prior Orduuinus, et
totus fratrum conuentus, Heruisus eiusdem aecclesiae

r <one leaf cut out and replaced>

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

v

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

<booklet 4>

215r <quire XII starts here>

(A)nno ab incarnatione domini nostri iesu christi dcc. xxxviii. Eadberhtus rex cantuariorum dedit aecclesiae sancti andreae apostoli hrofi, terram decem aratrorum in hou, quae uocatur andscohesham, et commendauit ealdulfo episcopo. (A)nno ab incarnatione domini dcc. lxiiii. offa rex merciorum, et sigeredus rex cantuariorum donauerunt aecclesiae sancti andreae, Æslingeham cum omnibus appenditiis suis, scilicet freondesberiam et uuicham, uidelicet xx. aratrorum, et commendauerunt earduulfo episcopo. (E)cgberhtus rex cantiae dedit aecclesiae sancti andreae, heallingas, id est terram decem aratrorum, et commendauit episcopo dioran. (O)ffa rex merciorum, et ecgberhtus rex cantuariorum, dederunt aecclesiae sancti andreae bromgeheg, et commendauerunt episcopo dioran, et postea episcopo Waermundo. (A)nno ab incarnatione domini dcc. lxxxviii. offa rex merciorum dedit aecclesiae sancti andreae trottesclib, et commendauit Waermundo episcopo. (C)oenuulf rex merciorum dedit aecclesiae sancti andreae borcstealle, et commendauit beornmodo episcopo.

7 *in the margin* (ii. idus augusti obiit Offa rex anglorum.)

215v

(A)nno ab incarnatione domini dccc. xxxviii. ecgbert rex dedit aecclesiae sancti andreae snodigland, et commendauit episcopo beornmodo. (A)nno ab incarnatione domini dccc. xli. ætheluulf rex occidentalium saxonum, dedit aecclesiae sancti andreae holanbeorgestun, et commendauit episcopo beornmodo. (A)nno dominicae incarnationis dccc. lxxx. Ætheluulf rex saxonum, dedit aecclesiae sancti andreae cucolanstan, et commendauit suuiðuulfo episcopo. (E)admundus rex anglorum, dedit aecclesiae sancti andreae meallingas, et commendauit episcopo burhrico. (Q)uidam praepotens ac probus homo nomine brihtricus, cum uxore Ælfsuuitha dederunt aecclesiae sancti andreae, danitunam, et langafeldam, et dærente, et falcheham, et commendauerunt Ælfstano episcopo. (A)nno dominicae incarnationis dcccc. lv. Æthelred rex anglorum dedit aecclesiae sancti andreae bromleage, et commendauit Æl(f)stano episcopo. (A)nno dominicae incarnationis dcccc. xcv. Æthelred rex anglorum dedit aecclesiae sancti andreae, Wldeham,

216r

et litlanbroc, et commendauit episcopo Goduuino. Æthelred rex anglorum dedit aecclesiae sancti andreae Stantun, et hiltun, sci-

licet xv. mansas terrarum, et commendauit episcopo Goduuino. (W)illelmus primus rex anglorum, reddidit fraceham terram sancti andreae lanfranco archiepiscopo quam iniqui iniuste abstulerant, et ipse iuste reddidit Gundulfo episcopo. Sic etiam stoches terram sancti andreae eripuit ipse lanfrancus de inuasione tyrannorum, et reddidit predicto gundulfo episcopo, et monachis eiusdem. (W)illelmus filius willelmi regis dedit aecclesiae sancti andreae manerium suum lamhytham, et commendauit Gundulfo episcopo. (L)anfrancus archiepiscopus dedit aecclesiae sancti andreae manerium hedenham ad uictum monachorum, quod concessit predictus Willelmus filius willelmi regis. (E)stunam manerium, idem rex Willelmus filius Willelmi dedit aecclesiae sancti andreae, et commendauit episcopo Gundulfo.

. . .

5 *in the margin* (v. idus septembris obiit Willelmus primus rex anglorum.)
13 *in the margin* (iiii. non' augusti obiit Will[elmus] secundus rex anglorum.)
15 *in the margin* (v. kl' Iunii, obiit Lanfr[an]-cus archiepiscopus)

216v

. . . .

:
:
:

aecclesiarum cum omnibus redditibus et rectitu-
dinibus suis et omnium decimarum quae hac-
tenus concessae et donatae sunt aecclesiae sancti
andreae apostoli quae sita est in ciuitate ro-
uecestra, a quibuscunque siue regibus siue
archiepiscopis uel episcopis seu comitibus seu ali-
is quibuslibet huius regni nobilibus conces-
sae sint aut donatae, ego henricus dei
gratia rex anglorum potestate regiae digni-
tatis michi a deo collata, omnimodo fir-
mas et in perpetuum stabiles esse concedo.
Et eas nominatim quas Gundulfus illius
aecclesiae episcopus ut ad usum monachorum illorum qui
in eadem aecclesia domino christo et praedicto apostolo
deuote famulantur permaneant, ordina-
uit, ego eidem aecclesiae et eisdem monachis

218v

iure aeternae hereditatis habendas et li-
bere atque quiete confirmo possidendas.
Et sicut ipse praenominatus episcopus qui aecclesiam
illam fundauit et monachos illos illic
congregauit et ipsa maneria et terras
quas in suo dominico habebat ipsis mona-
chis a suo proprio uictu discreuit et dis-
cretas iam dedit, uidelicet Vldeham
cum omnibus appenditiis suis, Frandesbe-
riam cum omnibus appenditiis suis, Sto-
ches cum omnibus appenditiis suis, Suth-
fletam cum omnibus appenditiis suis, Danitu-
nam cum omnibus appenditiis suis, Lamhetham
cum omnibus appenditiis suis, Hedenham cum
cum manerio quod appendet Cudintuna no-
mine, et cum omnibus quadraginta hidis terrae
quae appendent, et omnes alias minutas
terras et omnes redditus omnium terrarum ubi-
cunque sint quas suo tempore acquisiuit
et illis dedit, cum soca, et saca, et tolne, et
teame, et omnibus aliis consuetudinibus et
rectitudinibus et libertatibus quas ipsemet
unquam melius habuit in terris et in aquis et
in siluis et in uiis et in omnibus locis, ita

219r

firmiter et stabiliter in omnibus, omnia
ista monachis illis concedo et confir-
mo. Et hanc confirmationem meam pro
anima patris mei et matris meae et pro
anima mea et uxoris meae et omnium pa-
rentum meorum stabilio, et stabilitate si-
gni sanctae crucis domini nostri iesu christi propria
manu mea et sigillo meo consigno.
.
(E)T ego anselmus non meis meritis
sed gratia dei cantuariensis archi-
episcopus hanc confirmationem regia aucto-
ritate confirmatam confirmo, ut et
ipsi praedictae aecclesiae et monachis praedi-

ctis atque post illos in perpetuum uicturis,
firmiter stabilis et stabiliter firma et il-
libata permaneant sancio, et sancitam si-
gno dominicae crucis christi consigno, et au-
ctoritate dei omnipotentis patris et fi-
lii et spiritus sancti et omnium sanctorum eius excom-
munico omnes illos qui de praedicta
aecclesia aliquid horum omnium quae hactenus
ei sunt concessa et donata, et a rege
henrico et a me nunc confirmata

219v

abstulerint, uel auferre temptauerint,
uel ab aliis ablatum cognita ueritate re-
ceperint, uel retinuerint. Hoc etiam ad ul-
timum superaddo, aeterna cum iuda proditore sit
illis poena, nisi ad satisfactionem uene-
rint. Amen amen amen.
(E)go autem Gundulfus licet indignus
mitissimi sanctorum andreae apostoli uicarius
rofensium tamen uocatus episcopus, hanc nostrae
deuotionis institutionem, et regiae aucto-
ritatis confirmationem, immo domni an-
selmi archiepiscopi sanctionis excommunicati-
onem, et ore et toto corde confirmo. Et ut
in perpetuum integra et inuiolata permaneat,
signo crucis christi uice piissimi sanctorum andreae
apostoli eam consigno et corroboro. Quicunque
ergo audaci temeritate aut temeraria prae-
sumptione illam ulterius scienter uiolaue-
rint, apponat ac praeponderet dominus illam eorum
sacrilegii iniquitatem super omnes alias iniqui-
tates eorum. Et nisi ad satisfactionem uene-
rint, deleantur de libro uiuentium, et cum
iustis non scribantur, et in die iustae et aeter-
nae retributionis, cum sinistra parte positis

r <one leaf replaced>

:
:
:

<one leaf cut out>

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

221r

( ) (*) Erde, ix. d'. Wilmentuna, ix. (*) Lullingestuna, ix. den'. Le, ix. den'. Mæruurtha, ix. den'. Westerham, ix. den'. Watlande, ix. den'. Ciuilinga, ix. den'. Æinesford, ix. den'. (*) Cimisinga, ix. den'. Wicham, ix. den'. Bradesteda, ix. den'. Færningeham, ix. den'. Hæselholte, ix. den'. Readlega, ix. den'. Æisce, ix. den'. Herclei, ix. den'. Sunderersce, ix. den'. Mapeldreskampe, ix. den'. Heure, ix. den'. Scorham, ix. den'. Hludesdune, ix. den'. Otteford, ix. den'. Rokesle, ix. den'. Leleburna, ix. den'. Culinga, ix. den'. Iuelda, ix. den'. Cidingestane, ix. den'. Terstana, ix. den'. Æilentune, ix. d'. (*) Freondesbyri, ix. den'. Lilecirce, ix. den'. Heahham, ix. den'. Cobbeham, ix. den'. (*) Scorene, ix. den'. Halgesto, ix. den'. Hnutstede, ix. den'. Sancta wereburh de hou, ix. den'. Dereuuoldes treow, ix. den'. Ordmæres circe de hou, ix. den'. Do( )des circe, ix. d'. Deremannes circe, de hou, ix. den'. (*) Cliue, ix. den'. Falkenham, ix. den'. Denituna, ix. den'. Meletuna, ix. den'. Grauesænde,

1 (* cap' Ho.)
2 (* Lullingestana.)
5 (* Sela.)
16 (* Strodes, Æslingeham, Thorndun[ ])
17 (* Mercstune.)
22 (* Westcliue.)

1 *erasure* 1 Erde *glossed* uel earhethe

221v

ix. den'. Eadelmesbre(g)ge, ix. den'. Stokes,
ix. den'. Grean, ix. den'. (*) Cilesfeld, ix. den'.
Celca, ix. den'. Northcræi, ix. den'. Rodulfes
cræi, ix. d'. Fotescræi, ix. den'. Norðfleotes,
ix. den'. Suðfleotes, ix. den'. Bixle, ix. d'.
Suaneskampe, ix. den'. (*) Haltesteda, ix. d'. (*) Derente, ix. den'. ( ) Derteford, ix. den'. Suð derente, ix. den'. Suðtuna, ix. den'. Stanes, ix. den'. Orpintuna, ix. den'. Hortune, ix. den'. Plumstede,
ix. den'. Bromlega, ix. den'. Æltheham, ix.
den'. Wicham, ix. den'. (*) Cerlentune, ix. den'.
(*) Greneuuic, ix. den'. West greneuuic, ix. den'.
Wleuuic, ix. den'. (*) Gillingeham, ix. den'.
(*) Bearmlinges, ix. den'. ( ) ix. den'.
Seouenaca, ix. d'. (*) Meallingetes, ix. d'.
De capellis. (B)itteberga, reddit sex denarios. Chitebroc, vi. den'. Comba, vi. d'.
Strodes, vi. den'. Capella de hou, vi. den'.
( ) Halgelei, vi. den'. Æslingeham, vi. den'. West
cliue, vi. den'. Gre( )nic, vi. den'. Stanstede, vi. d'. Thorninduna, vi. d'. Lidisinge,
vi. d'. Mersctuna, vi. d'. Lullingestana, vi. den'.

2 (* cap' Fearnberga.)
6 (* Gretenersce.)
6–7 (* Helle.)
12 (* Chitebroc.)
13 (* Comba.)
14 (* Grenic, Lidisinga.)
15 (* Bearmlingetes.)
16 (* Sanctus Leonardus.)

7, 15, 20, 22 *erasures* 23 Lịndisinge *corrected with a dot*

222r <quire XIII starts here>

Hescendena, Bearmlingetes, vi. den'.
Cusintune, Bean(t)esteda,
Cretenersce, Sciburna, Helle (vi. d'.)
Fearnberga, (vi. den'.) Sanctus Leonardus.
Lilintuna, Sancta Maria de castello,
.
(Q)uid pro defunctis sociis nostris facere
debemus. (P)ro monachis
aecclesiae christi cantuariae, vii. officia plenaria, et xxx. diebus uerba mea, et
unusquisque sacerdos vii. missas, alii psalmos.
(P)ro monachis sancti augustini anglorum apostoli
tria officia in conuentu.
(P)ro sanctimonialibus de mellingis, quantum pro monacho
aecclesiae christi cantuariae.
(P)ro monachis sancti martini be bello, iii.a officia
in conuentu sine uerba mea, et unusquisque frater vii.
missas, alii psalmos, pauperes tres reficiantur
una die.
(P)ro fratribus bermund(e)siensibus, tria officia in

conuentu, unusquisque sacerdos unam missam, alii
l. psalmos, pauperes iii. reficiantur una die.
(P)ro monachis sancti petri uuestmonasterii, iii.a
officia in conuentu, unusquisque sacerdos i. missam,

222v

et alii l. psalmos.
(P)ro monachis sancti iohannis colecestriae, iii.a offi-
cia in conuentu, quisque sacerdos unam missam,
alii l. psalmos.
(P)ro monachis sancti eadmundi, iii.a officia in con-
uentu, quisque autem sacerdos vii. missas, alii
psalmos, pauperes tres reficientur die una, uer-
ba mea non dicatur.
(P)ro monachis eliensibus, quantum et pro mona-
chis sancti eadmundi facimus in conuentu et extra.
(P)ro monachis sanctae trinitatis noruuicensis
cenobii, vii. officia plenaria, et xxx.a die-
bus uerba mea, unusquisque sacerdos vii. mis-
sas, alii psalmos.
(P)ro monachis sancti albani, vii. officia plenari-
a, et xxx.a diebus uerba mea, et unusquisque sa-
cerdos tres missas, alii psalterium unum.
(P)ro monachis de egnesham, vii. officia in
conuentu, et xxx.a diebus uerba mea, et unus-
quisque sacerdos iii. missas, alii psalmos.
(P)ro monachis sancti petri de batha, iii.a officia
in conuentu, et xxx.a diebus uerba mea, quisque
sacerdos iii. missas, alii psalmos.
(P)ro monachis sanctae mariae de malmesberia,

223r

tres missas in conuentu, quisque sacerdos iii. mis-
sas, alii psalmos. Pro episcopo autem nostro ipsi facient
vii. officia in conuentu, et xxx.a diebus uerba
mea, quisque sacerdos iii. missas, alii psalmos, et
nos itidem pro abbate ipsorum.
(P)ro fratribus aecclesiae sancti petri gloacensis, vii. plena-
ria officia in conuentu, et xxx.a diebus uerba
mea, quisque sacerdos iii. missas, alii psalmos.
(F)ratribus rofensis aecclesiae debent Wincelcumben-
ses unusquisque priuatam unam missam, in conuentu uero
tria officia plenaria, panis et potus uno tantum
die dabitur.
(P)ro monachis tethochensibus, vii. officia in con-
uentu. Pro episcopo autem nostro illi vii. officia et xxx.a
diebus uerba mea, et nos itidem pro abbate ipsorum.
(P)ro monachis Wigornensis aecclesiae, iii. plenaria
officia in conuentu. Et pro episcopo utroque, et pro
magistro priore, vii. officia plenaria in con-
uentu, et xxx.a diebus uerba mea.
(F)ratribus aecclesiae rofensis debent persorenses vii.
plena officia in conuentu, et unusquisque frater
iii. missas, alii psalterium unum.
(P)ro monachis de abbendune, vii. officia in con-
uentu, et xxx.a diebus uerba mea, et unusquisque

223v

sacerdos iii. missas, alii psalterium unum.
(P)ro monacho beccensi, iii.a officia in conuentu,
et xxx.a diebus uerba mea, singuli tres missas,
et alii psalterium unum.
(P)ro monachis sanctae trinitatis fiscanni, iii.a officia in conuentu, quisque frater vii. missas, alii psalmos, uerba mea non dicatur.
(S)imiliter et pro monachis sancti audeni rotomagensis cenobii.
(P)ro monachis sancti martini sagii, agimus iii.a officia in conuentu cum breuis inde aduenerit. Siue autem breuem habuerimus siue non, unoquoque anno iii.a officia in conuentu post octauas pentecostes.
(S)imiliter et pro monachis sancti martini troarni.
(S)imiliter et pro monachis sancti petri pratellis.
(S)imiliter et pro monachis sancti taurini ebroicensis.
(P)ro monachis milidunensibus, iii.a officia in conuentu.

.
.

r <three leaves cut out>

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

v

:
:
:
:
:
:

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
r
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
v
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
r
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
v
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

:
:
:
:
:
:

224r

:
:
:
Expositionem eiusdem super psalterium, in iii. uol'.
Librum ipsius de ciuitate dei, in i. uol'. Expositionem eiusdem super epistolam sancti iohannis apostoli in i. uol', in quo et sermo ipsius inter pressuras, et apocalipsis, et cantica canticorum. Item augustinum contra faustum in i. uol'. Enkiridion eiusdem, et librum beati ambrosii de bono mortis, librum quoque domni lanfranci archiepiscopi contra beringerium in i. uol'. Item librum eiusdem contra felicianum, et librum domni anselmi archiepiscopi Cur deus homo, et librum de asseneth cum quibusdam aliis opusculis in i. uol'. Item librum ipsius de trinitate in i. uol'. Item librum ipsius contra v. hereses, et sermonem eiusdem de muliere forti, et librum didimi de spiritu sancto, expositio quoque baede super xxx. quaestiones in libros regum, item expositio eiusdem de templo solomonis, et expositionem super canticum abbacuc, epistolam quoque mansueti episcopi ad constantinum, in uno uolum'. Item librum ipsius de concordia euangelistarum, et ipsius expositionem de sermone domini in monte,

1–3 *erasure*

224v

et librum ipsius de blasphemia in spiritum sanctum, et sermonem ipsius de decem plagis, in i. uol'. Item de doctrina christiana, et de uera religione, et de poenitentia, in uno uol'. Item contra caelestianos et pelagianos, et de natura boni, et dialogus eiusdem ad ieronimum, et de cura pro mortuis gerenda, et regula eius ad monachos in i. uol'. Item exceptiones de augustino super iohannem, et aliae plures exceptiones de libris ipsius, in i. uol'. Item librum eiusdem de agone christano cum aliis pluribus minutis opusculis, in i. uol'. Sermo eiusdem de pastoribus, et sermo de ouibus, liber quoque aduersus donatistas de baptismo, liber eiusdem etiam de baptismo paruulorum, et epistola ad marcellinum, et liber de unico baptismo, et liber eiusdem de spiritu et littera, in i. uol'. Lib(ri) confessionum eiusdem, (*) in i. uol'. Item liber retractationum eiusdem, et liber de ortu, uita, uel obitu sanctorum patrum, qui in scripturarum laudibus efferuntur, liber etiam sancti ysidori quidam, catalogus quoque beati ieronimi de catholicis scriptoribus, et catalogus gennadii episcopi

post ieronimum, et catalogus ysidori de illustribus
uiris, et decretalis epistola gelasii papae de reci-

17 (* et liber eiusdem de diuersis heresibus,)

225r

piendis et non recipiendis libris, liber quoque catholici
senatoris de institutionibus diuinarum litterarum,
et liber prohemiorum sancti ysidori episcopi, in i. uol'. Item
liber eiusdem de nuptiis et concupiscentia, et respon-
sio eiusdem sancti augustini contra cartulam missam
ualerio comiti, a quodam reprehendente eun-
dem librum, et libros vi. contra iulianum episcopum pe-
lagianae heresis defensorem, in i. uol'. Item de
presentia dei ad dardanum, et epistolae senice ad
paulum et pauli ad senicam, et liber rathramni
de eo quod christus ex uirgine natus est, et liber eiusdem
de anima, et sermones de assumptione sanctae
mariae, et sermo pascasii diaconi in genea-
logia christi, et sermo sancti ambrosii de natiuitate sanctae
mariae, et quoddam scriptum anselmi archiepiscopi, in i. uol'.
(L)ibri beati ieronimi, sunt isti.
Epistolae ipsius, in i. uol'. Commentarium eiusdem
super mathaeum in i uol'. Item libri eiusdem
super xii. prophetarum, et super danihelem in du-
obus uol'. Item liber eiusdem contra iouinia-
num hereticum in uno uol'. Item expositio
eiusdem super epistolam ad titum, et isidorus super
genesim in i uol'. Item liber (eiusdem) de essentia et
ineffabilitate dei, cum aliis pluribus minu-
tis opusculis, in i. uol'. Item liber eiusdem

14–15 *two lines in space for one*

225v

in uitam sancti pauli heremitae, et sancti hilarionis,
et aliorum plurimorum sanctorum patrum, etiam
actus monachi captiui, cum uita sancti an-
tonii, et liber heraclidis qui paradysus ap-
pellatur in i. uol'. Vetus et nouum testamentum, quam
(trans)tulit de hebreo in latinum, in ii. uol'. Quorum
primum continet hos libros, Quinque libros moy-
si, Iesum naue, Iudicum, Ruth, Psalterium,
Prouerbiorum, aEcclesiastes, Sapientiae, aEcclesi-
asticum, Hezram et neemiam, Paralipomenon
duos libros, et iiii.or euangelia. In alio uero uo-
lumine, continentur iiii.or libri regum, Iob,
Liber tobie, Iudith, Hester, Libri machabe-
orum ii.o, Libri prophetarum omnes, Actus apostolorum,
Epistolae pauli, Aliorumque apostolorum, Apocalypsis.
Item expositio eiusdem super ysaiam prophetam,
in i. uol'. Expositio quoque eiusdem super
psalterium, in i uol'. De hebraicis quaesti-
onibus in genesi, et de mansionibus filiorum israel,
et de distantiis locorum, et interpretationes
hebraicorum nominum, et quaestiones in li-
brum regum, et (in) parali(p)pomenon, et de decem
temptationibus, et canticum debborae, et lamen-
tationes ieremiae, in i. uol'. Item tra-

226r

tatus eiusdem in libro iesu naue, libri quoque
duo beati augustini doctoris de adteri-
nis coniugiis, et liber unus de mendacio et
alius contra mendacium, et liber eiusdem ad
renatum de natura et origine animae, et ali-
u(s) lib(er) de eadem re ad petrum presbiterum, ad
uincentium uictorem quoque duo( ) libr(i) de
eadem re, et sermo arrianorum, et liber sancti
augustini respondentis contra arrianorum
perfidiam, et libri duo eiusdem contra aduersa-
rium legis et prophetarum, in i. uol'. Exposi-
tio super ezechielem prophetam, in i. uolumine.
Item quinque libros moysi in uno uolumine
nouo. Iesum naue, Iudicum, et Ruth in uno
uolumine nouo. Item explanatio eiusdem
in ieremiam prophetam, in i. uol'.

.
.
.
.
.
.
.
.

226v

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

227r

Libri beati ambrosii, sunt isti.
De officiis in uno uolumine. Exameron
eiusdem in uno uolumine. Item liber eiusdem
de uirginitate, et de uiduis, et de lapsu

uirginis, in i. uol'. Item liber eiusdem de conflictu uitiorum et uirtutum, et oratio sancti effrem de compunctione, libri etiam iuliani episcopi de prognosticis, et plures sermones sancti augustini, et liber paschasii de corpore et sanguine domini in i. uol'. Epistolae ipsius in i. uol'. Item expositio in euangelium lucae euangelistae, in i. uol'. De fide ad gratianum imperatorem in i. uol'. Item de poenitentia contra nouatianos, et liber sancti augustini de utilitate credendi, et liber eiusdem de fide ac simbolo, et liber illius ad inquisitiones ianuarii, et epistola ad armentarium et paulinam, et sermo de periurio, et sermo de excidio urbis romae, et sermo de faciendis elemosinis, et sermones de fide, de caritate, de timore domini, et liber iustini in libris trogi pompeii, in i. uol'. Item liber de mysteriis siue initiandis, et sermo de sacramentis neophitorum habitus in synodo, et epistolarium iuonis carnotensis episcopi in i. uol'.

25 *extra line*

227v

(L)ibri sancti Gregorii papae sunt hi.
Moralia eiusdem in duobus uoluminibus. Pastoralis et dialogus in i(i). uol'. Liber ipsius super ezechielem in i. uol'. Registrum in i. uol'. Speculum in i. uol'.
.
Pastoralis anglicu(s) in i. uol'. Prosper in i. uol'. Egesippu(s) in i. uol'. Itinerarium petri in ii. uol'. Rufinus in aecclesiasticam hystoriam, in uno uol'. Canones et decreta pontificum, in i. uol'. Exceptiones de eisdem in i. uol'. Orosius cum gothorum hystoria in i. uol'. Iohannes crisostomus de reparatione lapsi, libri quoque eiusdem de compunctione, liber etiam ipsius de psalmo quinquagesimo, et liber ipsius de eo quod nemo leditur nisi a se ipso, et de expulsione sua, sermonesque beati augustini de simbolo et oratione dominica, quoddam quoque miraculum sancti martini, et scriptum fulberti de eo quod tria maxime sunt necessaria christianae religioni, item scriptum fulberti de sacerdote et hostia quam accepit cum ordinatur, libri quoque alcuini ad karolum de trinitate, in i. uol'. Liber scintillarum in i. uol'. Diadema monachorum in i. uol'.

228r

Institutiones regum anglorum in i. uol'.
Librum amalarii abbatis de officiis diuinis in i. uol'.
.
.
.
.

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

228v

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

229r

Libri uenerabilis baedae presbiteri sunt isti.
Hystoria anglorum, in ii. uol'. Eiusdem de temporibus, et de aequinoctio, cum Alberico de compoto, in i. uol'. De arte metrica, et de scematibus, et de miraculis sancti cuthberti uersifice compositus, cum libro karoli et alcuini de dialectica, libellus quoque petri damiani cuius nomen dominus uobiscum, et sexaginta sex, quaestiones orosii ad augustinum, et sermo beati isidori de corpore et sanguine domini, et liber sancti augustini de agone christiano, in i. uol'. Super tobiam et ezram, et liber eiusdem in uerbis neemiae, in i. uol'. Item expositio eius super apocalipsin cum alia

expositione sine titulo, in i. uol'. Commentarium eiusdem super marcum euangelistam in i. uol'. Item martyrologium de nataliciis sanctorum, et regula sancti benedicti, consuetudinesque lanfranci archiepiscopi, in i. uol'.

.

.

.

Regula sancti iohannis cassiani, in i. uolum'. Iginus de spera mundi, et hystoria longobardorum, et gesta alexandri regis macedonum in i. uol'.

4 De arte metrica *glossed* Alcuinum

229v

Expositio super apocalipsin sine titulo in i. uol'. Collationes de dictis uel factis patrum in i. uol'. Collationes abbatis moysi, et libri sancti effrem, cum pluribus omeliis et multis aliis opusculis, in i. uol'. Vita sancti dunstani, et passio sancti ælphaegi cum sermonibus de dedicatione aecclesiae in i. uol'. Epistolae sancti pauli glosatae in i. uol'. Epistolae domni lanfranci archiepiscopi, cum aliis minutis opusculis in i. uol'. Liber de ratione et peccatore cum pluribus opusculis in i. uol'. Liber prognosticorum in i. paruo uol'. Passionalia in iiii. uol'. Sermonalia anglica in ii. uol'. Sermones diuersarum solennitatum, diuersorumque auctorum, in i. uol'. Omeliaria duo, in duobus uol'. Vnum de dominicis, aliud de sanctis. Lectionarii duo ad matutinas in duobus uol'. Vnus de dominicis, alius de sanctis. Benedictionalia in duobus uolum'. Tripartitum psalterium in i. uol'. Iosephus in ii. uolum'. Solinus, et dares, et liber pergesis, i. de situ terrae, prisciani grammatici urbis romae, et uaticinium sybillae, et historiam britannorum in i. uol'.